

(1.) Tantárgy neve: Bevezetés a szociológiába	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ¹ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám a: heti 2 az adott félévben , (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ² (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁴ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy általános célja, hogy a hallgatók körében kialakítsa a társadalmi folyamatokat értelmező szociológiai szemléletmódot, elősegítse a főbb társadalmi folyamatok és jelenségek elemzéséhez szükséges képességek fejlődését. Ennek érdekében a hallgatók az eladások során megismerik a szociológiai alapfogalmakat, a főbb kutatási területeket és módszereket, illetve a hazai és nemzetközi kutatások legfrissebb eredményeit. Az oktatók bemutatják a társadalom meghatározó intézményeinek, mint pl. a család, az iskola, vagy a politikai szervezetek működését, a hallgatókkal közösen vizsgálják napjaink társadalomszerkezetét, egyenlőtlenségi viszonyait. Az életmód, a deviáns viselkedési formák és a társadalmi változások elemzése az előadások során hozzásegíti a hallgatókat az egyén és társadalom közötti kapcsolatok lényegének feltárásához, az egymásnak ellentmondó elméleti és gyakorlati megközelítések értelmezéséhez.</p> <p>The general goal of the subject is to develop students' sociological approaches to the social processes and to develop the skills needed to analyze the major social processes and phenomena. To achieve this, the students are studying the concepts of sociology, the main research fields and methods, and the latest results of the main domestic and international research programs. The lecturers present the most important institutions of society, the family, the school, or the political organizations, together with the students will be examined the social structure and inequality of today's society. The analysis of lifestyle, deviant behaviours, and social changes during lectures helps students to explore the essence of relationships between individuals and society to interpret contradictory theoretical and practical approaches.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	

¹ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Antony Giddens (1995): *Szociológia*. Osiris Kiadó, Budapest
Andorka R.udolf (2006): *Bevezetés a szociológiába*. Osiris Kiadó, Budapest

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., *KKK 8. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

Ismeri:

- a társadalomtudomány, a társadalom alrendszereivel, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit, érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéséhez az általános alapokat képezik, jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.

Képes:

- a mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használni a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit.

Attitűdje:

- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait, érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, elkötelezett a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, továbbá a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

(1.) Tantárgy neve: Bevezetés a szociológia történetébe	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : 3 (kredit%)	
<p>A tanóra⁵ típusa: <u>szeminárium</u> és óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:)</p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁶ (ha vannak): mindenkitől minden órára elvárt az előre kiadott (többnyire elektronikusan hozzáférhető) eredeti szövegek elolvasása, értelmezése, az órai feldolgozásban való aktív részvétele</p>	
<p>A számonkérés módja (gyj. / egyéb⁷): egy szabadon választott, klasszikusnak számító szerző egy szociológiai munkájának (könyv, könyvrészlet, szakcikk) önálló esszében történő elemzése</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok⁸: a szakirodalom tanórai feldolgozásán túl az esszére kapott jegy is beleszámít a félév végi osztályzatba</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>Az óra alapvető célja kettős: egyrészt rövid áttekintést ad a szociológia történetében jeles szerzők munkásságáról, a nevükhöz kapcsolódó szociológiai elméletekről, iskolákról, orientációkról és szociológiai szemléletmódokról; másrészt „bevezetés” és kompetenciafejlesztés a tudományos írásművek értő olvasásába, értelmezésébe, kritikai elemzésébe, érzékeltetve a tárgyalt művek mai tudományos relevanciáját és élő hagyományát is.</p> <p>A féléves bevezető tárgy nem vállalkozik a szociológia tudománytörténetének teljes körű bemutatására, ehelyett a kitüntetetten fontos szerzők látásmódjának, módszereinek, megközelítéseinek elemzése révén érzékeltetni kívánja a szociológia tárgyainak, módszereinek, elemzési logikáinak sokszínűségét, összetettségét, valamint fejleszteni kívánja a különböző logikákat követő, írás- és gondolkodási modorú, különféle igazolási és magyarázati eszközöket alkalmazó szerzők értő kritikai olvasásának és interpretációjának kompetenciáit.</p> <p>An introduction into the history of sociology The main goal of the course is twofold. On the one hand, it gives a brief introduction to the works of key faces of sociology, indicating also their role and importance on how theories, schools, orientations or sociological insight has been developed during the history of sociology. On the other, it is similar important introduction-function of the course to develop reading, interpreting and critical analysis skills of the students, by reading original and “heavy” texts of leading sociologists, making sens on why and how they are important authors and parts of living traditions of sociology. The brief introduction does not undertake to give a full and complex overview on the history of social sciences and sociology, instead of that, it aims to present a variety of different important scientists, including the variety of topics they investigated, the methods and concepts they fallowed, also different ways how they explained social reality. In that sense, the introduction aims to introduces students into different logics, ways of thinking how different sociologists experienced the science, also to introduce into experimenting and exercising how to read,</p>	

⁵ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁶ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁸ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

interpret, criticize and utilize different important works and thoughts generated by sociologists.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, esetleg oldalak), ISBN)

Az interneten (és így a példányszámok által nem korlátozva, mindenki számára, minden órára korlátlanul) elérhető, e-mailen is valamennyi hallgató számára elküldött szemelvények a szociológia klasszikusnak számító szerzőitől: Le Play, Marx, Durkheim, Weber, chicagói városszociológia (Wright, Burgess), kulturanropológiai (Malinowski, M. Mead), funkcionalista (Parsons, Davis-Moore, Gans), munka- és gazdaságszociológiai (Polányi, Granovetter, Jehuda-Lazarsfeld-Zeisel), struktúraelméleti, oktatásszociológiai és a társadalmi tőke elméletei (Coleman, Bourdieu), stb. A feldolgozandó irodalmakköre annak függvényében évről évre változhat, hogy mely szemelvények és szövegrészek érhetőek el magyarul az interneten.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb., *KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

pl.:

a) tudása

- Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéséhez az általános alapokat képezik.
- Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.

b) képességei

- A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit.
- Összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat

c) attitűdje

- Következétesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
- Nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításával kapcsolatban.
- Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Krémer Balázs, egyetemi docens, kandidátus**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

.....

(1.) Tantárgy neve: Magyar társadalom I.	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : (kredit%)	
A tanóra ⁹ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁰ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹¹): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ¹² (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a magyar társadalom második világháború előtti történetének főbb területeivel, a társadalom leírásának fogalmkészletével. Az előadások tárgyalják a társadalom szerkezetének és rétegződésének elméleti kérdéseit és megközelítéseit, a demográfiai és gazdasági viszonyok változását, a kisebbségek helyzetét a társadalomban, a hétköznapi élet és életmódok változását, a szegény- és szociálpolitika kortárs irányzatait, a főbb társadalmi csoportok bemutatását (elitek, parasztság, középrétegek, kispolgárok, munkások, parasztok, cselédek és mezőgazdasági munkások). A félév szóbeli vizsgával zárul.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, esetleg oldalak), ISBN)	
Erdei Ferenc: „A magyar társadalom a két világháború között.” In <i>Magyarország társadalomtörténete II. 1920-1944. Szöveggyűjtemény.</i> 43-101. o. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995. Gyáni Gábor: <i>A hétköznapi élet Horthy Miklós korában.</i> Budapest: Corvina, 2006. Gyáni Gábor – Kövér György: <i>Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig.</i> 2. javított kiadás. Budapest: Osiris, 2001. 13-36. o. és 169-343. o. Romsics Ignác: <i>Magyarország története a XX. században.</i> Budapest: Osiris Kiadó, 1999. (II/5, III/1-5. fejezetek)	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása - Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszerével, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalmkészlet fontosabb elemeit. - Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéséhez az általános alapokat képezik.	

⁹ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁰ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹¹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹² pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.
- Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.
- Ismeri a kutatáshoz szükséges legfontosabb társadalomtudományi adatbázisokat, és elektronikus forrásokat.
- Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket.

b) képességei

- A szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit
- Össze gyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat.
- Kezeli és használja a társadalomtudományi adatbázisokat, a hagyományos és az elektronikus szakirodalmi forrásokat.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

Sipos Flórián

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szociológia III. (Bevezetés a szociológia elméletbe, rétegződés és struktúra)

Kódja: BTSZA2010BA

Félév:

Előfeltételek:

A tárgy típusa: előadás

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

1. Ferge Zsuzsa: Társadalmunk rétegződése

Ferge Zsuzsa: Társadalmunk rétegződése, KJK Bp 1969, 77-138 old

2. Ferge Zsuzsa a jelenkori társadalmi egyenlőtlenségekről

Ferge Zsuzsa: Struktúra és egyenlőtlenségek a régi államszocializmusban és az újkapitalizmusban, Szociológiai Szemle, 2002/4 9 -33 old vagy itt:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olv_asokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch05s03.html

Ferge Zsuzsa: Struktúra és szegénység in Társadalmi metszetek, sz: Kovách Imre Napvilág, 2006, 479-500 old.

3. Kemény István a munkásosztály rétegződéséről és magyarországi cigányokról

Kemény István: A magyar munkásosztály rétegződése, Szociológia 1972/1 36.48 old

Kemény István – Havas Gábor: A magyarországi romákról, Szociológiai Szemle, 1995/3

4. Kolosi Tamás a kései szocializmus társadalmáról és a poszt-szocialista társadalom egyenlőtlenségeiről

Kolosi Tamás: Tagolt társadalom, Gondolat, Bp, 1987, 89-220 old

Kolosi Tamás: Terhes babapiskóta, Osiris, Bp 2000 a következő részek:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olv_asokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch05s04.html

5. Szelényi Iván az új osztályról, az értelmiség hatalomra jutásáról

Konrád György – Szelényi Iván : Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz Bp 1989, Gondolat, 178-312 old

Szelényi Iván : Új osztály, állam, politika, Bp Európa, 1990, 51-96 oldal

Konrád György – Szelényi Iván: Értelmiség és dominancia a posztkommunista társadalmakban. Politikatudományi Szemle, 1991/1 9-28 old

Szelényi Iván: A kelet-európai újosztály-stratégia távlatai és korlátai: Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz önkritikus felülvizsgálata (1986-87) itt:
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch03s05.html

6. Szelényi polgárosodás modellről és a poszt-szocialista társadalomról

Szelényi Iván: Harmadik út? Polgárosodás a vidéki Magyarországon. Bp Akadémiai K, 1992, 65-92 old

Szelényi Iván : Menedzserkapitalizmus, Magyar Lettre International, 1995/19, 21-29

Szelényi Iván: A posztkommunista társadalom, Magyar Tudomány/1996/4 385-402

7. Blau rétegződés elmélete

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch06s02.html

8. Az EGP modell

Robert Erikson – John H. Goldthorpe: A kutatás elméleti alapja, adatai és stratégiája

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch03s06.html

9. Bourdieu rétegződés elmélete

Pierre Bourdieu: Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch04.html

10. Sruktúra és hálózatok

Szántó Zoltán: Rétegződés vagy/és struktúra

<http://>

www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch06.html

Mark Granovetter: A gyenge kötések ereje: A hálózatelmélet felülvizsgálata

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch06s03.html

Angelusz Róbert – Tardos Róbert: Hálózatok a magyar társadalomban

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch06s05.html

(1.) Tantárgy neve: Miliók, szubkultúrák, életstílusok	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : (kredit%)	
A tanóra ¹³ típusa: gyakorlat és óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁴ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹⁵): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ¹⁶ : önálló adatgyűjtésen alapuló szemináriumi dolgozat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a milió- és szubkultúrakutatások főbb szakaszaival (chicagói iskola, brit szubkultúrakutatások, poszt-szubkultúrák), és rokon fogalmaival (klubkultúrák, neo-törzsek, ifjúsági kultúrák, ízléskultúrák, fogyasztó csoportok). A félév során a hallgatók betekintést nyernek a társadalmi rétegződés kutatásának társadalmi cselekvés-orientált megközelítéseibe, (AIO kutatások, életstílus-csoportok), a milió- és szabadidő-kutatásokba. A félévet egy szabadon választott szubkultúra vagy ízléskultúra önálló, empirikus kutatáson alapuló elemzésével és zárthelyi dolgozattal teljesítik a résztvevők.</p> <p>The aim of the course Milieus, Subcultures, and Lifestyles is to inform students about the main periods of milieu and subculture research (Chicago school, british subculture studies, and post-subcultures) and the related terms (clubcultures, neo-tribes, youth cultures, taste cultures, consumer groups). During the semester, students study the social action oriented approaches of the study of social stratification (AIO research, lifesyle groups) and the miliea and lesure time research. The semester requires the execution of an individual study on a selected subculture or taste culture based on an own empirical research and taking successful tests are also required.</p>	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Cohen Albert. K. (1969): A szubkultúrák általános elmélete. In: Huszár T. - Sükösd M. (szerk.): Ifjúságszociológia. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó	
Howard S. Becker (1974): A kívülállók. Tanulmányok a deviancia szociológiai problémaköréből. In: Andorka Rudolf - Buda Béla - Cseh Szombathy Béla (szerk.): A deviáns viselkedés szociológiája. Budapest, Gondolat Kiadó	
Kacsuk Zoltán (2005): Szubkultúrák, poszt-szubkultúrák és neo törzsek. Budapest, Replika 53: 91–110.	

¹³ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁴ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁵ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Rácz József (1998): A '80-as évek ifjúsági szubkultúrái Magyarországon. In Rácz J.: *Ifjúsági (szub)kultúrák, intézmények, devianciák: Válogatott tanulmányok*. Budapest, Scientia Humana

Szapu Magda (2002): *A zűrkorszak gyermekei. Mai ifjúsági csoportkultúrák*. Budapest, Századvég Kiadó

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., *KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszerével, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit.
- Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik.
- Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.
- Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.
- Ismeri a kutatáshoz szükséges legfontosabb társadalomtudományi adatbázisokat, és elektronikus forrásokat.
- Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket.
- A gyakorlati elemzés szintjén átlátja a szociológiai kutatás folyamatát

b) képességei

- A szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit
- Összegyűjti és feldolgozza a szociológiaiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat.
- Kezeli és használja a társadalomtudományi adatbázisokat, a hagyományos és az elektronikus szakirodalmi forrásokat.
- Közreműködik a kutatási problémához illő kutatási módszerek kiválasztásában és alkalmazásában.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

Sipos Flórián

(1.) Tantárgy neve: Magyar társadalom II.	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : (kredit%)	
A tanóra ¹⁷ típusa: ea. és óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁸ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹⁹): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ²⁰ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): BTSZA104	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a magyar társadalom második világháború utáni történetének főbb területeivel, a társadalom leírásának fogalomkészletével. Az előadások tárgyalják a társadalom szerkezetének és rétegződésének elméleti kérdéseit és megközelítéseit, a modernizáció kérdését, a rendszerváltás hatását, az értékrendszerek változását, a politikai részvételek és társadalmi aktivitás kérdéseit, a területi egyenlőtlenségek társadalmi összefüggéseit, a demográfiai és gazdasági viszonyok változását, a kisebbségek helyzetét a társadalomban, az életstílusok változását, a szociálpolitika főbb törekvéseit, a főbb társadalmi csoportok bemutatását. A félév szóbeli vizsgával zárul.</p> <p>The aim of the course Hungarian Society II is to inform students about the main areas of Hungarian history before WWII, and transmit them the set of concepts for describing society. The lectures discuss the theoretical questions and approaches of social stratification and structure, the question of modernization, the effects of the system change, the change of value systems, the questions of political participation and social activism, social contexts of territorial inequalities, changes of demographic and economic conditions, situation of minorities within the society, changes of lifestyles, main efforts of social policy, the description of main social groups. An oral exam closes the semester.</p>	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Örkény Antal – Fokasz Nikosz (szerk.) Magyarország társadalomtörténete 1945-1989 I-II. kötet. Budapest: Új Mandátum, 1999.</p> <p>Kovács Imre (szerk.): Társadalmi metszetek: hatalom, érdek, individualizáció és egyenlőtlenség a mai Magyarországon. Budapest: Napvilág, 2006.</p> <p>Kovács Imre: A vidék az ezredfordulón: a jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai. Budapest: Argumentum, 2012.</p>	

¹⁷ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁸ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

²⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Valuch Tibor: A jelenkori magyar társadalom. Budapest: Osiris, 2015.

Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében.
Budapest: Osiris, 2001.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.,
KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben
hozzájárul

a) tudása

- Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszerével, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit.
- Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéséhez az általános alapokat képezik.
- Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.
- Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.
- Ismeri a kutatáshoz szükséges legfontosabb társadalomtudományi adatbázisokat, és elektronikus forrásokat.
- Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket.

b) képességei

- A szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit
- Össze gyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat.
- Kezeli és használja a társadalomtudományi adatbázisokat, a hagyományos és az elektronikus szakirodalmi forrásokat.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

Sipos Flórián

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: A jelenkori magyar társadalom (Hatalmi viszonyok, társadalmi konfliktusok)

Kódja: BTSZA401BA

Félév:

Előfeltételek:

A tárgy típusa: elmélet/kollokvium

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

A kurzus célja:

A különféle hatalomelméletek megismerése, a mai magyar társadalom hatalmi mechanizmusainak önálló irodalmi keresések és adatok alapján történő feltárása és értelmezése, különösen Max Weber hatalomelméleti koncepciójának fogalmaival, az általa leírt elméleti összefüggéseknek a feltárt jelenségekre történő alkalmazásával.

A kurzus menete:

Óráról órára a hallgatókkal történt egyeztetés alapján, a hallgatók órára való önálló felkészülésére és részvételére építve a különféle hatalmi mechanizmusoknak az élet különböző területein való megjelenési formáinak órai elemzése.

Javasolt (de módosítható) témakörök:

- A pénz hatalma;
- a bürokratikus szervezeti hatalom;
- a tanár és az oktatás hatalma;
- „férfiuralom”;
- a reklám hatalma;
- a média hatalma;
- a divat hatalma;
- a manipuláció képessége, mint hatalom;
- az igazgatási és hatósági hatalom stb.

Vizsgakövetelmények:

A hallgatókkal való tartalmi egyeztetés után, egy önállóan választott „hatalmi terület” elméleti igényességgel történő elemzése – a szakirodalmi, sajtó- és médiatartalmak, valamint önálló élettapasztalatok alapján, szabad esszé műfajban.

(1.) Tantárgy neve: A társadalmi konfliktusok szociológiája	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása : kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³ : elmélet 100%	
A tanóra ²¹ típusa: ea. És óraszám a: 2 az adott félévben , Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ²²	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²³): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ²⁴	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Társadalomszerkezet és rétegződés, elméletek, nemzetközi és hazai trendek (ismétlés, Andorka) 2. Marx munkássága 3. Dahrendorf munkássága 4. Wright és Lenski 5. Túl renden és osztályon (Beck és Hradil) 6. Bourdieu – tőkefaják <p>We deal with conflict theories during the semester, we work based on the basic articles (book-chapters) of Marx, Dahrendorf, Wright, Lenski. Beck, Hradil and Bourdieu.</p>	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Dahrendorf, Ralf (1997): Az osztálytársadalom modellje Karl Marxnál In: Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Válogatott tanulmányok. ÚMK, Budapest, 138-155.</p> <p>Dahrendorf, R. (1994): A modern társadalmi konfliktus. Gondolat Kiadó. Bp. 21-57, 58-90, 225-260, 261-303 (1, 2, 7, 8. fejezet)</p> <p>Beck, U (1997): Túl renden és osztályon? Társadalmi egyenlőtlenségek, társadalmi individualizációs folyamatok és az új társadalmi alakulatok, identitások keletkezése In: Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Válogatott tanulmányok. ÚMK, Budapest, 418-464.</p> <p>S. Hradil (1995): Régi fogalmak és új struktúrák. Milió-, szubkultúra- és életstílus-kutatás a 80-as években in.: Andorka R., S. Hradil, J. L. Peschar (szerk.): Társadalmi rétegződés Aula 347-385. old.</p> <p>Bourdieu, P (1998): Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke In: Lengyel Gy. Szántó Z. (szerk.): Tőkefaják: A társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája 155-177. old.</p>	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség</i> stb., <i>KKK 8. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása <ul style="list-style-type: none"> - Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszerével, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit. - Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik. - Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket. 	

²¹ **Nftv. 108. § 37. tanóra**: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

²² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

²³ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

²⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- Ismeri és érti a szociológia által vizsgált társadalmi jelenségek fontosabb működési mechanizmusait és normatív rendszereit, a társadalmi alrendszerek kapcsolódási viszonyait.
- Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.

b) képességei

- A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit.
- Közreműködik az egyenlőtlenségek következményeinek csökkentését, a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását szolgáló komplex programok kidolgozásában és megvalósításában.

c) attitűdje

- Nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására.
- Következétesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
- Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a hátrányos helyzetű csoportok iránti szolidaritás, az interkulturális tudatosság és tolerancia.
- Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik.

d) autonómiája és felelőssége

- Aktívan és felelősen vesz részt szociológiai kutatásokban vagy társadalmi problémák megoldására létrehozott csoportok munkájában, együttműködésre törekszik más tudományok, szakmák, intézmények képviselőivel és a felhasználókkal.
- Szakmai munkáját állampolgári tudatosság és aktivitás, szolidaritás, közéleti részvétel, az esélyegyenlőség támogatása, a társadalompolitikai kérdések iránti felelősség jellemzi.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Fényes Hajnalka PhD habil, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

(1.) Tantárgy neve: Szociológiai irányzatok I.-II. / Major streamlines of sociology I. – II.	Kreditértéke: 3+3
A tantárgy besorolása: I. kötelező / II választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : (kredit%)	
<p>A tanóra²⁵ típusa: előadás és óraszám: 2+2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:)</p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők²⁶: Az óra épít a korábban tanultakra és azok feldolgozására, ehhez a korábbi tananyagok ismétlésére, rendszerezésére és mindezek alapján az aktív órai közreműködésre</p>	
<p>A számonkérés módja: kollokvium</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok²⁷: A tanórán kiselőadások, prezentációk a készülő szakdolgozatok elméleti részeihez csatlakozó szociológiai irányzatokról</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): V.-VI.	
Előtanulmányi feltételek	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>Az óra a korábban megtanult szociológiai szerzők munkásságát csoportosítja aszerint, hogy miben, hogyan járultak hozzá a tudomány markáns iskoláinak, irányzatainak szemléletéhez, orientációjához. Az irányzatok szerinti csoportosítás során alapvetően a „domináns társadalmi” sajátosságok, emberképek különböző felfogásai, illetve a megközelítésekben és módszerekben megragadható tipizálás jelenti az egyes irányzatok típusos sajátosságait. A kurzus során elemzésre kerülnek a különböző irányzatok közötti értékrendbeli eltérések, olykor a szerzők közötti viták és konfliktusok is. A kurzus részlegesen az államvizsga tematikájához is igazodva elemzi a különféle irányzatokat.</p> <p><i>During seminars partly we repeat lessons learnt on sociology courses and cluster the major authors highlighting their contributions to major sociological schools, theoretical streamlines, orientations. Letting legitimate several insights for clustering sociologists, in our approach the dominant factors of clustering iare different anthropological and social visions, the major views on social developments and/or the different logics and methods of analyzing the social phenomena. During the course we try to clarify how different authors, streamlines put different social values into the heart of analyses, also what are the major debates and conflicts among different representatives of different schools, orientations.</i></p> <p><i>One of the aspect by clustering authors and orientations is to follow the highlighted themes of final graduation exams, and doing so, to assist students to prepare themselves for final exams.</i></p>	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>A kurzus kötelező olvasmányai a szociológiai munkákat rendszerező áttekintések és szöveggyűjtemények, így:</p> <p>Felkai G. – Némedi D. – Somlai P.: A szociológiai irányzatok a XX. század elejéig, Új Mandátum, Bp. 2002,</p> <p>Felkai G. – Némedi D. – Somlai P.: Olvasókönyv a szociológia történetéhez I.-II. Új Mandátum, Bp.</p>	

²⁵ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

²⁶ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

²⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

2000

Andorka, R.: Bevezetés a szociológiába, Osiris, Bp. 2006

Gecser Ottó (szerk.): *Társadalmi rétegződés olvasókönyv*. Budapest: ELTE, interneten:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/index.html

Giddens, A.: Szociológia (2. kiadás), Osiris, Bp. 2008, interneten:

<https://docs.google.com/file/d/0B0cDKX5PwfTsMmQ3MmQ1NjUtNmQ3OC00N2E5LTk3MTItZmU5ZThmN2M2Yzg0/view>

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik.
- Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.

b) képességei

- A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit.
- Összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat

c) attitűdje

- Következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
- Nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaival kapcsolatban.
- Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Sik Endre egyetemi tanár**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):
Krémer Balázs egyetemi docens, kandidátus

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szociológia II. Családszociológia
Kódja: BTSZA103
Félév: őszi (1.)
Előfeltételek: -
A tárgy típusa: szeminárium/ <u>előadás</u> /gyakorlat
Óraszám/hét: 2
Kredit érték: 3

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A családszociológia tantárgy keretében a hallgatók elsajátítják a család rendszerének működését magyarázó szociológiai összefüggéseket, értelmezik annak társadalomtörténeti formációit. Megismerkednek azokkal a jelenségekkel, amelyek leginkább magyarázzák a társadalom és a család változó viszonyát, a különböző funkciók betöltéséhez szükséges feltételek módosulásait és azok következményeit. Megismerkednek a családszociológia egyes területein folyó kutatások legfontosabb eredményeivel, érintve a családi élet demográfiai, gazdasági, társadalmi és kulturális dimenzióit. Nemzetközi összehasonlításban értelmezik a háztartás- és családformák, valamint a családi funkciók történeti változásait, családdal kapcsolatos népesedési folyamatokat, a családon belüli kapcsolatok dinamikáját. Hangsúlyos szerepet kap a család és a társadalmi egyenlőtlenségek összefüggéseinek néhány területe, elsősorban a társadalmi rétegződés és a családszerkezet kérdése.

A tantárgy minimum követelményei:

- A családszociológia legalapvetőbb fogalmai
- A családszociológia rendszerszemléletű elmélete.
- A családszociológia evolucionista elmélete.
- A családi funkciók történeti változásai
- Családformák az egyes történeti korokban
- Demográfiai összefüggések, társadalomstatisztikai fogalmak
- Tipikus magyarországi családformák a rendszerváltás előtt
- A családformák pluralizációjának lényeg, új típusú együttélési formák
- Párkapcsolati formák, a párválasztás folyamata, lényege
- Családi szerepek, nemek közötti munkamegosztás jellemzői
- Gyermekvállalási tendenciák
- Családon belüli konfliktusok elméleti háttere, összefüggései, típusai, következményei
- Válási tendenciák, a válás folyamata és szakaszai

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- problémafelismerő- és megoldó készség
- a társadalmi problémák iránti érzékenység fejlesztése
- a család rendszerszemléletű megközelítése

- a rendszeren belüli folyamatok adekvát értelmezése
- a rendszeren belül felmerülő problémák közötti összefüggések felismerésének képessége
- a rendszer problémáinak és a környezet összefüggéseinek felismerése és értelmezése
- az egyenlőtlenségek értelmezése mikro szinten
- releváns szociológiai információk gyűjtése, elemzése

A tantárgy részletes leírása (kb. 10 témakörre kibontva):

1. A családszociológia elméleti megalapozása. A családi funkciók történeti változásai.
2. A család és háztartás alapvető demográfiai mutatói, fogalmak, összefüggések
3. Az egyes társadalmi formák családszerkezete.
4. Jellegzetes családtípusok Magyarországon a XIX. század közepétől a XX. század első harmadáig.
5. A '70-es, '80-as évek magyar családtípusai, azok demográfiai sajátosságai.
6. Családformák, együttélési minták, gyermekvállalási szokások, családi tagozódás a rendszerváltás után Magyarországon.
7. A párválasztás és a családalapítás szociológiája. Érzelmi érettség és hiányának következményei.
8. A családi munkamegosztás szociológiai problémái, tradíciók, társadalmi tényezők, társadalmi sztereotípiák. Szerepváltozások a nők helyzetében.
9. A gyermekek családban betöltött szerepének történelmi-társadalmi változásai. Gyermekkor-történet, gyermekkor-felfogások. Jellegzetes szocializációs folyamatok.
10. Alternatív együttélési formák Magyarországon. Az élettársi kapcsolatok jellemzői és a szingli-lét. Tendenciák a magyar társadalomban.
11. Az instabil család. A család szerepe néhány deviáns viselkedésforma kialakulásában. A családon belüli erőszak. Elkövetők és elszennvedők.
12. A válás történeti és szociológiai aspektusai. Válási tendenciák, okok és következmények.

Vizsgára bocsátás feltételei: nincs

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):

Kollokvium, írásbeli vizsga.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint): nincs

Kötelező irodalom:

Andorka Rudolf: Az ormánsági születéskorlátozás története

In: Andorka Rudolf: Gyermekek, család, történelem – Történeti demográfiai tanulmányok; Századvég Kiadó, Budapest, 2001

Bánlaky Pál: A család belső működése - A családon belüli kapcsolatok dinamikája

In: Bánlaky Pál: Családszociológia
Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest, 2001

*Czibere Ibolya – Molnár Éva (2015): Nem a kortárs családi lét múltó aberrációja...
Családeffektív és családeffektív az angolszász szociológiai irodalomban.*

In: Metszetek – Társadalomtudományi folyóirat, vol. 4 (2015) No. 4

https://www.researchgate.net/publication/298915142_nem_a_kortars_csaladi_let_mulo_aberracioja_Csaladdefiniciok_es_csaladelmek_az_angolszasz_szociologiai_irodalomban

Cseh-Szombathy László: A házasság minősége

In: Törések és kötések a magyar társadalomban; Századvég Kiadó, Budapest, 2000

Lőcsei Pál: A női munkavállalás és a hagyományos magyar család (1945-1984)

In: Lőcsei Pál: Emberpár és család az államszocializmusban 1945-1985
Gondolat Kiadó, Budapest, 2008

Roderick Phillips: Katolikusok és protestánsok

In: Roderick Phillips: Amit Isten összekötött... A válás rövid története

Somlai Péter: A sokféleség zavara: a családi életformák pluralizációja Magyarországon

In: Demográfia XLII. 1-2. 1999

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szegénység és társadalmi kirekesztettség

Kódja: BTSZA203

Félév: tavaszi

Előfeltételek: nincs

A tárgy típusa: szeminárium/előadás/gyakorlat

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A félév folyamán a hallgatók megismerkednek a szegénység társadalmi okait magyarázó szociálpolitikai és szociológiai elméletekkel, a rendszerváltás elszegényedésre gyakorolt hatásaival, a legújabb szegénységi kockázatokkal és a szegénységet kezelni hivatott uniós és nemzeti stratégiai programokkal.

A tantárgy minimumkövetelményei:

Kimeneti minimumkövetelmények

- szegénységdefiníciók, szegénységmeghatározások
- jövedelmi szegénység mérése, formái, szegénységi küszöbök típusai
- funkcionalista szegénységelméletek, konfliktuselméletek
- a szegénység történeti dimenziói, a szegénypolitika lényege
- Zigány Zoltán munkássága
- Hilscher Rezső munkássága
- a társadalmi kirekesztődés, kirekesztettség, kirekesztés összefüggései, lényege
- az Európai Unió és Magyarország társadalmi integrációra és befogadásra irányuló stratégiai célkitűzései, dokumentumai
- elszegényedési okok és következményeik a rendszerváltás után Magyarországon
- jelenkori elszegényedési kockázatok
- az elszegényedés kockázatában kiemelten érintett társadalmi csoportok helyzetének ismerete (gyermekek, cigányság, nők, hátrányos helyzetű térségek, települések lakói)

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- az egyenlőtlenségek okainak értelmezése
- az egyenlőtlenségi helyzetek értelmezése
- az egyenlőtlenségi helyzetekre vonatkozó információk gyűjtése, feldolgozása
- alapvető társadalmi értékek tisztelete, védelme
- a társadalmi integrációt erősítő programokban, beavatkozásokban való közreműködési hajlandóság
- a szegénységi problémák iránti érzékenység
- a szegénységi problémák iránti nyitottság

- együttműködő, kapcsolatteremtő képesség
- a szegénységgel kapcsolatos fejlett kommunikációs eszköztár
- empátia és tolerancia

A tantárgy részletes leírása (kb. 10 témakörre kibontva):

1. A szegénység fogalma és formái. A jövedelmi és vagyoni egyenlőtlenségek mérése. Az egyenlőtlenségi mérőszámok főbb típusai és jellemzői. A szegénységi küszöbszámok típusai, számításuk módszerei.
2. A szegénység szociológiai megközelítése: strukturális viszonyok, a szegénység kultúrája elmélet és az underclass-megközelítés.
3. A szegénység történelmileg változó kategóriái. A hazai „ki a szegény?”- probléma értelmezési keretei 100 évvel ezelőtt és napjainkban. Szegénypolitikai és szociálpolitikai viszonyrendszerek, érvek és ellenérvek.
4. A társadalmi kirekesztés és kirekesztődés elméleti, történeti alapjai, nemzetközi folyamatok, összefüggések. Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztődés ellen az EU-ban. Társadalmi befogadás.
5. A tartós és az átmeneti szegénység természete és dinamikája. Az „n-szer szegény” problematikája.
6. Tipikus szegénységi és elszegényedési kockázatok Magyarországon.
7. A nők szegénysége történeti perspektívában.
8. A cigányság helyzete és életkörülményei. Változások a rendszerváltás után: munkanélküliség, elszegényedés, marginalizálódás, kirekesztődés.
9. A gyermekszegénység nemzetközi és hazai jelenségei. A magyarországi szegény sorsú gyermekek és családjaik helyzete. A gyermekszegénységet vizsgáló hazai kutatási eredmények.

Vizsgára bocsátás feltételei: nincs

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):

Félévközi ellenőrzés: nincs

Félév végi értékelés módja: írásbeli vizsga

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint): nincs

Kötelező és ajánlott irodalom:

Kötelező irodalom:

1. **Bibó István:** *Elit és szociális érzék.* In: Bibó István: Válogatott tanulmányok I. kötet 1935-1944. Magvető Könyvkiadó, Budapest
2. **Gyáni Gábor:** *Regulázó gondoskodás.* In: Léderer Pál - Tenczer Tamás - Ulicska László: „A tettetésnek minden mesterségeiben jártasok ...”. – Koldusok, csavargók, veszélyeztetett gyerekek a modernkori Magyarországon. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 1998
3. **Feischmidt Margit:** *Társadalmi kirekesztés és a mobilitás lehetőségei aprófalvakban élő, cigánynak tartott emberek életében.* In: Kovács Katalin - Váradi Mónika (szerk.): Hátrányban, vidéken. Argumentum, Budapest, 2013 (75-105. o.)
4. **Ferge Zsuzsa:** *Fejezetek a magyar szociálpolitika történetéből.* Kávé Kiadó, Budapest, 1998
5. **Ladányi János-Szelényi Iván:** *Cigányok és szegények.* In: Ladányi János-Szelényi Iván: A kirekesztettség változó formái. Napvilág Kiadó, Budapest, 2004
6. **Sen, Amartya:** *A szegénység mint a képességek hiánya.* In: Sen, Amartya: A fejlődés mint szabadság. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2003
7. **A szegényekkel dolgozó szociális munkások véleménye.** In: Gyorsjelentés a szegényedésről. Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 2003
8. **Czibere Ibolya – Molnár Éva:** Mélyszegénységben élő fiatal nők munkaerőpiaci és párválasztási perspektívái elzáródott vidéki térben. Egy magyar-román határ menti zsákfalú esete. *Erdélyi Társadalom*, 14. évf. 1. szám https://www.researchgate.net/publication/311375645_Melyszegenysegben_elo_fiatal_nok_munkaeropiaci_es_parvalasztasi_perspektivai_elzarodott_videki_terben_Egy_magyar-roman_hatar_menti_zsakfalu_esete

Ajánlott irodalom:

1. **Erős Ferenc – Fábrián Zoltán:** *Az etnikai előítéletek kialakulásáról – Tekintélyelvűség és szociális környezet.* In: Educatio 1999/2.
2. **Kopasz Mariann:** *Lakóhelyi szegregáció és társadalmi feszültségek a magyarországi településeken.* In: Társadalmi Riport 2004; TÁRKI Budapest, 2004
3. **Németh László:** *A Medve utcai polgári.* Pannónia könyvek, Budapest, 1988
4. **Váradi Monika Mária:** *Megélhetés és támogató kapcsolatok – az aprófalusi szegénység arcai* In: Kovács Katalin - Váradi Mónika (szerk.): Hátrányban, vidéken. Argumentum, Budapest, 2013 (106-134. o.)

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: A helyi társadalom szerkezete (Településszociológiai elemzések)
A tantárgy kódja: BTSZA3010BA
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA nappali

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A félév során megismerkedünk a legfontosabb településszociológiai fogalmakkal, áttekintjük a helyi társadalom működése szempontjából hangsúlyos kutatási irányzatokat, illetve a településhálózat fejlődésének globális és hazai trendjeit, azok társadalmi hatásait. A nagyvárosok problémái (gettósodás, lakótelepek stb.), a város-vidék kapcsolatrendszer vagy az aprófalvak és szórványtelepülések társadalmi kihívásai egyaránt fókuszba kerülnek a félév folyamán. A helyi társadalom egészséges működése, az egyének és csoportok aktivizálhatóságakapcsán „beleköstölünk” a közösségekkel, illetve azok fejlesztésével foglalkozó elméleti és gyakorlati megközelítésekbe is.

A félév tematikája

A félév folyamán tárgyalt fontosabb témakörök:

- Alapvető településszociológiai kategóriák és irányzatok
- Globalizáció – lokalitás – helyi társadalom
- Az urbanizáció folyamata és hatásai
- A nagyvárosok belső szerkezetének fejlődése és problémái
- A város-vidék kapcsolatrendszer
- Aprófalvas és tanyás térségek társadalmi kihívásai
- A lakóhelyi szegregáció formái a lakóparkoktól a gettókig
- Helyi közösségek működése – az elméletektől a fejlesztési lehetőségekig

Értékelés

- Félévközi ellenőrzés: nincs, de az aktív órai közreműködés előnyökkel jár
- Félév végi értékelés módja: szóbeli vizsga

Ajánlott irodalom

- A. Gergely András (1993): Urbanizált méhkas, avagy a helyi társadalom. ScientiaHumana sorozat. Budapest, MTA Politikai Tudományok Intézete.

- Böhm Antal (2003): Az ezredvég magyar társadalma: Folyamatosság és megszakítottság a társadalomfejlődésben. Budapest: Rejtjel Kiadó.
- Enyedi György (2011): A városnövekedésszakaszai-újrágondolva. – Tér és Társadalom 25. évf., 1. szám
- Kovách Imre (2012): A vidék az ezredfordulón. A jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai. Argumentum – MTA TK SZI (Letölthető: <http://mek.niif.hu/12700/12727/12727.pdf>)
- Szelényi Iván (1973): Városszociológia. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- Szirmai Viktória (szerk.) (2015): A területi egyenlőtlenségektől a társadalmi jól-lét felé. Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Területi egyenlőtlenségi viszonyok
A tantárgy kódja: BTSZA3020BA
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA nappali

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A szeminárium lehetőséget biztosít arra, hogy a hallgatók mélyebben megismerkedjenek a területi egyenlőtlenségek interdiszciplináris elméleti megközelítéseivel és különböző megjelenési formáival. A kurzus célja alapvetően a szemléletformálás, a különböző „ágazati” információkat szintetizálni képes gondolkodásmódkialakítása –ezáltal értelmezhetővé téve az egyenlőtlenségek térbeli és időbeli alakulását befolyásoló tényezők komplexitását. A makroszinttől a településeken vagy akár településrészekben belül jelentkező egyenlőtlenségi viszonyok gyakorlati vizsgálata elősegíti a térbeli szemlélet kialakítását/erősítését is.

A félév tematikája

A félév folyamán tárgyalt fontosabb témakörök:

- A területi egyenlőtlenségek – elméleti és gyakorlati megközelítések, mérhetőség, területi szintek
- A társadalmi-területi egyenlőtlenségek fontosabb dimenziói
- Globális egyenlőtlenségek – centrumok és perifériák
- Magyarország térszerkezete és fejlődési tengelyei
- A magyar településhálózat területi egyenlőtlenségei
- Elérhetőség és hozzáférhetőségmakro- és mikroszinten
- A jól-lét területi aspektusai
- A területi egyenlőtlenségek demográfiai hatásai
- Egyenlőtlenségek és fejlesztéspolitika – konvergencia vagy divergencia

Értékelés

- A kurzus gyakorlati jeggyel zárul, ezért teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatás (legfeljebb három hiányzás elfogadható).
- Aktív órai részvétel.
- A félévet lezáró dolgozat elkészítése (a témakörökhöz kapcsolódva, az oktatóval történő egyeztetést követően, legalább öt oldal terjedelmű, önálló elemzés).

Ajánlott irodalom

- Enyedi György (szerk.) (1993): Társadalmi-területi egyenlőtlenségek Magyarországon. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- Faragó László (2016): Társadalmi-területi egyenlőtlenségek. = Tér és Társadalom 30/3., 118-123.
- Kovách Imre (2012): A vidék kezredfordulón. Ajelenkorimagyarvidéki társadalom szerkezeti és hatalmiváltozásai. Argumentum–MTATKSZI (Letölthető: <http://mek.niif.hu/12700/12727/12727.pdf>)
- Harcsa István (2015): A területi fejlettség és egyenlőtlenségek lehetséges értelmezései — kritikai értékelés és kutatási eredmények I. = Statisztikai Szemle 93/5. pp. 460-486.
- Nemes Nagy József (1990): Területi egyenlőtlenségek dimenziói. Adalékok egy „kvázi” elmélethez. Tér és Társadalom 2. pp. 15-30.
- Nemes Nagy József (1996): Centrumok és perifériák a piacgazdasági átmenetben. = Földrajzi Közlemények 120/44., pp. 31-44. <http://geogr.elte.hu/REF/PDF/CENTRPER.pdf>
- Rechnitzer János (1993): Szétszakadás vagy felzárkózás? A térszerkezetet alakító innovációk. Győr: MTA RKK Észak-dunántúli Osztály.
- Szirmai Viktória (szerk.) (2015): A területi egyenlőtlenségektől a társadalmi jól-lét felé. Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Társadalmi integráció Magyarországon
Kreditek száma: 3
Tantárgy típusa: előadás
Teljesítés: kollokvium
Tantárgyfelelős: Dr. Czibere Ibolya

A tantárgy oktatási céljainak összefoglalása:

A kurzus célja, hogy a hallgatók szakmai jártasságot szerezzenek a társadalmi integráció témakörében. Az alapvető fogalmakon túl (társadalmi integráció, társadalmi egyenlőtlenségek, jóléti rendszerek) a kurzus lehetőséget biztosít arra, hogy az integráció kérdésköréhez szorosan kapcsolódó különböző magyarországi társadalmi szintekkel, intézményekkel és csoportokkal részletesen is foglalkozzanak. A tárgyhoz kapcsolódó önálló feldolgozásra kiadott szakirodalmak az említett témakörök tudásanyagának mélyítését, az értő és analitikus szakirodalom feldolgozás gyakorlását segítik elő.

A tantárgy részletes leírása (témakörök):

- az integráció fogalma, lényege, formái és céljai
- a jóléti társadalmak és a jóléti ellátórendszer integrációs funkciói
- az egyenlőtlenségek formái és jellemzői a modern társadalmakban
- munkaerőpiaci integráció – foglalkoztatás és munkanélküliség
- oktatás – szegregáció és integráció
- térbeli egyenlőtlenségek
- családok és gyermekek – a család mint társadalmi intézmény
- lakhatás, otthontalanság, integráció – a társadalom peremén
- kisebbségi csoportok és esélyegyenlőség
- bevándorlás és integráció
- normák és értékek

A kurzus teljesítése:

Kollokvium. A hallgatók a félév során csoportos előadások formájában számolnak be egy-egy általuk választott szakirodalomról, valamint a félév végén írásbeli vizsga formájában adnak számot a kurzus során szerzett tudásukról.

Kötelező és ajánlott irodalmak:

1. Integráció fogalma, lényege

Kovách Imre – Kristóf Luca – Szabó Andrea (2015): Társadalmi integráció, dezintegráció és társadalmi rétegződés. In: Socio.hu. 2015/3. 63-83.

https://socio.hu/uploads/files/2015_3/kov_kris_szab.pdf

Kovách Imre – Hajdu Gábor – Gerő Márton – Kristóf Luca – Szabó Andrea (2016): A magyar társadalom integrációs és rétegződésmodelljei. In: Szociológia Szemle. 26 (3): 4-27.

http://real.mtak.hu/51718/1/4_27_veg.pdf

2. Jóléti társadalmak, jóléti ellátórendszer

Tomka Béla (2009): Európa társadalomtörténete a 20. században. Osiris Kiadó, Budapest. 130-159.
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_europa_tarsadalomtortenete/adatok.html

Ajánlott:

Tomka Béla (2009): Jóléti állam az ezredfordulón: válságjelek vagy válságmítoszok? In: Magyar Tudomány. vol. 170. no. 2. 197-208.

https://www.researchgate.net/publication/259991156_Joleti_allam_az_ezredfordulon_valsgajelek_vagy_valsgamitoszok_Welfare_State_at_the_Turn_of_the_Century_Crises_or_Crises_Myths

3. Egyenlőtlenségek

Huszár Akos (2011): Társadalmi rétegződés és az egyenlőtlenségek igazolása: Sérülékeny csoportok a magyar társadalomban. In: Szociológiai Szemle (21),3. pp. 107-124.

https://szociologia.hu/dynamic/05_huszar_akos.pdf

Ferge Zsuzsa (2002): Struktúra és egyenlőtlenségek a régi államszocializmusban és az újkapitalizmusban. In: Szociológiai Szemle. 4. sz. 9-33.

<https://szociologia.hu/dynamic/0204ferge.htm>

Ajánlott:

Tóth István György (2016): Középosztály(ok) Magyarországon és Európában. In: Társadalmi riport 2016. (pp.75-94).

https://www.researchgate.net/publication/329101367_Kozeosztalyok_Magyarorszagon_es_Europaban

4. Munkaerőpiac

Ferge Zsuzsa (2017): Foglalkoztatáspolitikai – munkanélküliség. In: Ferge Zsuzsa: Társadalom- és szociálpolitika. Magyarország 1990-2015. Osiris Kiadó, Budapest. 188-214.

Ajánlott:

Csoba Judit (2009): „Akarnak-e dolgozni a munkanélküliek”: A munkanélküliek munkavállalói képessége és hajlandósága. In: Esély: Társadalom és Szociálpolitikai Folyóirat 20: 5 pp. 3-

20. http://www.esely.org/kiadvanyok/2009_5/01csoba.pdf

5. Oktatás

Dupcsik Csaba (2012): Az integráció fogalma a társadalomtudományos és a laikus társadalomképekben az oktatási integráció példáján keresztül. In: Kovách I. – Dupcsik Cs. – P. Tóth T. – Takács J. (szerk.) (2012): Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon. Tanulmányok. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont (Szociológiai Intézet). Argumentum Kiadó, Budapest. 243 – 261. o.

<https://mek.oszk.hu/12700/12706/12706.pdf>

Ferge Zsuzsa (2017): Iskola és esélyek. In: Ferge Zsuzsa: Társadalom- és szociálpolitika. Magyarország 1990-2015. Osiris Kiadó, Budapest (188-214).

Ajánlott:

Szalai Júlia (2012): A cigány gyerekek iskolai (le)értékeléséről. In: Kovách Imre – Dupcsik Csaba – P. Tóth Tamás – Takács Judit (szerk.): Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon. Tanulmányok. Argumentum Kiadó. 275-292.

<https://mek.oszk.hu/12700/12706/12706.pdf>

Ferge Zsuzsa (1980): Társadalompolitikai tanulmányok. Budapest, Gondolat Kiadó.

6. Térbeli egyenlőtlenségek

Csurgó Bernadett – Csizmady Adrienne – Kovách Imre – Megyesi Boldizsár (2017): Területiség és társadalmi integráció. In: Kovách Imre (szerk.): Társadalmi Integráció. Az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Belvedere Meridionale Kiadó. 183-214.

<https://mek.oszk.hu/18800/18811/18811.pdf>

Ajánlott:

Czibere Ibolya (2014): Települési és regionális egyenlőtlenségek a 18-29 éves ifjúsági korosztály körében: munkaerőpiac - jövőtervezés – érvényesülés. In: Nagy, Á; Székely, L (szerk.) Másodkézből: Magyar ifjúság, 2012. Budapest, Magyarország. Ifjúságügy Szakértőinek Társasága Alapítvány, pp. 45-71.

https://www.researchgate.net/publication/312984152_Telepulesi_es_regionalis_egyenlotlensegek_a_18-29_eves_ifjusagi_korosztaly_koreben_munkaeropiac_-_jovotervezes_-_ervenyesules

7. Családok és gyermekek

Tóth Olga (2012): Társadalmi integráció és család. In: Kovách Imre – Dupcsik Csaba – P. Tóth Tamás – Takács Judit (szerk.): Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon. Tanulmányok. Argumentum Kiadó. 369-382.

Ajánlott:

Bauer Zsófia (2016): Gyerekszegénység és gyerekesélyek a kutatások tükrében. In: Vastagh Zoltán – Husz Ildikó: GYEREKESÉLYEK A VÉGEKEN I. Tanulmányok a leghátrányosabb helyzetű kistérségek gyermekeinek életkörülményeiről. MTA TK. Gyerekesély Program, Budapest. 9-30.

https://gyerekesely.tk.mta.hu/uploads/files/Gyerekeselyek_a_vegeken_I_vegsovegso.pdf

8. Lakhatás

Misetics Bálint (2017): Lakáspolitikai és hajléktalanság. In: Ferge Zsuzsa: Társadalom- és szociálpolitika. Magyarország 1990-2015. Osiris Kiadó, Budapest. 338-363.

Ajánlott:

Balogi Anna – Kőszeghy Lea (2019): Lakáspolitikai kilépő fiatalok a lakhatási válságban. In: Éves jelentés a lakhatási szegénységről. Habitat for Humanity Magyarország, Budapest. 32-50.

https://habitat.hu/sites/lakhatasi-jelentes/wp-content/uploads/sites/5/2019/11/hfhh_lakhatasi_jelentes_2019.pdf

9. Kisebbségi csoportok

Babusik Ferenc (2007): Magyarországi cigányság – strukturális csapda, kirekesztés. In: Esély. 2007/1.

http://www.esely.org/kiadvanyok/2007_1/babusik.pdf

Ajánlott:

Messing Vera – Molnár Emília (2011): Bezáródó kapcsolati hálók: szegény roma háztartások kapcsolati jellemzői. In: Esély. 22 évf. 5. sz. 47-74.

http://www.esely.org/kiadvanyok/2011_5/04molnar.indd.pdf

10. Bevándorlás és integráció

Kováts András (2013): A bevándorlók társadalmi integrációja – koncepciók, indikátorok. In: Kovács András (szerk.): Bevándorlás és integráció – magyarországi adatok, európai indikátorok. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Kisebbségkutató Intézet. 9-24.

Kováts András (2013): Bevándorlók integrációja Magyarországon korábbi kutatások alapján. In: Kovács András (szerk.): Bevándorlás és integráció – magyarországi adatok, európai indikátorok. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Kisebbségkutató Intézet. 25-41.

https://kisebbssegkutato.tk.mta.hu/uploads/files/archive/Bevandorlas_e%CC%81s_integracio_minden.pdf

Ajánlott:

Simnovits Bori (2013): Bevándorlók diszkriminációja – kisebbségi és többségi szemmel. In: Kovács András (szerk.): Bevándorlás és integráció – magyarországi adatok, európai indikátorok. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Kisebbségkutató Intézet. 157-171.

https://kisebbssegkutato.tk.mta.hu/uploads/files/archive/Bevandorlas_e%CC%81s_integracio_minden.pdf

11. Normák és értékek

Hajdu Gábor (2012): Bizalom, normakövetés és társadalmi részvétel Magyarországon a rendszerváltás után. In: Kovács I. – Dupcsik Cs. – P. Tóth T. – Takács J. (szerk.) (2012): Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon. Tanulmányok. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont (Szociológiai Intézet). Argumentum Kiadó, Budapest. 45-62. o. <https://mek.oszk.hu/12700/12706/12706.pdf>

Ajánlott:

Ságvári Bence (2012): Az átmenetek kora? - A magyar fiatalok társadalomképéről. In: Kovács I. – Dupcsik Cs. – P. Tóth T. – Takács J. (szerk.) (2012): Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon. Tanulmányok. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont (Szociológiai Intézet). Argumentum Kiadó, Budapest. 63-83. o.

<https://mek.oszk.hu/12700/12706/12706.pdf>

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szervezetszociológia

Félév: őszi

Előfeltételek: -

A tárgy típusa: szeminárium/előadás/gyakorlat

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

Tantárgyfelelős: Czibere Ibolya

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A kurzus a szervezetek változásainak jelenségeit és a jelenségeket meghatározó társadalmi összefüggéseket vizsgálja. A szervezetszociológia megismerteti a hallgatókat a szervezetek működési sajátosságaival, belső folyamataival, azok környezetére gyakorolt hatásaival, a szervezetek társadalmi szerepeivel. Kiemelten foglalkozik a szervezetek társadalomra és kultúrára gyakorolt befolyásával, a demokratikus társadalmak működéséhez történő hozzájárulásaival, valamint a vagyon és a hatalom centralizációjának eltérő mértékéből és formáiból következő (társadalmi folyamatokra irányuló) visszahatásokkal. A szervezetek szociológiai megközelítése során az adott elméleti összefüggések mellett a szereplők társadalmi státuszából következő egyenlőtlenségeket, hatalmi/uralmi törekvéseket és a menedzselés lehetőségeit helyezzük a téma középpontjába.

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- rendszerszemléletű gondolkodásmód
- a szervezeti jelenségek iránti nyitottság
- a szervezetekre irányuló információk gyűjtésének és feldolgozásának képessége
- érdekek és érdekcsoportok beazonosítása, érdekelismerés
- problémafelismerés, problémamegoldás
- kooperatív magatartás
- együttműködési formák ismerete, együttműködési képesség
- kapcsolatteremtő képesség
- kommunikációs készségek
- minőség iránti igény
- hatékonyság, pontosság, felelősségteljeség iránti igény
- eredményorientáltság

A tantárgy részletes leírása (10 témakörre kibontva):

1. A szervezetszociológia területei, elméleti vitakeretei – a szervezetek változó környezete.
2. A kezdetek: a lineáris hierarchián és irányításon alapuló szervezetek kialakulása, sajátosságai, hatásuk a korai társadalmak szerveződésére.
3. A funkcionális irányítás és szervezeti forma irányzata - a taylorizmus és a menedzsmenttanok.
4. A „klasszikus” irányítás és szervezeti forma irányzata I.: Henri Fayol és Henry Ford munkássága – a vezetés és a termelés racionalizálása – a tömegtermelés hatásai és következményei a társadalomra. A posztfordista társadalom és a „testreszabott tömegtermelés”.
5. A „klasszikus” irányítás és szervezeti forma irányzata II.: Max Weber bürokrácia elmélete és a bürokratikus szervezeti struktúrák tipológiája. A „tömegirányítás” elvei, technikai, társadalmi következményei.
6. A „neoklasszikus” modell: Elton Mayo és a Human Relations elmélet. Az emberi tényezők és emberi viszonyok jelentősége a szervezetekben, hatásuk a teljesítményekre.
7. Az institucionalista iskola – szervezeti társadalom, szervezeti hatalom.
8. A szervezetek evolúcióelméleti megközelítései – a populációs ökológiai modell lényege.
9. Szervezeti vezetés, csoportirányítás és hatékonyság – egyéni funkciók és csoportfunkciók – kompetenciák és érzelmi intelligencia.
10. Változásmenedzselés a szervezetekben – kultúraváltás, szervezetfejlesztés, minőségfejlesztés – konfliktusok menedzselése
11. Projektek a szervezetekben

Vizsgára bocsátás feltételei: nincs

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):

Írásbeli vizsga

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint): nincs

Kötelező irodalom:

A formális és informális szervezetek elmélete (In: Seres Zsuzsanna: Szervezetszociológiai szöveggyűjtemény; Tankönyvkiadó, Budapest, 1989 /41-65. old./)

A környezet (In: Charles Perrow: Szervezetszociológia; Osiris Kiadó, Budapest, 1997 /195-221. old./)

A nonbusiness szféra a társadalomban és a gazdaságban (In: Dinya László – Farkas Ferenc – Hetesi Erzsébet – Veres Zoltán: Nonbusiness marketing és menedzsment; KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kft., Budapest, 2004 /21-48. old./)

A tradicionális és a karizmatikus uralom (In: dr. Molnár Attila Károly: Max Weber olvasókönyv; Novissima Kiadó, Miskolc, 1999 /205-234. old./)

A vezetői hatalom forrásai (In: dr. Benedek István: Az intézményvezetés négy tétele: személyzetfejlesztés, szervezetfejlesztés, vezetésfejlesztés, minőségfejlesztés; OKKER Kiadói Kft., Budapest, 1999 /69-81. old./)

Félelmek és félállások. Az ingyenmunkától a szabadúszók országáig (In: Naomi Klein: NO LOGO; AMF – Tudatos Vásárlók Egyesülete, Budapest, 2004)

Konfliktuselmélet (In: Zoltayné Paprika Zita: Döntésemélet; Alinea Kiadó, Budapest, 2002 /301-332.old./)

Kurt Lewin: Agresszív viselkedési sémák kísérletileg kialakított társas légkörben (In: dr. Kovács Sándor: Szöveggyűjtemény a szervezetelmélet történetének tanulmányozásához II.; Tankönyvkiadó, Budapest, 1986 /127-155. old./)

Motivációs és érdekelméletek (In: Jávor István – Rozgonyi Tamás: A szervezetek és a munka világa; L'harmattan – Zsigmond Király Főiskola, Budapest, 2007)

Szervezetfelfogások és szervezeti paradigmák (In: Jávor István – Rozgonyi Tamás: A szervezetek és a munka világa; L'harmattan – Zsigmond Király Főiskola, Budapest, 2007)

Új szervezeti formák a modern kapitalizmusban (In: Bara Zoltán-Szabó Katalin: Gazdasági rendszerek, országok, intézmények; Aula Kiadó, Budapest, 2000 /467-515. old./)

(1.) Tantárgy neve: A munka világa	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ²⁸ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: heti 2 az adott félévben , (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ²⁹ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³⁰): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ³¹ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy keretén belül sor kerül a munkával kapcsolatos alapfogalmak bemutatására, a munka társadalmi szerepének elemzésére, intézményeinek, az egyének és társadalmi csoportok munka világában elfoglalt helyének ismertetésére. A tantárgy központi témája a munka világában a XX. század második fele óta bekövetkező változások vizsgálata, a hazai és nemzetközi munkaerő-piaci folyamatok összevetése, napjaink munkaerőpiaci változásainak és azok társadalmi és gazdasági hatásainak feltárása.</p> <p>The subject is focusing on the presentation of the basic concepts of work, the analysis of the social role of work, the location of institutions, individuals and social groups in the world of work. The central topic of the subject is the world of work of the XXI century: the changes that have taken place since the second half of the century, the comparison of domestic and international labour market processes, the changes in the labour market and the social and economic effects of the changes today.</p>	
A 2-5 legfontosabb kötelező , illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Castel, Robert (1988): <i>A szociális kérdés alakváltozásai</i>. A Szociálpolitikai Értesítő Könyvtára Budapest 1988. 349-417. old</p> <p>Csoba Judit: <i>A tisztességes munka. A teljes foglalkoztatás: a 21. század esélye vagy utópiája?</i> L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2010.</p> <p>Csoba Judit (2011) (szerk.): <i>Munkaerő-piaci változások, leszakadó társadalmi csoportok</i> Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, Debrecen</p> <p>Polányi Károly (1976): <i>Az archaikus társadalom és gazdasági szemlélet</i> (A gazdaság helye a társadalomban) Gondolat Kiadó, Budapest</p> <p>Török Emőke (2014): <i>Munka és társadalom A munka jelentésváltozásai a bér munkán innen és túl</i> L'Harmattan Kiadó- Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest. 7-53; 77- 115. 175-181.</p>	

²⁸ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

²⁹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³⁰ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

³¹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

Ismeri:

- a társadalmi egyenlőtlenségeket, megismeri az egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programokat,
- a szociológia által vizsgált társadalmi jelenségek fontosabb működési mechanizmusait és normatív rendszereit, a társadalmi alrendszerek kapcsolódási viszonyait.

a munkaerőpiaci integrációt segítő intézkedéseket és eszközöket, az Európai Unió országaira jellemző munkaerő-piaci folyamatokat

Képes:

- kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát,
- megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől,
- eligazodni a hazai és nemzetközi intézmények, adatbázisok és rendszerek körében

Attitűdje:

- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékösség mellett,
- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Gazdaságszociológia

Kódja: BTSZA604BA

Szak: Szociológia BA

A tárgy típusa: kollokvium

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet, Szociológia Tanszék

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A gazdaságszociológia tantárgy keretében a hallgatók megismerkedhetnek a gazdaságszociológia három főbb területével: 1. az átfogó gazdaságelméletekkel, 2. a racionális döntés és játékelmélet alapjaival, illetve 3. gazdasági témák szociológiai megközelítéseivel (vállalkozók, menedzserek, elitkutatások)

Kötelező irodalom:

Szántó Z. - Lengyel Gy. szerk.: A gazdasági élet szociológiája Aula Bp. 1994 (továbbiakban GÉSZ), illetve a Gazdasági rendszerek és intézmények szociológiája Aula Bp. 1997 (továbbiakban GRISZ) szöveggyűjteményei alapján a tematikában magadott cikkek, illetve egyéb cikkek.

A tantárgy részletes leírása:

1. ea.: Ismételés (Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába könyv gazdaságszociológia fejezete alapján)

2. ea.: A gazdaságszociológia definíciója, főbb területei, legújabb irányzatai, viszonya a szociológiához és a közgazdaságtanhoz

- Swedberg: A gazdaság szociológiai szemléletmódja (GRISZ)
- G. Becker: Az emberi viselkedés közgazdaságtani megközelítése (GRISZ)

3-4. ea.: Szociológiai gazdaságelméletek

- Weber cselekvés típusok, társadalmi cselekvés...
- Weber: A közösségek gazdasági kapcsolatai. (GÉSZ)
- Gerschenkron: A gazdasági elmaradottság történelmi távlatból (GÉSZ)
- Polányi K.: A gazdaság, mint intézményesített folyamat (GÉSZ)

5. ea.: Bevezetés a racionális döntéselméletbe

- Elster: A társadalom fogaskerekei és Csontos László előadásai alapján
- Csontos L. (szerk.): A racionális döntések elmélete Osiris Láthatatlan koll. 1997. Utószó 269-274 oldal

6. ea: Racionális döntéselmélet alkalmazásai

- Janky Béla: A racionális döntések szociológiai elmélete és a mérés problémája Szelektív áttekintés Szociológiai Szemle 2000/1 139-155. old
- Szántó Zoltán-Tóth István György: Dupla vagy semmi, avagy kockáztassuk-e a talált Pénzt? In: Cselekvésemélet és társadalomkutatás (In memoriam Csontos László) 13-47. old. Szerk.: Gál Róbert Iván, Szántó Zoltán Közgazdasági Szemle Alapítvány Bp. 2003 vagy Szociológiai Szemle 1999/1 31-68. old.

7. ea.: A kollektív cselekvés logikája

- Elster: A társadalom fogaskerekei Osiris 1995 128-139. old.
- Olson: A kollektív cselekvés logikája Osiris 1997 16-22, 28-42, 72-87 old.

8. ea.: A gazdaságszociológia alkalmazásai

- Kemény István- Solt Ottilia: Gazdasági vezetők in.: Kemény István :Szociológiai írások Szeged 1992 Replika könyvek

- A teljesítmény taktikázásról I és II. rész (Összeállította: Bertalan László) Szociológia 1978/4 és 1979/1 szám (Tájékoztató rovat)

9. ea. : Vállalkozók és menedzserek

- A vállalkozó c. kötet bevezetése (írta Lengyel Gy.) In.:Lengyel Gy. szerk: A vállalkozó Szociológiai füzetek 28 1982 Művelődési minisztérium Marxista leninista főosztálya 5-14. old. (fénymásolva)
- Lengyel Gy. - Tóth I.J.: A vállalkozói hajlandóság terjedése Szociológiai Szemle 1993/1. 35-58. old.
- Kuczi Tibor: A vállalkozók társadalmi tőkék az átalakulásban Századvég Új Folyam 1996/nyár 29-51. old.

10. ea.: A gazdasági elit

- Kaelbe: Hosszú távú változások a gazdasági elit kiválogatódásában, Németország összehasonlítása az USA-val, Nagy-Britanniával és Franciaországgal az ipari forradalomtól napjainkig In.:Lengyel Gy. szerk: A vállalkozó Szociológiai füzetek 28 1982 Művelődési minisztérium Marxista leninista főosztálya 75-103. old. (fénymásolva a tanszéken)
- Szelényi I.-Szelényi Sz.: Az elitek cirkulációja, Kritika 1991/10
- Szelényi I.-Szelényi Sz.: Elitcirkuláció vagy elitreprodukció Társadalmi Riport 1996 475-500. old.

Értékelés: A témakörökből írásbeli vizsga (esszé) formájában. Emellett a kurzus során követelmény fejenként 1-2 kiselőadás tartása, ez a beugró az írásbeli vizsgához.

(1.) Tantárgy neve: A fogyatékossgal élők	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³:(kredit%)	
A tanóra ³² típusa: gyakorlatés óraszám: 0+2 az adott félévben , (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:-</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ³³ :-	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³⁴): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ³⁵ : szeminárium dolgozat készítése	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>):-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A félév során a hallgatók megismerkednek a fogyatékossgal szociológiai értelmezésével, a fogyatékossgal kapcsolatos fogalmakkal, az akadályozott/a fogyatékossgal élő/a megváltozott munkaképességű/az egészségkárosodott emberek társadalmi-demográfiai jellemzőivel, oktatási, munkaerő-piaci részvételével, továbbá a témakörhöz kapcsolódó legfontosabb nemzetközi és hazai kutatások eredményeivel. A kurzus hozzájárul az empatikus készség és a problémaérzékenység fejlesztéséhez, a célcsoport élethelyzetének komplex megismerése erősíti a globális gondolkodás képességét.</p> <p>Témakörök: A fogyatékossgal kapcsolatos alapfogalmak; A fogyatékossgal szociológiai értelmezése; A legfontosabb hazai és nemzetközi kutatások eredményei; A fogyatékossgal élő emberek a szociális ellátórendszerben; Az akadályozott/fogyatékossgal élő emberek társadalmi-demográfiai jellemzői; A megváltozott munkaképességű/egységkárosodott emberek társadalmi-demográfiai jellemzői; Integrált, szegregált oktatás; Fogyatékossgal, egészségkárosodás és a munkaerőpiac; Társadalmi integráció lehetőségei és korlátai; A fogyatékossgal élő emberek médiareprezentációja</p> <p>During thesemester, studentslearnthesociologicalinterpretation of disability, thecoceptstodisability,socialcharacteristics of peoplewithdisabilities, theireducational and labor market participation. The studentslearnthe most important results of international and domesticresearchrelatedtothesubject. The course contributes to empathic skills development, and complex knowledge of the group's life situation strengthens the ability of global thinking.</p> <p>Topics: Disabilityconcepts; Sociologicalinterpretation of disabilty; The most important domestic and international research results; Social welfare system; Socio-demographic characteristics of people with disabilities; Socio-demographic characteristics of people with harm; Integrated, segregated education; Disability, health damage and the labor market; Opportunities and limitations of social integration; Disability in the media</p>	
A 2-5 legfontosabb kötelező , illetve ajánlottirodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai	

³²**Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

³³pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³⁴pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

³⁵pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Bánfalvy Csaba (2009): A fogyatékos emberek iskolai integrációjáról. In: Esély 2: 3-16.
Bass László (2011): A fogyatékos emberek integrációja. In: Nagy Zita Éva (szerk.): Az akadályozott és egészségkárosodott emberek élethelyzete Magyarországon. NCSSZI, Budapest 143-160.

(ISBN 978-963-7366-46-8)

Könczei György – Hernádi Ilona (2011): A fogyatékos tudomány főfogalma és annak változásai.

In: Nagy Zita Éva (szerk.): Az akadályozott és egészségkárosodott emberek élethelyzete Magyarországon. NCSSZI, Budapest 7-28.

(ISBN 978-963-7366-46-8)

Nagy Zita Éva (2011): A fogyatékosokkal élők. In: Csoba Judit (szerk.): Munkaerő-piaci változások, leszakadó társadalmi csoportok. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen 133-141. (ISBN 978-963-473-467-3)

Verdes Tamás – Scharle Ágota – Váradi Balázs: Intézet helyett. A fogyatékos személyeket támogató szociálpolitika megújításának lehetséges irányairól. Esély 2011/4.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

pl.:

a) tudása

- a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet elsajátítása
- a szociológia által vizsgált társadalmi jelenségek fontosabb működési mechanizmusainak megismerése
- a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programok megismerése

b) képességei

- a szociológiai szakszókészlet precíz használata
- a szociológiailag releváns információk összegyűjtése és feldolgozása
- a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációját szolgáló programok kidolgozása és megvalósítása

c) attitűdje

- a társadalmi változásokra, az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására való nyitottság
- a társadalmi problémák iránti érzékenység, a hátrányos helyzetű csoportok iránti szolidaritás, az interkulturális tudatosság és tolerancia
- elkötelezettség a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, továbbá a demokratikus értékek mellett

d) autonómiája és felelőssége

- állampolgári tudatosság és aktivitás, szolidaritás, közéleti részvétel, az esélyegyenlőség támogatása, a társadalompolitikai kérdések iránti felelősség

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Molnár Éva**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

Molnár Éva

(1.) Tantárgy neve: Kisebbségek a társadalomban / Social Minority Studies	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: (kötelezően) választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : (kredit%)	
<p>A tanóra³⁶ típusa: szeminárium és óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:)</p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők³⁷: önálló szakszövegfeldolgozás, prezentáció, interjúkészítés és feldolgozás</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb³⁸): gyakorlati jegy</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok³⁹ (ha vannak): esszé, esettanulmány</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): II.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A „kisebbségi kérdés” a szociológiai irodalom viszonylag új egyenlőtlenségi problematikája. Ez az amerikai, az „egyenlő lehetőségek” egyenlőségeszményében gyökerező problémakör kevésbé a kimenetekben, mint inkább a társadalmi, gazdasági, politikai részvételi és cselekvési lehetőségek egyenlőtlenségeit tekinti kulcskérdésnek, ezen aktivitásokban megmutatkozó korlátokat és lehetőségeket vizsgálja. Másrészt, a kisebbségi kérdés némiképp a ”test és a gének” kérdése, vagyis az, hogy a különféle, a dominánstól eltérő biológiai adottságok, pszichikus alkati tényezők (nem, etnicitás-rassz, származás, vallás, fogyatékoság, szexuális vonzalom) miképp válik társadalmivá és politikáivá. E szempontból kiemelt jelentőséggel bírnak olyan speciális szociológiai területek, mint a tudásszociológia, a szociálpszichológia, a nyelvészociológia.</p> <p>A féléves tárgy során rövid áttekintést kapnak a hallgatók a kisebbségsszociológia jellemző célcsoportjairól, kutatási koncepcióiról és vizsgálódási módszereiről. A félév elején a hallgatókkal közösen, érdeklődésüknek megfelelően kiválasztásra kerül egy speciális kisebbségi csoport (pl. cigányok/romák, nyelvi kisebbségek, bevándorlók, mozgáskorlátozottak, stb.), amely csoport szociológiai elemzésére részletesebben is sor kerül.</p> <p><i>Minority issues are relatively new problem-area in the sociology of social inequality – rooted in the American egalitarian tradition of “equal opportunity”. That approach pay less attention onto the “equality of outcomes”, rather onto the unequal social opportunities for being active citizen participating same way in economic/social/political life, as others. That puts the participatory and social activity barriers and obstacles to major disadvantage or hardship in that egalitarian tradition.</i></p> <p><i>On the other hand, minority issues are social problems deeply originated on how “body and genes” become social disadvantage factors, how the deviant (different than the dominant) biological, psychological or health characters (such as gender, race, ancients, religion, disability, sexual orientation, etc.) construct social and political reality, how they cause inequality. Investigating such transitional factors from “genes to social”, several sub-sociology</i></p>	

³⁶ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

³⁷ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³⁸ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

³⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

domains play important roles, as knowledge-sociology, social-psychology or linguistic sociology. During the semester students receive an overview on sociologies of minorities, on major target-groups, specific research concepts and methods. At the beginning of the semester, as a common decision with the students of the course we select one specific minority group to examine more detailed (e.g. Gypsies/Roma, linguistic or ethnic minorities, immigrants, motional disabled, etc.) – and we study deeper the social situation of the selected group – including personal contacts and interviews with representatives of that group.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Bindorffer Györgyi (szerk.): Változatok a kettős identitásra: kisebbségi léthelyzetek és identításlakzatok a magyarországi horvátok, németek, szerbek, szlovákok, szlovének körében. Gondolat – MTA ENKI, Budapest, 2007, 300 p
Jászi Oszkár: A nemzeti államok kialakulása és a nemzetiségi kérdés. Grill, Budapest, 1912, 544 p.
Joó Mária: Emberi természet, női természet, interneten:
http://mmi.elte.hu/szabadbolcseszlet/mmi.elte.hu/szabadbolcseszlet/index59a2.html?option=com_tananyag&task=showElements&id_tananyag=16
Kemény István – Janky Béla – Lengyel Gabriella: A MAGYARORSZÁGI CIGÁNYSÁG 1971–2003, Gondolat – MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet Budapest, 2004, interneten:
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_542_02_A_magyarorszag_i_ciganysag/ch01.html
Dupcsik Csaba: A magyarországi cigányság története, Osiris Kiadó, 2009
Ladányi János–Szelényi Iván: A ROMA ETNICITÁS "TÁRSADALMI KONSTRUKCIÓJA" BULGÁRIÁBAN, MAGYARORSZÁGON ÉS ROMÁNIÁBAN A PIACI ÁTMENET KORSZAKÁBAN Szociológiai Szemle 2001/4, interneten:
<http://www.szociologia.hu/dynamic/0104ladanyi.htm>

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb., *KKK 8. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszerével, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit.
- Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéséhez az általános alapokat képezik.
- Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.
- Ismeri és érti a szociológia által vizsgált társadalmi jelenségek fontosabb működési mechanizmusait és normatív rendszereit, a társadalmi alrendszerek kapcsolódási viszonyait.
- Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.

b) képességei

- A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit.
- Összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat.
- Kezeli és használja a társadalomtudományi adatbázisokat, a hagyományos és az elektronikus szakirodalmi forrásokat.

c) attitűdjei

- Nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására.

- Következésképpen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
- Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a hátrányos helyzetű csoportok iránti szolidaritás, az interkulturális tudatosság és tolerancia.
- Elkötelezett a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, továbbá a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékösség mellett

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Krémer Balázs egyetemi docens, kandidátus**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

(1.) Tantárgy neve: Szakszöveg olvasó szeminárium I-II.	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: gyakorlati 100%	
A tanóra ⁴⁰ típusa: szem. és óraszám: 2+2 az adott félévben, Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁴¹	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁴²): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁴³ 3 db évközi ZH szavakból és tartalmi kérdésekből, valamint félév végén egy 3 oldalas ismertető egy 15 oldalas angol szakmai cikkről	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-3. félév	
Előtanulmányi feltételek -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy célja az angol szaknyelv fejlesztése családszociológia témában. The goal of the subject to increase the special foreign language knowledge of students in the field of gender- and family sociology. We will read some interesting special literature in these two fields and develop the English knowledge of students.	
A 2-5 legfontosabb kötelező , illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
John Stimson and Ardyth Stimson eds. (1987): Sociology Contemporary Readings, FE Peacock Publ., Inc. Itasca Illinois : Chapter 4 (részlet): Socialization and Sex Roles p. 83-105, Chapter 9: The Changing family p. 243-271 Richard Kraus (1997): Recreation and leisure in modern society Addison Wesley Longman, Inc., California (Chapter 5: Gender and Leisure p. 113-133)	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseéhez az általános alapokat képezik. - Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket. - Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését. - Megfelelő szintű nyelvismerettel rendelkezik ahhoz, hogy legalább egy idegen nyelven kommunikáljon, szakmai anyagokat olvasson és megértse. <p>b) képességei</p> <ul style="list-style-type: none"> - A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit. - Közreműködik az egyenlőtlenségek következményeinek csökkentését, a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását szolgáló komplex programok kidolgozásában és megvalósításában. 	

⁴⁰ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁴¹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁴² pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

c) attitűdje

- Nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására.
- Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a hátrányos helyzetű csoportok iránti szolidaritás, az interkulturális tudatosság és tolerancia.

d) autonómiája és felelőssége

- Aktívan és felelősen vesz részt szociológiai kutatásokban vagy társadalmi problémák megoldására létrehozott csoportok munkájában, együttműködésre törekszik más tudományok, szakmák, intézmények képviselőivel és a felhasználókkal.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Fényes Hajnalka PhD habil, egyetemi docens**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Migrációs folyamatok
A tantárgy kódja: BTSZA308
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA, nappali

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

Napjainkban ismét előtérbe került a migráció, különösen a schengeni határvidéken. A kurzus célja, hogy megismerkedjünk a migráció dimenzióival, a migrációt befolyásoló tényezőkkel, és a migráció társadalmi-gazdasági és politikai hatásaival. A tantárgy keretén belül kerül sor a migrációval kapcsolatos alapfogalmak bemutatására, a migráció társadalmi szerepének elemzésére, folyamatainak és hatásainak elemzésére. A központi téma a 21. századi migrációs kihívások: a transznacionális és multikulturális tapasztalatok, a befogadó és kirekesztő folyamatok, a bevándorlás és terrorizmus kérdései, a gazdasági és társadalmi hatásai a be- és kivándorlásnak.

A tantárgy minimum követelményei

- migráció alapfogalmainak megismerése
- migrációs folyamatok, húzó és taszító erők azonosítása
- gazdasági és kényszermigráció sajátosságai
- a belföldi migráció formái
- a határon átnyúló migráció formái, hatásai
- a migráció gazdasági, társadalmi és kulturális hatásai
- transznacionális, interkulturális kapcsolatok megértése

A kurzus során a hallgatók elsajátítják a migrációval kapcsolatos alapfogalmakat, átfogó képet kapnak a migráció irányairól és hatásairól, megismerik a történeti, kulturális, társadalmi és gazdasági vonatkozásait. A kurzus segítséget nyújt abban, hogy a hallgatók a migrációt komplex módon, reflektáltan tudják értelmezni, arról véleményt tudjanak formálni.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

- 1) Nemzetközi migráció elméletei
- 2) Nemzetközi tendenciák, vonzó és taszító tényezők
- 3) Migráció, állampolgárság, letelepedés, vendégmunkások, menekültek és hontalanok
- 4) Magyarország, mint kibocsátó ország
- 5) Magyarország, mint tranzitország
- 6) Magyarország, mint befogadó ország
- 7) Válságócok, kibocsátó és befogadó országok
- 8) Befogadó társadalom, kirekesztő mozzanatok
- 9) Szolidaritás, közösség, diaszpóra
- 10) A bevándorlás és terrorizmus kérdései
- 11) Multikulturalizmus, transznacionalizmus és a migránsok kapcsolatai
- 12) A migráció sötét arcai: embercsempészet, emberkereskedelem
- 13) A migráció pozitív hatásai

Vizgára bocsátás feltételei: -

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

Az értékelés két részből tevődik össze: félévközi zárthelyi dolgozat és év végi szóbeli kollokvium vizsgaeredmény összesítésével alakítjuk ki. A zárthelyi vizsga eredménye 25%-ban beszámít a vizsgajegybe. A zárthelyi dolgozat során fogalmak meghatározása, értelmezése szükséges. A kollokvium során a tematikában meghatározott témák kerülnek feldolgozásra, egyetlen tétel húzására van lehetőség.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint): -

Kötelező irodalom

- A. Gergely A. (2005): Szórvány, diaszpóra és határfenntartás. Adalékok a szórványtipológia és a kulturális sziget kérdésköréhez. In: Ilyés Z. (szerk.): Tanulmányok a szórványról. Gondolat Kiadó – MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 11–20. www.mtaki.hu/kiadványok, http://www.publikon.com/application/essay/402_1.pdf
- Cseresnyés, F. (2005) Migráció az ezredfordulón. A népességmozgások társadalmi és politikai következményei Közép-Európában. Budapest–Pécs: Dialóg Campus Kiadó
- Feischmidt Margit – Zakariás Ildikó (2010) Migráció és etnicitás. A mobilitás formái és politikái nemzeti és transznacionális térben. In: Feischmidt Margit (szerk) Etnicitás. Különbségteremtő társadalom. Budapest: Gondolat – MTA KI, 152-172
- Gödri Irén (2010) Migráció a kapcsolatok hálójában. A kapcsolati tőke és a kapcsolatháló jelenléte és szerepe az ezredvégi magyarországi bevándorlásban. Budapest: KSH Kutatási Jelentés, 89.
- Hannerz, U. (2004b): Gondolatok a globális világról. In: N. Kovács T. (szerk.): A fordítás mint kulturális praxis. Jelenkor, Pécs, 73–93.
- Massey, D. S. – Arango, J. – Hugo, G. – Kouaouci, A. – Pellegrino, A. – Taylor, J. E (2007/2012) A nemzetközi migráció elméletei: áttekintés és értékelés. In: Sík E. (szerk.) A migráció szociológiája 1. Budapest: ELTE TáTK, 7-27
- Olomofe, L. (2000): Egy fekete közösség létrejötte Budapesten? In: Sik E., Tóth J. (szerk.): Diskurzusok a vándorlásról. MTA PTI Nemzetközi Migráció Kutatócsoport, Budapest, 50–59.
- Sík E., Tóth J. (szerk.) (2000): Diskurzusok a vándorlásról. Budapest: MTA PTI Nemzetközi Migráció Kutatócsoport, Budapest
- Sík Endre (1999) Magyarok az osztrák munkaerőpiacon. In: Sik Endre – Tóth Judit: Átmenetek. Budapest
- Tilly, Charles (2007/2012) Áthelyeződött hálózatok. In: Sík E. (szerk) A migráció szociológiája 1. Budapest: ELTE TáTK, 28-53

Ajánlott irodalom

- Bauman, Zygmunt (1999) Turisták és vagabundok. A posztmodern kor hősei és áldozatai. Magyar Lettre Internationale 1999 tél, 35. szám
- Hannerz, U. (2004a): A kozmopoliták és helyiek a világkultúrában. In: Biczó G. (szerk.): Az Idegen. Variációk SimmeltőlDerridáig. Csokonai Kiadó, Debrecen, 178–191.
- Zubaida, S. (2004) Európa és a Másikjai (képzeltbeli határok). Magyar Lettre Internationale, 52. <http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre52/zubaida.htm>
- Bauböck, R., Faist, Th. (eds.) (2010): Diaspora and Transnationalism. Concepts, Theories and Methods. Amsterdam University Press, Amsterdam

- Clifford, J. (2001): Utazó kultúrák. Magyar Lettre Internationale, 41.,
<http://epa.oszk.hu/00000/00012/00025/clifford.htm>
- Nagy T. (2009): Narratív menekülsors. A hatalom és mobilitás kérdései. In: JancsákCs.,
Nagy G. D., Szűcs N. (szerk.): Céhem vándorkönyvei. Tanulmányok a 60 éves Pászka
Imre tiszteletére. Belvedere Meridionale, Szeged, 89–103.
- Nagy T. (2011) Utazó kultúrák és a diaszpórák letelepedése (Travellingculturalpatterns and
the establishment of diasporas). Tér és Társadalom, 4. 20-37.
- Sík E. (szerk.) A migráció szociológiája 1. Budapest: ELTE TáTK

(1.) Tantárgy neve: Városshociológiai és szociográfiai kutatások/filmszociográfia	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : (kredit%)	
A tanóra ⁴⁴ típusa: gyakorlat és óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁴⁵ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁴⁶): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁴⁷ : zárthelyi dolgozatok	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a szociográfia kialakulásával, a szociológiától eltérő módszereivel és megközelítésével. Ezt főképpa néhány fontosabb szerző műveinek közös feldolgozásával és elemzésével végezzük el (pl. Jahn Ferenc, Ambrus Péter, Erdei Ferenc, Moldova György, illetve Almási Tamás, Schiffer Pál filmjei). A félév másik részében a városszociológia főbb elméleti műveit tekintjük át, kezdve a chicagói humánökológiai iskola ökológiai városmodelljétől a gettók és szubkultúrák kialakulásáig (R. Ezra Park, Ernest W. Burgess, William Isaac Thomas, Louis Wirth) illetve az ezeket kritizáló későbbi megközelítéseket (Hoyt, Gans, Castells). A félévet a hazai urbanizációs folyamatok áttekintése zárja.</p> <p>The aim of the course Urban sociology and sociography research/film sociography is to inform students about the development of sociography, its methods and approaches different from those of sociology. This will be executed mainly through the interpretation and analysis of some important authors in group (e.g. Jahn Ferenc, Ambrus Péter, Erdei Ferenc, Moldova György, and the films of Almási Tamás, Schiffer Pál). In the second half of the semester, the main theories of urban sociology are discussed, starting from ecological city model of the human ecology school of Chicago to the development of ghettos and subcultures (R. Ezra Park, Ernest W. Burgess, William Isaac Thomas, Louis Wirth) and also to the approaches criticizing them (Hoyt, Gans, Castells). The semester is closed by the discussion of Hungarian urbanization processes.</p>	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Ambrus Péter: Dzsumbuj. Budapest, Magvető, 1988.</p> <p>Cohen, Albert K.: A szubkultúrák általános elmélete. In: Huszár Tibor – Sükösd Mihály (szerk.): Ifjúságszociológia. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. 1969. Budapest. 264-286 pp.</p> <p>Moldova György: Tisztelet Komlónak. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1973.</p> <p>Szelényi Iván: Városshociológia. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1973.</p>	

⁴⁴ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁴⁵ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁴⁶ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Thomas, William Isaac – Znaniecki, Fabian: A lengyel paraszt Európában és Amerikában. 1–2. kötet, Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2002.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszerével, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit.
- Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik.
- Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.
- Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.

b) képességei

- A szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit
- Összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*):

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

.....

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Faluszociológiai és szociográfia kutatások /filmszociográfia
Kreditek száma: 3
Tantárgy típusa: gyakorlati jegy

A tantárgy oktatási céljainak összefoglalása:

A kurzus során a hallgatók megismerkednek a faluszociológiai és a faluszociográfiai kutatásokkal, melyek a hatvanas évektől indultak útnak, mindez kiegészül a magyar és nemzetközi filmszociográfiák egy kisebb szeletének feldolgozásával. A kurzus célja a falutudományok 1990 előtti kiemelkedő műveinek megismerése, az egyenlőtlenségek beazonosítása és értelmezése, a társadalmi integráció megismerése, helyi lehetőségek és szükségletek kiaknázása, valamint a falvak társadalmi problémái iránti nyitottság erősítése.

A tantárgy részletes leírása (témakörök):

- faluszociológia kezdete, vidékszociológiai módszerek, alapfogalmak, megközelítések
- a népi írók mozgalma
- Erdei Ferenc szociográfiai és Szabó Zoltán munkássága
- szociográfus szereptudat az irodalmakban
- a hőskor szociográfiai, Illyés és Féja munkássága
- faluszociográfia és vidékszociológia a 60as években, változó falu, háztáji
- Márkus István és Juhász Pál munkássága
- filmszociográfia megjelenése, legfontosabb művek
- vidékszociológia napjainkban, a falvak megjelenítése filmekben

A kurzus teljesítése:

gyakorlati jegy, melynek feltétele az órai feladatok teljesítése, kiadott irodalmak feldolgozása, írásbeli dolgozat elkészítése egy faluszociográfia feldolgozásából

Kötelező irodalom:

- Erdei Ferenc: Futóhomok
- Erdei Ferenc: Magyar falu
- Erdei Ferenc: Parasztok
- Illyés Gyula: Puszták népe
- Féja Géza: Viharsarok
- Szabó Zoltán: Cifra nyomorúság
- Kovács Imre: A néma forradalom
- Juhász Pál: Agrárpiac, kisüzem, nagyüzem

- Márkus István: Nagykőrös
- Márkus István: Kifelé a feudalizmusból

Ajánlott irodalom:

- Bognár Bulcsó (2005): A parasztpolgárosodás dilemmái. Erdei szociográfiáinak társadalomszemlélete. Valóság 18. évf. 3. sz.
- Juhász Pál (1985): Polgárosodás. Századvég 1985/2
- Kovách Imre (2007): Vidék- és falukép a változó időben. Budapest, Argumentum Kiadó
- Némedi Dénes (1985): A népi szociográfia, 1930-1938. Budapest, Gondolat Kiadó
- Závada Pál (1988): Filmszociográfiák a faluról és a történelemről, Filmkultúra, 1988 (24. évf). 3. sz. 53-66

Tantárgy neve:Közvélemény-kutatás, piackutatás	Kreditértéke:3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹²: elmélet 60 % (kredit%)	
A tanóra típusa: ea. / <u>szem.</u> / gyak. / konz. és óraszám: 30 az adott félévben Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők(ha vannak): -	
A számonkérés módja (koll. / <u>gyj.</u> / egyéb): Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok (ha vannak): zárthelyi dolgozat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak):</i> -	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A féléves “Közvéleménykutatás-piackutatás” kurzus során a piac- és közvélemény-kutatások metodikai és tematikai alapjainak az elsajátítása történik. A nyolcvanas évek végétől napjainkig végzett néhány fontosabb kutatás eredményeinek értelmezése mellett az alkalmazott módszerek megismerésével és gyakorlásával foglalkozunk.

Témakörök

1. A közvélemény fogalma és szociológiai értelmezése
2. A közvélemény-kutatások metodikai jellemzői
3. A mintavétel- alapfogalmak, mintavételi módok, mintavételi hiba
4. A kérdőív jellemzői és szerkesztése
5. Az adatgyűjtés, a kérdezés jellemzői
6. A közvélemény szerepe a politikai rendszerek és választások működésében
7. Közvélemény-kutatási módszerek gyakorlati alkalmazása: települések kutatása.
8. A közvélemény-és piackutatás hazai jellemzői: szervezetek és kutatások.
9. A közvélemény szerepe a politikai rendszerek és választások működésében.
10. Politikusok és a közvélemény.
11. Néhány jelentősebb hazai politikai magatartás- és véleményvizsgálat elemzése.
12. Interaktív prezentációs alkalmazások elkészítése

During the half-year “Public opinion research - market research” course the students acquire the methodology thematic basics of the market and public opinion research. We will deal with the interpretation of a few significant research projects completed since the end of the 1980’s and also with the familiarization and the practice of the methods applied.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

• Kötelező irodalom:

- Babbie, E. (2003): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest, Balassi. 5. Fejezet
- Fischer, Gy. (2001): Hihetünk-e a közvélemény-kutatásoknak? Budapest, Bagolyvár. 72-98.p.
- Scipione, P. A. (1994): A piackutatás gyakorlata. Budapest, Springer-Verlag. 139-168.p

Ajánlott irodalom:

- Perjés László (2001): Internet @ marketing magyar szemmel, Bagolyvár Könyvkiadó, Budapest.
- Hoffmann M., Kozák Á., Veres Z. (2000): Piackutatás. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.
- Hoffmann-Kozák-Veres (2000): Piackutatás Műszaki Könyvkiadó, Budapest.
- Naresh K. Malhotra (2001): Marketingkutatás, Műszaki Könyvkiadó, Budapest.
- W. Gordon-R. Langmaid (1998): Kvalitatív piackutatás, HVG, Budapest.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek**(tudás, képesség stb., **KKK 7. pont**) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a.) tudása

- Ismeri és érti a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, a társadalmi és szociális problémák keletkezését, jelenlétét és a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre.
- Ismeri és értelmezi az emberi szükségleteket, a társas viselkedés pszichológiai tényezőit, az emberek és a környezetük közötti interakciókat.
- Ismeri a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci sféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit

b.) képességei

- Képes eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében.
- Felkészült a szakmai csapatmunkára, a partneri együttműködésekre az érintettekkel, szakmai szervezetekkel, a társszakmák és a közigazgatás szakembereivel, önkéntesekkel.

c) attitűdje

- Nyitott az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra; elkötelezett a korszerű szociális munka tudományos és gyakorlati eredményeinek megismerésére és alkalmazására.
- Elkötelezett a szakmai etikai alapelvek gyakorlati alkalmazására, valamint a jogi és etikai keretek közötti felelős cselekvésre.

d.) autonómiája és felelőssége

- Nyitott a szakmai továbbképzés formáira, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.
- Nyitott a szakmai továbbképzés formáira, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Társadalmi eliték a magyar társadalomban

A tantárgy kódja: BTSZA4120BA

A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA, nappali

Kurzus leírása

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek az elitekre vonatkozó szakirodalommal és a elméleti megközelítésekkel, továbbá, hogy a szociológiai-társadalomtudományi látóköriük kiszélesedjen, az elitekre fókuszálva társadalmi folyamatokba nyerjenek bepillantást. A kurzus során történelmi áttekintést követően a gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai elit társadalmi jellemzőit, életkörülményeit, kapcsolatait, rekrutációját, karrierét tekintjük át.

Követelmények

A gyakorlat követelménye egy, a tematikához illeszkedő tanulmány elkészítése, benyújtása, formai és tartalmi megfeleltethetősége a szakdolgozati követelményeknek. Továbbá a tanulmány témájában elkészített rövid prezentáció bemutatása, diavetítéssel. Aktív, építő hozzájárulás a gyakorlaton felmerülő kérdések megvitatásához.

Értékelés

Az értékelés alapja:

- egy tanulmány elkészítése és benyújtása,
- valamint prezentáció készítése és bemutatása.

A tanulmány a kurzus tematikájához illeszkedik, szakirodalmi feldolgozást, önálló empirikus elemző munkát foglal magába, s megfelel a szakdolgozat tartalmi és formai követelményének. A gyakorlati jegy a következőképp alakul ki:

- órai aktivitás – 10%
- tanulmány (min. 8 oldal) – 45%
- prezentáció – 45%

Tematika

- 1) Óramegbeszélés, bevezetés
- 2) Történelmi eliték
- 3) Klasszikusok az elitről (Mills, Pareto, Putnam, Aron)
- 4) Az elit rekrutációja a szocializmusban
- 5) Rendszerváltás – elitváltás
- 6) Az elit társadalmi jellemzői és a hatalom színei
- 7) Az elit, az EU és az európai elit
- 8) Közép-európai elit-utak
- 9) Vállalkozók, menedzserek, gazdasági elit
- 10) Kulturális elit, elitértelmiség
- 11) Elit és döntéshozók, elit és vezetés
- 12) Presztízs, fogyasztás és elit
- 13) Kisebbségi eliték VAGY Elit-e a celeb?
- 14) Eliték és a társadalmi/kapcsolati tőke

Kötelező irodalom

Aron, Raymond (1950) SocialStructure and theRulingClass I-II. British Journal of Sociology, 1, 1-6; 126-143.

- Bourdieu, P. (1978) Rekonverziós stratégiák. In Bourdieu, P. A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése. Tanulmányok. Gondolat, Budapest. 350-378.
- Kolosi Tamás – Sági Matild (1996) Rendszerváltás és társadalmi szerkezet. In Andorka Rudolf – Kolosi Tamás – Vukovich György (szerk.): Társadalmi riport 1996. Budapest: TÁRKI 149–197.
- Kolosi Tamás (2000) Terhes babapiskóta. Budapest: Osiris
- Kovács Imre (2011) Elitiek a válság korában. Magyarországi elitiek, kisebbségi magyar elitiek. Budapest: MTA PTI – MTA ENKI – Argumentum Kiadó
- Lengyel György (2005) Vázlat a rendszerváltás, az elitváltás és a piaci átalakulás kapcsolatáról. Erdélyi Társadalom. 2005/2 <http://www.erdelyitarsadalom.ro/files/et06/et-bbu-06-01.pdf>
- Mills, C. Wright (1972) Az uralkodó elit. Budapest: Gondolat
- Pareto, Wilfredo (1972) A kormányzó elit. In.: Huszár Tibor – Somlai Péter (szerk.) A polgári szociológia története 1917-ig. Budapest: Tankönyvkiadó, 278-283.
- Pászka Imre (2010) Elit, elitiek a lokális kistérségi társadalomban. Szeged: Belvedere Meridionale
- Putnam, Robert D. (1976) The Comparative Study of Political Elites. Prentice-Hall New Jersey: EnglewoodCliffs
- Takács Károly (1998) Az elit szociológiai fogalmáról. <http://www.szociologia.hu/dynamic/9801takacs.htm#00>
- Weber, Max (1987) Gazdaság és társadalom. 1. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó

Ajánlott irodalom

- Blau, Peter M. (1997) Egyenlőtlenség és heterogenitás. Primitív elmélet a társadalmi struktúráról. In Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó, 359–382.
- Gyáni Gábor (2010) A magyar polgári elitiek értékrendszere és regionális változatai. Tér és Társadalom 2010/2. 5-16.
- Huszár Tibor (2005) Az elitől a nómenklaturáig. Az intézményesített káderpolitika kialakulása és néhány jellemzője Magyarországon (1945–1989). Szociológiai Szemle, 2005/3. 8-69. <http://www.szociologia.hu/dynamic/0503huszar.pdf>
- Kolosi Tamás – Róbert Péter: A magyar társadalom szerkezeti átalakulásának és mobilitásának fő folyamatai a rendszerváltás óta. <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a790.pdf>
- Szalai Erzsébet (1996) Az elitiek átváltozása. Budapest, Cserépfalvi.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Pszichológia III. (A szociálpszichológia alapjai)

Kódja: BTSZA3080BA

Félév: őszi

Előfeltételek: nincs

A tárgy típusa: szeminárium/előadás/gyakorlat

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A szociálpszichológia jelenségeinek megismerése, a folyamatok megértése, s ezáltal a hétköznapi szociálpszichológiai történések elemzésére való képesség kialakítása. Társadalmi hatású döntések szociálpszichológiai ismeretekkel támogatott szociológiai előkészítése. A csoportban történő gondolkodás jellemzőinek felismerésén keresztül a csoportmunka hatékonyabbá tétele. A kommunikáció fejlesztése, a meggyőző beszéd kialakítása az idevonatkozó szociálpszichológiai tartalmak megismerése által.

A tantárgy minimum követelményei:

Kimeneti minimumkövetelmények

- A szociálpszichológia helyének ismerete a tudományok körében
- A szociálpszichológia tárgyterületeinek ismerete
- Szocializáció fogalma. A Szocializáció ágensei
- Az attitűd fogalmának ismerete. Összetevőinek ismerete. Attitűdmérő skálák megnevezése, jellemzése
- Festinger és a kognitív disszonancia. A kognitív disszonanciát igazoló kísérlet ismertetésének képessége
- A séma, sztereotípa, előítélet definiálása, ezen fogalmak elkülönítése. F-skála és Adorno
- Személypercepció fogalma. Attribúció fogalma
- A társas facilitáció fogalma. Kísérleti igazolása
- Társas lazulás fogalma. Kísérleti igazolása
- Vonзалomelméletek. A vonзалom kialakulásának folyamata
- Konfliktus definíciója. Fajtái
- A szerep fogalma. Szerepek csoportosítása. Szerepkonfliktusok
- Altruizmus fogalma. Kísérletek ismertetése

- Kommunikáció fogalma. Verbális, nonverbális és metakommunikáció elkülönítése. Kommunikáció összetevői
- Propaganda fogalma. Történelmi kialakulása

- Meggyőző érvelés hatótényezői
- Reklám hatótényezői
- Csoport, kiscsoport és nagycsoport fogalma. Csoportgondolkodás
- Tömegelektan – LeBon

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- A tudományterületek különböző szempontok alapján történő csoportosításának képessége
- A pszichológiai vonatkozású ismeretek szociálpszichológiai vetületének felismerése képessége
- Szocializáció normál folyamatából a szocializációs problémák levezetésének képessége. Megoldásokról gondolkodás
- Az attitűdváltoztatás folyamatának megértése. Attitűd mérési lehetőségek kidolgozása
- Képesség a sztereotípiák és az előítéletek elkülönítésére. Az előítéletes magatartás felismerése. Az előítéletek csökkentésére irányuló elképzelések kidolgozása
- A személypercepció torzításainak felismerésének és kompenzálásának képessége
- A társas jelenségek felismerésének képessége
- Az altruista magatartás elemzésének képessége
- Hatékony kommunikáció
- Meggyőzés felépítése
- A csoportgondolkodás felismerése, negatív hatások kiküszöbölésére törekvés
- Tömegelektani negatív hatásokra irányuló megoldásokban történő gondolkodás

A tantárgy részletes leírása:

A szociálpszichológia mint tudomány kialakulása, előzményei, tárgya. A rendszerben elfoglalt helye

Az egyén társas jellemzői. Szocializáció

Szociális szerepek, lehetséges fajtái

Az attitűd, attitűdváltozás. Kognitív disszonancia, a disszonancia feloldása

Séma, sztereotípiák, előítéletek

Személypercepció. Attribúció

A társas interakció fajtái; facilitáció, inhibíció; az arousal szerepe a folyamatban

A vonzalom pszichés aspektusai

Konfliktusok. Engedelmeskedés

Altruizmus; a segítségnyújtás és annak elmaradása

Kommunikáció

Propaganda, meggyőzés, reklám

A kiscsoport fogalma, csoportjelenségek, a csoportok fajtái

Tömegelektan. Agresszió

Vizsgára bocsátás feltételei: Zárthelyi dolgozatokat meg kell írni

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):

Félévközi ellenőrzés: 2 alkalommal zárthelyi dolgozat formájában, október 16-án és december 04-én. A ZH-k pótlására lehetőség nincs!

Félév végi értékelés módja: szóbeli vizsga a megadott tételek és az irodalom alapján.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint): nincs

Kötelező irodalom

ARONSON, E. (1980): *A társas lény*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest.

ATKINSON, R. L., ATKINSON, R. C., SMITH, E. E., BEM, D. J. (1995): *Pszichológia (Osiris tankönyvek)*. Osiris, Budapest.

CSEPELI GYÖRGY (1997): *Szociálpszichológia (Osiris tankönyvek)*. Osiris Kiadó, Budapest.

FORGÁCS JÓZSEF (1989): *A társas érintkezés pszichológiája*. Gondolat Könyvkiadó, Budapest.

Ajánlott irodalom

HEWSTONE, M., STROEBE, W., CODOL, J., STEPHENSON, G. M. (szerk.) (1997): *Szociálpszichológia: Európai szemszögből*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest.

HUNYADY GYÖRGY (1984): *Szociálpszichológia*. Gondolat Könyvkiadó, Budapest.

MÉREI FERENC (1996): *Közösségek rejtett hálózata: Szociometriai értelmezés*. Osiris Kiadó, Budapest.

SMITH, E. R., MACKIE, P. M. (2001): *Szociálpszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest.

TÓTH LÁSZLÓ (é.n.): *Pszichológia a tanításban*. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen.

ZIMBARDO, P. (201): *A Lucifer-hatás. Hogyan és miért válnak jó emberek gonosszá?* Ab Ovo Kiadói Kft., Budapest.

(1.) Tantárgy neve: Demográfia, társadalomstatisztika	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ⁴⁸ típusa: <u>ea.</u> / <u>szem.</u> / gyak. / konz. és óraszám: heti 2 óra az adott félévben , (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁴⁹ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / <u>gyj.</u> / egyéb ⁵⁰): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁵¹ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A Demográfia, társadalomstatisztika tantárgy célja, hogy bemutassa a demográfia és a társadalomstatisztika fogalmait, forrásait, az alapvető demográfiai folyamatokat. A tárgy keretében a hallgatók megismerik hazánk és Európa népességének változásait tekintettel a foglalkoztatás, a jövedelmi viszonyok és az egyenlőtlenségek tendenciáira. A tantárgy további célja a társadalomstatisztika mérési szintjeinek, grafikus ábrázolásainak, társadalmi jelzőszámainak és indikátorainak elsajátítása továbbá, hogy a hallgató a hazai és nemzetközi statisztikai adatok tendenciáinak ismeretében megtanulja azokat elemezni.</p> <p>The objective of the <i>Demography, Social Statistics</i> course is to present the terms and sources of Demography and Social Statistics, and the fundamental demographical evolutions. Within the scope of the course the students become familiar with the demographic changes of our country and Europe regarding the trends of the employment, salaries and inequalities. Further objective of the course is to learn the measurement levels, graphical representations, social index numbers and indicators of Social Statistics, furthermore that the students learn to analyse those in the light of the tendencies of the national and international statistical data.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Monostori Judit – Őri Péter – Spéder Zsolt (2015): Demográfiai portré. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest, ISSN 2061 3741 Letölthető: http://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaiportre/issue/view/532</p> <p>Kapitány Balázs (Szerk.) (2015): Demográfiai Fogalomtár. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest, 2015. ISBN: 978-963-9597-36-5 Letölthető: http://demografia.hu/hu/letoltes/kiadvanyok/Demografiai-Fogalomtar.pdf</p>	

⁴⁸ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁴⁹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁵⁰ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁵¹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Gyémánt Richárd – Katona Tamás (2014): Demográfia. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 221 p. ISBN 978-615-5411-15-1 Letölthető:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_547_Demografia/ch11.html

L. Rédei Mária (2006): Demográfiai ismeretek. Budapest, Elektronikus tananyag. Letölthető:

<http://real.mtak.hu/17143/1/Demogr%C3%A1fiai%20ismeret%20k%C3%B6nyv.pdf>

Németh Renáta – Simon Dávid (2011): Társadalomstatisztika. ELTE, Budapest, Elektronikus tananyag. 131 p. Elektronikus tananyag. Letölthető:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_21_Nemeth_Renata-Simon_David_Tarsadalomstatisztika_magyar_es_angol_nyelven/adatok.html

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

Az adatok, táblázatok, grafikonok fejlesztik a hallgatók elemzőképességét, a statisztikai számokban és mutatókban való olvasás és elemzés képességét.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Mohácsi Márta adjunktus PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

(1.) Tantárgy neve: Társadalompolitika	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ⁵² típusa: <u>ea.</u> / szem. / gyak. / konz. és óraszám: heti 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁵³ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁵⁴): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁵⁵ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy keretében a hallgatók megismerik a szociálpolitika alapfogalmait, alapelveit, technikáit, értékeit és célcsoportjait, a jóléti állam valamint a civil társadalom szerepét és lehetőségeit az állampolgárok elemi jólétének biztosításában. További cél a jóléti állam intézményeinek és eszközeinek bemutatása és a szakmai nyelvezet fejlesztése annak érdekében, hogy a hallgatók képesek legyenek megérteni és elemezni alapvető társadalompolitikai és szociálpolitikai folyamatokat.</p> <p>In the course of the subject the students learn about the basic concepts, principles, techniques, values and target groups of social policy, the role and possibilities of the welfare state and civil society in ensuring the elementary welfare of citizens. Another objective of the subject to present the institutions and tools of the welfare state and to develop professional language, so that students can understand and analyze basic social policy and current social policy processes.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Castel, Robert (2005): A társadalmi biztonság elvesztése. <i>Esély</i> (4), 42-66.; (5), 3-24.; (6), 3-23.. Ferge Zsuzsa (2017): <i>Magyar társadalom- és szociálpolitika (1990-2015)</i>. Osiris Kiadó, Budapest Krémer Balázs (2009): <i>Bevezetés a szociálpolitikába</i>. Napvilág Kiadó, Budapest http://www.academia.edu/18741577/Bevezet%C3%A9s_a_szoci%C3%A1lpolitik%C3%A1ba_-_k%C3%B6nyv Zombori Gyula (1994): <i>A szociálpolitika alapfogalmi</i>. Az ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszéke és a Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület könyvsorozata. A Szociális szakképzés könyvtára. T-TWINS Kiadói és Topográfiai Kft., Budapest</p>	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., <i>KKK 8. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	

⁵² **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁵³ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁵⁴ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁵⁵ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Ismeri:

- a humán fejlődésre, a társadalmi rendszerre, tagozódásra, intézményekre és szervezetekre, a gazdasági fejlődésre vonatkozó főbb elméleteket, a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, a társadalmi és szociális problémák keletkezését, jelenlétét és a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre.
- a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programokat

Képes:

- kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát,
- megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől,
- közreműködik az egyenlőtlenségek következményeinek csökkentését, a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását szolgáló komplex programok kidolgozásában és megvalósításában.

Attitűdje:

- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai érték közösség mellett,
- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

(1.) Tantárgy neve: Közgazdaságtudomány	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása : kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke , „ <i>képzési karaktere</i> ” ¹³ : 100% elmélet	
A tanóra ⁵⁶ típusa: ea. és óraszám a: 2 az adott félévben, Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁵⁷ :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁵⁸): kollokvium, írásbeli vizsga (kiskérdések és esszé) Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁵⁹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. félév	
Előtanulmányi feltételek-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Elsőként a hallgatók megismerkedhetnek a közgazdaságtan alapjaival (kötelező irodalom 3-15. old. és 363-380 old.), majd néhány kiemelt terület: Piacok és kormányzatok: határvonalak mozgásában (25-40.old.), a kereslet és kínálat alapvető összetevői (43-56. old.) kormányzati adózás és közkiadások (273-296.old.), hatékonyság vagy egyenlőség: a nagy választás (335-360 old.) konjunktúraciklusok és az aggregált kereslet elmélete (421-432. old.), a pénz és a kereskedelmi bankok (451-478.old.), központi bank és a monetáris politika (479-498. old.), munkanélküliség és az aggregált kínálat alapjai (539-558. old.), az árstabilitás fenntartása (559-582. old.) és a villogó makroökonómiai iskolák (599-620. old.) témák legújabb eredményeiről lesz szó. Based on the book of Samuelson and Nordhaus (Economics) we deal with the main subjects of economics, such as introduction to micro- and macroeconomics, the market and the role of government, demand and supply, taxes and expenditures of the government, efficiency or equality, the theory of aggregated demand and business cycles, budget policy, money and the commercial banks, the monetary policy of the central bank, unemployment and the aggregated supply, inflation, the debates of macroeconomic schools.	
A 2-5 legfontosabb kötelező , illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: P. A. Samuelson – W. D. Nordhaus : Közgazdaságtan (KJK Bp. 2000 évi kiadás) a tematikában kijelölt részek	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség</i> stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása <ul style="list-style-type: none"> - Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik. - Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését. b) képességei	
c) attitűdje <ul style="list-style-type: none"> - Következésképpen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait. - Elkötelezett a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, továbbá a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett. - Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik. 	

⁵⁶ **Nftv. 108. § 37. tanóra**: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁵⁷ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁵⁸ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁵⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

d) autonómiaja és felelőssége

- Aktívan és felelősen vesz részt szociológiai kutatásokban vagy társadalmi problémák megoldására létrehozott csoportok munkájában, együttműködésre törekszik más tudományok, szakmák, intézmények képviselőivel és a felhasználókkal.
- Szakmai munkáját állampolgári tudatosság és aktivitás, szolidaritás, közéleti részvétel, az esélyegyenlőség támogatása, a társadalompolitikai kérdések iránti felelősség jellemzi.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Fényes Hajnalka PhD habil, egyetemi docens**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

(1.) Tantárgy neve: Jogi ismeretek	Kreditértéke: 5
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹² : 50-50 % (kredit%)	
A tanóra ⁶⁰ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 60 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁶¹ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁶²): Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁶³ (ha vannak): félévközi dolgozatok	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatóval a jog és a jogtudomány alapvető fogalmait, módszertanát, a jogi gondolkodás sajátosságait. A félév során bemutatásra kerülnek a jogrendszer szerkezetével kapcsolatos legfontosabb kérdéskörök, a jogforrások, a hatályosság és érvényesség kérdése, illetve a jogszabályi hierarchia legfontosabb szabályai.	
<u>Tantárgyi tematika</u>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A jogi norma 2. A jogszabály érvényessége és hatályossága 3. Magyarország jogforrási rendszere 4. Állam- és kormányforma, kormányzati rendszerek 5. Alkotmányos alapelvek: a szuverenitás és a népképviselő 6. Alkotmányos alapelvek: a jogállamiság és a hatalommegosztás 7. Állampolgárság, állampolgári jogok 8. Közvetlen hatalomgyakorlás <p style="text-align: center;">--</p>	
The learning objective of the course is to get students to know the fundamental concepts of law and legal studies, its methodology and the characteristics of legal theory. During the semester students will be familiarised with the most important issues, topics related to the structure of the legal system, the sources of law, the validity and operativeness; the most important regulations of legal hierarchy.	
<u>Main topics:</u>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. The legal norm 2. The validity and operativeness of legal regulations 3. The sources of law in Hungary 4. Forms of state and governance. Systems of governance 	

⁶⁰ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁶¹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁶² pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁶³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

5. Fundamental constitutional principles: sovereignty and popular representation
6. Fundamental constitutional principles: a rule of the law and distribution of authority
7. Citizenship and citizen rights
8. Direct use of power and authority

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Schanda Balázs – Trócsányi László (szerk.), Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Budapest, HVG-Orac, 2016, ISBN 978 963 258 309 9
 Jakab András, A magyar jogrendszer szerkezete. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 2007. ISBN 9789637296697

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszerével, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit.
- Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéséhez az általános alapokat képezik.
- Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.
- Ismeri és érti a szociológia által vizsgált társadalmi jelenségek fontosabb működési mechanizmusait és normatív rendszereit, a társadalmi alrendszerek kapcsolódási viszonyait.
- Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.

b) képességei

- A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit.
- Össze gyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat.
- Kezeli és használja a társadalomtudományi adatbázisokat, a hagyományos és az elektronikus szakirodalmi forrásokat.

c) attitűdjei

- Nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására.
- Következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
- Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a hátrányos helyzetű csoportok iránti szolidaritás, az interkulturális tudatosság és tolerancia.
- Elkötelezett a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, továbbá a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékesség mellett

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Szilárd adjunktus, PhD.**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):
Dr. Szabó Szilárd adjunktus, PhD.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Gazdasági integrációelméletek (Az európai integráció és az EU intézményrendszere)
Tantárgy kódja: BTSZA5010BA
Kreditek száma: 3
Tantárgy típusa: kollokvium
A szak megnevezése: Szociológia BA
Teljesítés: szóbeli vizsga

A tantárgy oktatási céljainak összefoglalása:

A kurzus során a hallgatók megismerkednek az integráció formáival, az Európai Unió intézményeinek működésével, struktúrájával és azok hatáskörével. Kiemelt szerepet kap az Unió társadalmakra gyakorolt hatása, szociális intézkedései. Bemutatásra kerülnek azok a források, gazdasági alapok, amelyekből a tagországok támogatást élveznek. Célkitűzés, hogy megértsék Magyarország működését, részvételét az Európai Unióban.

A tantárgy részletes leírása (témakörök):

- Integrációelméletek, az integráció formái, működése
- Az európai integráció története, az Európai Unió létrejötte
- Az Európai Unió Tanácsa működése, felépítése, feladatai
- Az Európai Bizottság működése, felépítése, feladatai
- Az Európai Parlament működése, felépítése, feladatai
- Az Európai Unió Bírósága működése, felépítése, feladatai
- Az Európai Központi Bank és az Európai Számvevőszék működése, felépítése, feladatai
- Egyéb EU intézmények bemutatása
- Az uniós jog és az EU költségvetése, finanszírozási alapok
- Az Európai Unió szociálpolitikája
- Magyarország az Európai Unióban

A kurzus teljesítése:

kollokvium, szóbeli vizsga (a hallgatók a félév végén szóban számot adnak az elsajátított tudásanyagáról)

Kötelező irodalom:

Arató Krisztina – Koller Boglárka (2015): Európa utazása. Intergáció történet. Budapest, Gondolat Kiadó

Frigyesi Veronika – Kapolyi László (2005): Szociálpolitika az Európai Unióban. In: Közgazdasági Szemle, LII. évf., 2005. 289-305

Szájer József (2004): Európa. Az Európai Parlament és az Európai Unió további intézményei és működésük. Budapest, Magyar Egyetemi Kiadó

Ajánlott irodalom:

Berne Ágnes – Kondorosi Ferenc – Nemerényi Antal – Szabó Pál (2004): Az Európai Unió. Budapest, Cartographia Kft.

Botos Katalin (2015): Az Európai Unió a XXI. század elején. Budapest, Szent István Társulat

Desmond Dinan (1994): Ever closer Union? An Introduction to the European Community, Boulder: Lynne Rienner

Detrich Zsuzsanna (2002): Az Európai Unió és a szociálpolitika lehetőségei. Budapest, Municipium Magyarország Alapítvány

Farkas Beáta (2011): Bevezetés az Európai Unió tanulmányozásába. Szeged, JATEPress
Az Európai Unió hivatalos honlapja – <http://europa.eu>

Az Európai Bizottság Magyarországi Képviselése – <http://www.eu.hu>

Tantárgy neve: Társadalompolitika IV. (Foglalkoztatáspolitikai)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ⁶⁴ típusa: <u>ea.</u> / szem. / gyak. / konz. és óraszám: heti 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁶⁵ (ha vannak):	
A számonkérés módja (<u>koll.</u> / gyj. / egyéb ⁶⁶): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁶⁷ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A Társadalompolitika IV. tantárgy keretében a Foglalkoztatáspolitikai alcímet viselő tárgy célja, hogy bemutassa a munka világát. A félév során a hallgatók megismerik a foglalkoztatáspolitikai munkaerőpiac jelzőszámait, technikáit, sajátosságait és jellemzőit. A tantárgy célja a foglalkoztatás és munkaerőpiac szerkezetének bemutatása, különös tekintettel az Európai Unió foglalkoztatáspolitikai folyamataira. A tantárgy további célja a területi különbségek megismertetése a munkaerőpiacon és a társadalmi, gazdasági, szociális és jogi feltételrendszer elemzése.</p> <p>Within the scope of the <i>Social Policy IV.</i> course the objective of the <i>Employment Policy</i> course is to present the world of work. During the semester the students become familiar with the index numbers, techniques, features and characteristics of the employment policy and labour market. The objective of the course is to present the structure of the employment and the labour market with particular focus on the employment policy processes of the European Union. Further objective of the course is to provide information on the territorial differences in the labour market and to analyse the societal, economic, social and legal conditions.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Csoba Judit (szerk.) (2011): Munkaerő-piaci változások, leszakadó társadalmi csoportok. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen, ISBN 978-963-473-467-3</p> <p>Fazekas Károly – Scharle Ágota (Szerk.) (2012): Nyugdíj, segély, közmunka. A magyar foglalkoztatáspolitikai két évtizede, 1990-2010. Budapest Szakpolitikai Elemző Intézet – MTA KRTK Közgazdaságtudományi Intézet Letölthető: http://econ.core.hu/file/download/20evfoglpol/kotet.pdf</p> <p>Csehné Papp Imola (2011): Foglalkoztatáspolitikai. Szent István Egyetem, Gödöllő Letölthető:</p>	

⁶⁴ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁶⁵ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁶⁶ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁶⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_foglalkoztataspolitika/ch05s02.html

Kolosi Tamás – Tóth István György (Szerk.) (2016): Társadalmi Riport. TÁRKI, Budapest
ISSN 1216-6561

Halász Gábor (2012): Az oktatás az Európai Unióban. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest
ISBN: 9789632870533

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb., *KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

Munkaerő-piaci elemző készség-képesség fejlesztése.
Munkaerő-piaci hatású döntések előkészítésében való jártasság.
A társadalmi hatású fejlesztési projektek előkészítésének képessége.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Mohácsi Márta adjunktus PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*)

(1.) Tantárgy neve: A munkanélküliség szociálpszichológiája	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : (kredit%)	
<p>A tanóra⁶⁸ típusa: ea. és óraszám: 22 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:)</p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁶⁹: </p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb⁷⁰): kollokvium</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok⁷¹ .:</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): BTSZA105 A szociálpszichológia alapjai (Pszichológia III.)	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A munkanélküliek pszichoszociális helyzete. Segítő beszélgetés. Stressz. Megküzdés. Motiváció. Konfliktuskezelés.</p> <p>The unemployed people's psychosocial status. Helping talks. Stress. Coping. Motivation. Conflicts management.</p>	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>ATKINSON, R.L., ATKINSON, R.C., SMITH, E.E., BEM, D.J. (1995): <i>Pszichológia</i>. Osiris, Budapest.</p> <p>FARKAS ÁGNES (szerk.) (2011): <i>A tartós munkanélküliség szociálpszichológiája</i>. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, Debrecen.</p>	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszerével, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit. - Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos 	

⁶⁸ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁶⁹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷⁰ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁷¹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

értelmezéseikhez az általános alapokat képezik.

- Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.
- Ismeri és érti a szociológia által vizsgált társadalmi jelenségek fontosabb működési mechanizmusait és normatív rendszereit, a társadalmi alrendszerek kapcsolódási viszonyait.
- Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.

b) képességei

- A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit.
- Összegegyíti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat.
- Kezeli és használja a társadalomtudományi adatbázisokat, a hagyományos és az elektronikus szakirodalmi forrásokat.

c) attitűdjei

- Nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására.
- Következétesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
- Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a hátrányos helyzetű csoportok iránti szolidaritás, az interkulturális tudatosság és tolerancia.
 - - Elkötelezett a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, továbbá a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kerekes Noémi, egyetemi tanársegéd

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Bevezetés az antropológiába
A tantárgy kódja: BTSZA109
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA, nappali

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A kurzus során a kulturális- és szociálandropológia elméleti megközelítéseit vesszük szemügyre, majd ezt követően az antropológia módszertani eszköztárát tekintjük át. A kurzus célja a szemléletformálás és a kutatói attitűd kialakítása, a kulturális és szociális antropológia ismereteinek átadása.

A tantárgy minimum követelményei

A hallgatók átfogó képet kapnak a kulturális antropológia ember- és társadalomképéről, a diszciplína fejlődéséről és módszertani eszköztáráról. A kurzus során megismerkednek a kulturális antropológia elmélettörténetével az összehasonlító, evolúciós megközelítésektől az interpretatív antropológiáig, megismerik a kulturális relativizmus eszmeiségét, az émikus és étikus nézőpontot, s kialakítunk egy olyan fogalmi eszköztárat, nézőpontot, amely mind az interdiszciplináris, mind a szociológia szakterületén belüli vizsgálatainkban segítséget fog nyújtani. A hallgatók értelmező képessége, empátiás képessége és tudományos megismerés iránti elkötelezettsége fejlődik.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

- 1) A kulturális antropológia – mi is lett légyen az?
- 2) Kultúrafogalmak
- 3) Összehasonlító módszerektől a nyelvészeti megközelítésig
- 4) Evolúciós elméletek
- 5) Struktúra és funkció
- 6) Neoevolucionista, neofunkcionalista megközelítések
- 7) Kulturális relativizmus
- 8) Fordulat: interpretatív antropológia
- 9) Szimbolikus antropológia
- 10) Antropológia és gender
- 11) Posztmodern antropológia és posztkoloniális diskurzus
- 12) Ismeretelméleti megközelítésben az antropológiáról
- 13) A terepmunka módszere
- 14) A történeti antropológiától a városantropológiáig

Vizgára bocsátás feltételei

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

Az értékelés két részből tevődik össze: félévközi zárthelyi dolgozat és év végi szóbeli kollokvium vizsgaeredmény összesítésével alakítjuk ki. A zárthelyi vizsga eredménye 35%-ban beszámít a vizsgajegybe. A zárthelyi dolgozat során fogalmak meghatározása, értelmezése szükséges. A kollokvium során a tematikában meghatározott témák kerülnek feldolgozásra, egyetlen tétel húzására van lehetőség.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint)

Kötelező irodalom

- Biczó Gábor (2003) Antropológiai irányzatok a második világháború után. Debrecen, Csokonai Kiadó
- Bohannon, Paul – Glazer, Mark (1997) Mérföldkövek a kulturális antropológiában. Panem – McGraw-Hill
- Bögre Zs. (2003) Élettörténet elméletben és gyakorlatban. Szociológia Szemle, 2003/1
- Clifford, J. (1999) Bevezetés: Részleges igazságok. In: Helikon, 1999/4, 494-513.
- Eagleton, T. (2001) A kultúra két fogalma. www.c3.hu/scripta/lettre/lettre43/eagleton.htm
- Geertz, C. (2001) Sűrű leírás. Út a kultúra értelmező elméletéhez. In: Geertz, C.: Az értelmezés hatalma. Antropológiai írások. Budapest: Osiris. 194-226.
- Kleining, G. (1987) A kvalitatív társadalomkutatás módszerének vázlata. Szociológiai Figyelő, 1987. 3. 49-75.
- Rosaldo, R. (2004) A bánat és a fejevadászok örjögésének kapcsolata. In: Antropológiai irányzatok a második világháború után. Biczó Gábor szerk. Debrecen: Csokonai, 257-275.

Ajánlott irodalom

- Geertz, Clifford: Kultúrák. Magyar Lettre Internationale. www.c3.hu/scripta
- Ginzburg, Carlo (1991) A sajt és a kukacok. Egy XVI. századi molnár világgépe. Európa KK
- Kállai Ernő: Cigány csoportok Európában és Magyarországon. In: Orsós Anna (szerk.) Antropológia alapjai. 19-48. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet – Romológia és Nevelésszociológia Tanszék – Wlislócki Henrik Szakkollégium (Letölthető: <http://mek.oszk.hu/14700/14735/14735.pdf>)
- Letenyei László (2004) Településkutatás I-II. Módszertani kézikönyv és szöveggyűjtemény. TeTTkönyvek, Budapest
- Niedermüller P. (1984) Az életmód, mint a mindennapi élet stratégiája. In: Hoppál (szerk.) Életmód: modellek és minták. Tömegkommunikációs Kutatóközpont
- Nigel Barley (2006) Egy zöldfülű antropológus kalandjai. Feljegyzések a sárkunyhóból. Typotex

(1.) Tantárgy neve: A politikatudomány alapjai	Kreditértéke: 5
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ⁷² : elmélet 66% gyakorlat 33% (kredit%)	
A tanóra ⁷² típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 45 az adott félévben Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁷³ (ha vannak): tematikus prezentációk	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁷⁴): Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁷⁵ (ha vannak): félévközi dolgozat; esszé,	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tárgy elméleti részének célja megismertetni a hallgatókat a politikatudomány néhány, alapvető fogalmával. Olyan kérdések megvizsgálására kerül sor, mint: Mi a politika? Mi a politikatudomány? Ezt követően a hatalom, uralom, legitimitás, állam, szuverenitás, stb. fogalmak értelmezésére kerül sor, annak érdekében, hogy a hallgatók képesek legyenek tájékozódni a politika környezetében. A politika környezetén belül a törésvonal-elméletek, a politikai kultúra és szocializáció, illetve a politikai ideológiák előzményei, és a három nagy történelmi ideológia (liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus) rövid, tömör elemzésére kerül sor. Az elméleti rész megalapozást nyújt a kezdő hallgatók számára. A gyakorlati részben megvizsgált fogalmak „kiértékelésére” kerül sor, csoportviták, lehetőség szerint prezentációk, kis előadások formájában.</p> <p>The main goal of this introductory course is for student to be able to answer basic questions (such as: What is politics and political science?), and to get familiar with key terms and political concepts such as: power, authority, legitimacy, state, political culture, political values, ideologies, and soon. Becoming familiar with these concepts seem to be a logical point of departure for the study of government, and will help students understand the place and role of political actors and of political events in general. In the last part of the course we will have group discussions, and we will examine some political events at a basic level.</p> <p><u>Témakörök:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A politika tudománya <ol style="list-style-type: none"> 1.1. A politika fogalma, a politikai háromszög, politikatudomány 1.2. A politika alapfogalmai: hatalom, uralom, legitimitás, szuverenitás, állam 2. A politika környezete: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Társadalom, törésvonal-elméletek, konfliktus, konszenzus, pluralizmus. 2.2. Politikai kultúra, politikai szocializáció 2.3. Politikai értékek, politikai ideológiák és előzményeik 2.4. A nagy eszmeáramlatok: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus és változataik 3. Összefoglalás 	

⁷²Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁷³pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷⁴pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁷⁵pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Main topics:

1. The science of politics
 - 1.1. The concept of „politics”, politicalscience
 - 1.2. Power, authority, legitimacy, sovereignty, state
2. Politicalenvironment
 - 2.1 Society, social andpoliticalcleavages, conflicts, consensus, pluralism
 - 2.2. PoliticalCulture, politicalsocialization
 - 2.3. Politicalvalues,politicalideologies
3. Summary

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlottirodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Egedy Gergely (szerk.) (2013): *Bevezetés a politológiába*, Nemzeti K. E., Budapest.
- Gallai-Török (szerk.)(2005): *Politika és politikatudomány*. Aula Kiadó.
- Bayer József(2003): *A politikatudomány alapjai*. Napvilág Kiadó.

Ajánlott irodalom:

- Gyurgyák János (szerk.)(2008): *Mi a politika? Bevezetés a politika világába*. Osiris.
- Haskó Katalin-HülvelyIstván(2003): *Bevezetés a politikatudományba*. Osiris.
- DomenicoFisichella(2000): *A politikatudomány alapvonalai*. Osiris.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek**(*tudás, képesség* stb., *KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudás

- A hallgató elsajátítja a politikatudomány alapvető fogalmait, azok jelentését a politika világában.
- Tájékozódik a politikai kultúra, tradíciók, illetve a szocializáció szerepéről
- Alapvető ismereteket szerez a politika elméletéről és a politikai ideológiákról
- Megismeri a politikai ismeretszerzés forrásait és az információfeldolgozás főbb módszereit

b) képességek

- A hallgató érti és képes használni szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven.
- Képes a politikai folyamatok tárgyyszerű elemzésére és értelmezésére, a politikai információk értékelésére.
- Képes a politikai problémák azonosítására.
- Rendelkezik együttműködő, kapcsolatteremtő képességgel, kommunikációs készséggel, idegennyelv-tudással.

c) attitűd

- A hallgató számára fontossá válik a tárgyilagosság és a tolerancia, hogy a politika konfliktusos folyamataiban kellőképp eligazodjon.
- Nyitott arra, hogy a politikáról szerzett ismereteit hitelesen közvetítse.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Nagy Levente, oktató, főiskolai docens**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(*név, beosztás, tud. fokozat*):

Dr. Nagy Levente, oktató, főiskolai docens

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Civil társadalom, társadalmi mozgalmak
A tantárgy kódja: BTSZA5100BA
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA (nappali)

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tárgy oktatása során a hallgatók megismerkednek azokkal a területi / ágazati szereplőkkel, amelyek tevékenységükkel meghatározzák / befolyásolják a térség és a közösség élethelyzetét. Áttekintjük a szervezet fejlődési fokozatokat (mozgalmakból, szervezetek); az alakulás és a ciklikus fejlődés nehézségeit (partnerségben vagy egyedül), foglalkozunk a terület mérhetőségi mutatóival, a roma női közösségek alakulásának nehézségeivel, a civileket támogató hálózat aktoraival.

A kurzus során a hallgatók(formális és nem formális módon) megismerik– a témához kapcsolódó – állampolgári-közösségi és szervezeti viselkedés/cselekvés/tervezés főbb motívumait, jellegzetességeit.

A félév tematikája

A félév folyamán tárgyalt főbb témakörök:

1. A konfliktusok és társadalmi mozgalmak a jól-lét kontextusában: elméleti és módszertani keretek
2. A modern állam területi politikája; A „jó állam” működése, az „Ideális járás”
3. Mozgalomból szervezet, Jó példák, jó gyakorlatok
4. Partnerség (együtt vagy külön?); támogatás, hálózatok
5. Civilek a KSH tükrében
6. Közösségek a szegregátumban.

Értékelés

- A kurzus kollokviummal jeggyel zárul, ezért teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatás és a témakörökhöz kapcsolódó beadandó szóbeli teljesítése, megvédése(legfeljebb három hiányzás elfogadható).
- Aktívítás
- A félévet lezáró önálló elemzés:

A témakörhöz kapcsolódó beadandó

A dolgozat címe:

Fejlesztések és hatásaik – egy civil szerveződés életciklusai – Jó gyakorlatok – kezdetek és a fejlődés időszakában

Egy adott civil szervezet működésének elemzése

A dolgozat célja az, hogy bemutassa a civil működés színtereit, tartalmát, a megvalósított fejlesztések (lehetséges) mikrotársadalompolitikai hatásait, mérhető mutatóit.

Kötelező és ajánlott irodalom

http://www.kodolanyi.hu/jol-let/images/tartalom/File/publikaciok/5_kjf-beliv-j.pdf

<http://akfi.uni-nke.hu/szakmai-kiadvanyok>

Jó Állam jelentés

Jó állam mérhetősége

MaHolnap - Társadalmi Felzárkózási Periodikák 1-2 szám

<https://tamogatottfejlesztések.szgyf.gov.hu/2014-20/index.php/kommunikacio-7/hirek>

A non-profit szektor legfontosabb jellemzői:

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/nonprofit/nonprofit17.pdf>

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: A kommunikáció és tömegkommunikáció alapjai
A tantárgy kódja: BTSZA5120BA
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összegzése

A hazai és nemzetközi szakirodalom főbb megállapításai kapcsán azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek az összefoglalása, amelyek a szociológia elemzés szempontjából kiemelkedően fontosak.

A tantárgy minimum követelményei

Egy 5 részből álló annotált bibliográfia készítése írásban, valamint a tematika alapján szóbeli vizsga.

A félév tematikája (10 témakörre lebontva)

1. A kommunikációkutatás alapfogalmai, kutatási irányai
2. Történeti áttekintés a kommunikáció és a társadalmi változások összefüggéseiről.
A társadalmi nyilvánosság
3. Kommunikációs funkciók, kulturális ösztönzés és/vagy fenyegetés a Gutenberg-galaxis vége?
4. Kommunikációs rendszerek: állókép, mozgókép, televízió és internet social média-szövegfajták
5. Határtalan médiakultúra? A szabadság, határok és szabályozás
6. A filmkultúra
7. A múzeumok funkcióinak változásai
8. A média-erőszak – a képek
9. A social média és az erőszak: cyber bullying
10. A médiumok és a XXI. század, perspektívák

Vizsgára bocsátás feltételei

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

A vizsga két részből áll:

- Írásban öt választott szakirodalom annotált bibliográfiája, a bibliográfiai adatok mellett kb. féloldalas ismertető-ajánló.
- A tematika alapján (1-10-ig) szóbeli vagy írásbeli vizsga (a járványügyi intézkedéseknek megfelelően, melyről a hallgatók időben tájékoztatás kapnak).

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint)

-

Kötelező irodalom

Tankönyvek:

- ifj. Csákvári – Malinák: Média-galaxis. Szimbiózis, 1998.
- Határtalan médiakultúra. ed. Antalóczy Tímea. Wolter Kluwer, Bp., 2015.

Szakirodalom:

- Habermas, Jürgen: A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozásai. Századvég – Gondolat, 1993.
- Horányi Özséb: Jel, jelentés, információ. Magvető, 1975.
- A MacBride-jelentés. TKK, 1983.
- Tóth Tamás: Médiaerőszak. Kossuth, 2005.
- Tömegkultúra és áruesztétika / A frankfurtiak és örökségük. ed. Bessenyei István, Művelődéskutató Intézet, Budapest, 1994.
- Margón kívül – magyar ifjúságkutatás 2016. ed. Nagy Ádám. Excenter Kutatóközpont, 2018.
- Maurizio Ferraris: Hol vagy? A mobiltelefonია ontológiája. Európa Kiadó, 2008.
- Mario Vargas Llosa: A látványcivilizáció. Európa Kiadó, 2014.
- Dessewffy Tibor – Gayer Zoltán: A mulékony kép jármában. Replika, 1999, 38.

Tantárgy neve:Metodológia: a tudományos kutatás alapjai	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹²: elmélet 80 %	
A tanóra típusa : <u>ea.</u> / <u>szem.</u> / gyak. / konz. és óraszám a: 30az adott félévben Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>):-	
A számonkérés módja (koll. / <u>gyj.</u> / egyéb): Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok (ha vannak) :tanévközi zárthelyi dolgozat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>):-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A “Metodológia: a tudományos kutatás alapjai” bevezető kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a szociológiában használt adatgyűjtési és elemzési módszerek alapjait, különös tekintettel az empirikus adatelemzés alapelveire és gyakorlatára. Az előadások feladata, hogy megismertesse a hallgatókkal azokat az elveket és technikákat az alapjait, melyeket – akár alkalmazott, akár elméleti – társadalomtudományi kutatások során használnak. A kurzus további célkitűzése, hogy a hallgatók képesek legyenek kutatási tervet készíteni és adott problémához a megfelelő operacionalizációs és konceptualizációs feladatokat elvégezni. A kurzus arra törekszik, hogy a hallgatók képesek legyenek kutatási beszámolókat kritikus feldolgozására, a közölt eredmények és következtetések mögött meghúzódó feltevések azonosítására. Ennek érdekében a kurzus témáinak feldolgozása a kiadott (és folyamatosan számonkért) kötelező irodalom alapján történik.</p> <p>Témakörök</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az emberi megismerés és a tudomány. 2. Elmélet és kutatás 3. A kutatási terv, kérdésfeltevés és kutatás 4. Az okság természete 5. Vizsgálati típusok 6. A statisztikai hipotézisek általános jellemzői és főbb típusai 7. Az okság valószínűségi elmélete 8. Operacionalizálás, egyszerű és összetett mutatók. 9. Konceptualizálás és mérés 10. A sikeres kutatás kritériumai: érvényesség és megbízhatóság. 11. A társadalomtudomány módszertani sajátosságai, logikája. 12. Mintavétel a társadalomtudományi kutatásokban. 13. Az operacionalizálás fogalma és jellemzői 14. A konceptualizálás fogalma és jellemzői. 15. A kvalitatív és kvantitatív módszertani jellemzői. <p>The aim of the introductory course ‘Methodology: the basics of scientific research’ is for the students to get to know the basics of data collection and the analysis methods used in sociology, with a special focus on the principles and practice of empirical data analysis. The task of the lectures is for the students to get to know the basics of the principles and techniques used in the course of social science research, both applied and theoretical.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlottirodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	

Kötelező irodalom:

- Earl Babbie (1996): A társadalomkutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest, 137-163 oldal.
- M.W. Riley: Empirikus kutatási módszerek. In. Szöveggyűjtemény az empirikus szociológia módszertanához. Szerk. Varga István, MKKE, Budapest, 1989.

Ajánlott irodalom:

- Léderer Pál: A szociológus, a módszerei, meg a szövege. Budapest, Új Mandátum Kiadó, 2002
- Moksony Ferenc: Gondolatok és adatok. Társadalomtudományi elméletek empirikus ellenőrzése. Osiris, Budapest, 1999. 19-108 old.; 129-172 old.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek**(*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a.) tudása

- Ismeri és érti a humán fejlődésre, a társadalmi rendszerre, tagozódásra, intézményekre és szervezetekre, a gazdasági fejlődésre vonatkozó főbb elméleteket.
- Ismeri és érti a szociális munka szerepét, lényegét, funkcióit, komplexitását, multi, inter-diszciplináris jellegét.
- Érti és átlátja a társadalomtudományi kutatások alapjait, a szakterület kutatási területeit és módszereit.

b.) képességei

- Képes áttekinteni a szociális munka szakterületeinek dokumentációit, a kapcsolódó szakmai feladatok
- Képes eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében.

c) attitűdje

- Nyitott mások megismerésére, empátiával viszonyul az emberekhez, családokhoz, csoportokhoz és közösségekhez.
- Nyitott a szakmai továbbképzés formáira, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.

d.) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal a rábízott információkért, valamint a dokumentációban rögzített adatokért, titoktartási kötelezettségét megtartja.
- Felelősséget vállal a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(*név, beosztás, tud. fokozat*):

Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szakmai szocializációs tréning
A tantárgy kódja: BTSZA108BA
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA, nappali

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összegzése

A tantárgy keretében cél azon készségek-képességek fejlesztése, melyek szociológia BA végzettséggel elérhető munkakörök betöltése esetében elengedhetetlenül fontosak. Cél a hallgatók önismertének fejlesztése, hiszen így válnak képessé saját határaik feltérképezésére, és az adottságaiknak megfelelő munkaterületek kiválasztására.

A készségek fejlesztésén túl cél továbbá az is, hogy a hallgatók az órák keretében változatos módszertan alkalmazása mellett megismerkedjenek a társadalmi problémák széles körével, ill. olyan társadalmi csoportokkal, melyekkel a szociológiai kutatások, vagy más (e végzettséggel elérhető) munkakörökben találkozhatnak. Fontos feladat a problémaérzékenység és a különböző társadalmi csoportok, és élethelyzeteik iránti toleráns, elfogadó magatartás kialakítása, támogatása.

A tantárgy minimum követelményei

- Fejlődik a hallgató szakmai szóbeli és írásos szakmai kommunikációs képessége.
- A tantárgyi tevékenység során folyamatosan erősödik a szakmai motiváció, tudatos döntéssé válik a szakmaválasztás.
- Fejlődik és erősödik a hallgatók kötelességtudata, empátiája, toleranciája, embertársaikért érzett felelőssége.
- A terepen szerzett tapasztalatok kritikai szemléletű elemzése által fejlődik problémaérzékenységük.
- A gyakorlati tapasztalatok elemzésén keresztül a tantárgy erősíti a hallgatók motivációját, segíti a pályaépítést.
- A hallgató képessé válik problémák, dilemmák önálló megfogalmazására.

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

A szemináriumon való részvétel eredményeként a hallgatók a következő kompetenciák birtokába jutnak:

- társadalmi problémák iránti érzékenység, nyitottság,
- toleráns, elfogadó attitűd a sajátunktól eltérő társadalmi csoportok és problémáik iránt
- empátia
- rendszerszemléletű gondolkodásmód
- reális önértékelés, önismeret
- kreatív problémamegoldás megoldás képessége
- hatékony kommunikáció
- együttműködő, kapcsolatteremtő képesség,
- pályaismeret,

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

- **A szakmai és kulcsképessegek fogalmának tisztázása**
- **A pályaválasztás motivációinak feltárása, szakmakép erősítése**
 - munkakörök gyűjtése, az azokhoz kapcsolódó készségek tudatosítása, feladatkörök, munkaköri leírások gyűjtése, megismerése,
 - sikeres szakmai életutak megismerése
- Annak a ténynek a felismertetése, hogy a szociológia szakhoz kapcsolódó munkakörök végzése során különösen fontos képességek az asszertív kommunikáció, az empátia – elfogadás, értő figyelem, érdeklődés, kreatív problémakezelés, stb.
- **Társas készségek I. - Kommunikáció** (beszéd és viselkedésmódok, kapcsolati sémák, metakommunikációs eszközök, stb.) **fejlesztése.** A csoporthelyzet kiváló keretet ad e készségek valóságos szintjének megtapasztalására, majd erre építve ad lehetőséget azok fejlesztésére, korrekciójára. E területhez kapcsolódó tréningfeladatok, szituációs játékok megvalósítása.
 - kommunikáció fogalma-folyamata; kommunikációs eljárások,
 - kommunikációs gátak – kibocsátó és befogadó részéről; „Egy és kétirányú kommunikáció”
 - Hatékonyság az interperszonális kommunikációban. Jellemzők, eszközök
 - „Az aktív meghallgatás”-„értő-fgyelem”; Hatékony visszacsatolás”
- **Társas készségek II. – Konfliktuskezelés, problémamegoldás** (együttműködés, konfliktusok kezelése, asszertív problémakezelés stb.) fejlesztése és az alábbi al-témákhoz kapcsolódó tréninggyakorlatok.
 - A konfliktusok típusai konfliktusok definiálása, osztályozása (konstruktív konfliktus, destruktív konfliktus)
 - A konfliktusok lefolyása, dinamikája, szakaszok, főbb mechanizmusok
 - A win-win, a win-lose, valamint a lose-lose megoldási stratégiák
 - A konfliktuskezelés 5 féle módjával - versengő, elkerülő, kompromisszumkereső, problémamegoldó, alkalmazkodó – és azok előnyeivel, hátrányaival)
 - Egyéni konfliktuskezelési stílus beazonosítása
- **Önismeret** fejlesztése (és kapcsolódó tréningfeladatok)
- **Empátia** fejlesztése
 - Empátia I. - (Stigmatizált társadalmi csoportok megjelenítése – tréningfeladat; „Barlangi mentés”; „Gondolati térkép”)
 - Empátia II. („Jó és rossz”- tréningjáték; „Sivatagi túlélés”; „Összhang”)
 - Empátia III. (Szociopoly-játék)
 - Film-elemzés (Az „Örvény” c. film megtekintése

Vizgára bocsátás feltételei: nincs

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

Az órák tréning jellegéből adódóan pótlásra nincs lehetőség, az órákról maximum 6 óra (3 alkalom) hiánnyal teljeshető a félévi követelmény.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint): nincs

Kötelező irodalom: nincs

Ajánlott irodalom:

Rudas János: Delfi Örökösei /Önismereti csoportok: elmélet, módszer, gyakorlat/, Kairosz kiadó, Budapest, 2000.

Forgács József: A Társas érintkezés pszichológiája, Kairosz kiadó, Budapest, 2007.

Buda Béla: Empátia, Urbis könyvkiadó, Budapest, 2006.

Thomas Gordon: P.E.T. A szülői eredményesség tanulása, Gondolat kiadó, Budapest, 1991.

Gary Kroehnert: 103 játékos tréninggyakorlat, Z-Press kiadó, Budapest 2004.

Csoba Judit és Sipos Flórián (szerk.): Állástalálók Klubja: Motivációs, álláskeresési és hálózatépítési technikák a 45 év fölötti tartós munkanélküliek segítésére, Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen, 2010.

Thomas Schmidt: Konfliktuskezelési tréninggyakorlatok, Z-Press kiadó, Budapest 2009.

Tantárgy neve: Szociológia IV. (Az interjútechnika alapjai)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹²: elmélet 80 % (kredit%)	
A tanóra típusa : ea. / <u>szem.</u> / gyak. / konz. és óraszám a: 30 az adott félévben Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak) : -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok (ha vannak) : zárthelyi dolgozat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A félév során a hallgatók megismerkednek az interjúk készítésének és feldolgozásának lehetséges módjaival. A BA szakon megszerzett metodológiai alapismeretekre és az előző félévben elvégzett kurzusokra (Alkalmazott társadalomtudományi módszerek I.) támaszkodva, a félév során a gyakorlatban alkalmazott fontosabb kvalitatív elemzési módszerekkel foglalkozunk.</p> <p>A hagyományos szociológiai tartalomelemzés mellett áttekintjük a narratív pszichológiai tartalomelemzés azon eredményeit, amelyek relevánsak lehetnek a szociológiai szintű értelmezés és alkalmazás számára. Támaszkodva más diszciplínák hazai élettörténeti kutatásainak eredményeire, a személyes dokumentumokban vizsgált narratív kompozíciós elveknek nem a pszichológiai, hanem a lehetséges szociológiai vonatkozásaira koncentrálnak. Kiemelten foglalkozunk a és a szociológiai (szociálpszichológiai) narratív paradigmára épülő elemzési technikákkal és a szociális reprezentáció elméletével. Áttekintjük a diskurzuselmzés módszereit és konkrét lépéseit, valamint a narratív biográfiai elemzés és a pszichológia tartalomelemzés alapjait.</p> <p><i>During the semester students are introduced to the possible ways of the preparation and the processing of interviews. Building on the methodology basics acquired on the BA course and on the courses done in the previous semester (Applied social science methods I) during this semester the significant qualitative analysis methods applied in practice are dealt with. In addition to the traditional sociological content parsing, we will review those results of the narrative psychological content parsing that can be relevant for the sociological interpretation and application. Relying on the results of the life history results of other fields of study, we will focus on the possible sociological and not the psychological relevancies of the narrative composition principles examined in the personal documents. We will deal with special attention with the traditional techniques and the analysis techniques based on the sociological (social psychological) narrative paradigm and with the theory of social representation. We will review the methods and the steps of discourse analysis and also the basics of the biographical narrative analysis and those of the psychological content parsing.</i></p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	

Kötelező irodalom:

- Kovács Éva: Interjú módszerek és technikák. In: Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet. Budapest: Néprajzi Múzeum, PTE-BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 269-277. old.
- Vicsek Lilla (2006): Fókuszcsoport. Budapest: Osiris Kiadó, 231-302. old
- Solt Otília: Interjúzni muszáj In: Uő: Méltóságot mindenkinek. Összegyűjtött írások I. Beszélő, Budapest, 1998. p: 29–48.- letölthető

Ajánlott irodalom:

- Kovács Éva: Interjú módszerek és technikák. In: Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet. Budapest: Néprajzi Múzeum, PTE-BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 269-277. old.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek**(tudás, képesség stb., *KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri és érti a szakmai területhez kapcsolódó pszichológiai, jogi, pedagógiai, egészségügyi, szociológiai tudományok szociális munkához tartozó fogalmkészletét.
- Ismeri és értelmezi az emberi szükségleteket, a társas viselkedés pszichológiai tényezőit, az emberek és a környezetük közötti interakciókat.
- Ismeri a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci sféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit.

b) képességei

- Képes áttekinteni a szociális munka szakterületeinek dokumentációit, a kapcsolódó szakmai feladatokat.
- Felkészült a szakmai csapatmunkára, a partneri együttműködésekre az érintettekkel, szakmai szervezetekkel, a társszakmák és a közigazgatás szakembereivel, önkéntesekkel.

c) attitűdje

- Nyitott az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra; elkötelezett a korszerű szociális munka tudományos és gyakorlati eredményeinek megismerésére és alkalmazására.
- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért.
- Felelősséget vállal a rábízott információkért, valamint a dokumentációban rögzített adatokért, titoktartási kötelezettségét megtartja.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens

A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli): Terepgyakorlat I. (Intézménylátogatás)

kreditértéke: 3

időtartama teljes idejű képzésben: hét/2 óra, részidejű képzésben: --- **hét/óra**

jellege: összefüggő **tantervi helye:** 2. félév

tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

Tartalmi leírás:

A tantárgy célja olyan állami, civil, és forprofit szervezetek meglátogatása, amelyek a későbbiekben szakmai gyakorlati, ill. azt követően elhelyezkedési lehetőséget jelenthetnek a szociológia szakon végzett hallgatók számára. Cél, a külső helyszíneken e szervezetek megismerése, tevékenységeik, feladatuk, céljaik, eredményeik és az alkalmazott munkatársak karriertörténetén keresztül.

The aim of the course is to visit public, civil and private organizations that may later provide opportunities for professional practice or even jobs for students of the sociology faculty. During the field practice students should get to know the operation, tasks, aims, results and career paths of the specific organizations.

Szakmai követelmények, szabályok:

Szervezetek irányában

A hallgatók a gyakorlat során olyan szervezetek működésébe nyernek betekintést, melyek: a strukturális és regionális egyenlőtlenségek szociológiai okainak ismeretében a társadalmi egyenlőtlenségek feltárására, elemzésére szakosodtak; az egyenlőtlenségek következményeinek csökkentését célzó programokat valósítanak meg, társadalmi hatású döntések szociológiai előkészítését vállalják fel; a szociológiailag releváns információk gyűjtésére, feldolgozására, a legkorszerűbb informatikai eljárások alkalmazására szakosodva kutatásokat végeznek piaci és elméleti szociológiai szakterületeken; a humán erőforrások feltárásával, fejlesztésével foglalkoznak. A szervezetek kiválasztása e követelményre tekintettel kell, hogy megtörténjen.

Hallgatók irányában (A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák)

Az intézménylátogatás órákon való részvétel eredményeként a hallgatók a következő kompetenciák birtokába jutnak: pályaismeret, társadalmi problémák iránti érzékenység, nyitottság, a szociokulturális különbségek ismeretén alapuló empátia és tolerancia, rendszerszemléletű gondolkodásmód, a szervezeti jelenségek iránti nyitottság, a szervezetekre irányuló információk gyűjtésének és feldolgozásának képessége.

A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei

A félévet gyakorlati jegy zárja. A jegyadás feltételei: terepnapló bemutatása és jelenlét igazolása jelenléti ívvel.

A szakmai gyakorlólhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött

A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke 50 szervezettel kötött keretszerződést szakmai gyakorlatok megvalósítására (rendszeres tevékenységként határozatlan idejű szerződés keretében). Ezen túl a Tanszék, további 80-100 szervezettel működik együtt speciális szakterülethez illeszkedő, alkalmasszerűen megvalósított gyakorlatok szervezése céljából.

Az alábbiakban néhány szervezet kerül felsorolásra példaként a terepgyakorlati intézményhálózat tagjai közül:

- Statisztikai Hivatal (szociológiai kutatás)
- DataExpert Services Kft. , Szinapszis Kft. (piackutatás)
- Életfa Önkéntes Centrum (közösségi tervezés, közösségfejlesztés, közösségi felmérés)
- HBM Fejlesztési Ügynökség, Széchenyi Programiroda, (pályázatírás, projektmenedzsment, koordináció, forrásosztás)
- CSAT Egyesület, BIT Egyesület (humán erőforrások fejlesztése, társadalmi integrációs elősegítése)
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal intézményei: Igazságügyi Hivatal, Foglalkoztatási Főosztály

(munkaerő-piaci integráció, hátrányos helyzetű csoportok problémáinak kezelése hivatali keretei között)

- IT Services Hungary, INT-Solution Üzleti Tanácsadó Kft (HR terület, piaci alapú munkaerő-közvetítés)

A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése

A DE Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke kiterjedt terepgyakorlati hálózata működésének szabályait a „Terep-vezérfonal” c. dokumentum részletezi. Tartalma: jogszabályi háttér, terepgyakorlatok megszervezésének szabályai, a gyakorlat szereplői és azok jogosultságai és kötelezettségei, dokumentáció, stb.) A dokumentum a Tanszék honlapján hozzáférhető. A gyakorlatok szakmai tapasztalatait, hatékony módszertanát, és a terephelyek bemutatását két könyv összegzi:

1. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.
2. Terepgyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Irta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.

A szakmai gyakorlatokat a terepkoordinátor szervezi és ellenőrzi a tanszékvezető irányítása alatt. Az adott félév tematikája és a hallgatók érdeklődése mentén szervezett, jól képzett tereptanárok (kiválasztási szempontok: humán diploma +min. 5 év szakterületen szerzett tapasztalat), együttműködésével lebonyolított, a szociológia által érintett szakmaterületek széles körét érintő intézménylátogatások helyszíneit félév elején a terepkoordinátor választja ki. A gyakorlat időbeli ütemezését a Terep-vezérfonal rögzíti. A tereptanár-előadók munkájának ellenőrzése a helyszínen történik, hiszen az interaktív (érzékenyítő program, esetbemutató, tréningjáték, vita stb.) elemekkel bővített programot a terepkoordinátor és a tereptanár együtt vezetik.

Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea

(1.) Tantárgy neve: Tanulási- és tanulmányírási készségfejlesztés	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ :(kredit%)	
A tanóra ⁷⁶ típusa: gyakorlatés óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:-) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁷⁷ :-	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁷⁸): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁷⁹ : dolgozat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tanulási- és tanulmányírási készségfejlesztés tárgy a készségfejlesztő tárgyak körébe tartozik, melynek célja a hallgatók tanulási készségeinek a fejlesztése, valamint az egyetemi és tudományos szemináriumi dolgozatok, szakdolgozatok, tanulmányok és prezentációk elkészítésével és bemutatásával összefüggő technikák megismerése és elsajátítása a formai követelmények, standardok és a tudományos értekező stílus megismerésével, alkalmazásával összhangban. Témakörök: Adatgyűjtési eljárások, források, adatbázisok és könyvtárhasználat; A szakdolgozat szerkezeti egységei, részei és felépítése; Bibliográfia készítése; Források, hivatkozások, lábjegyzet, plágium; A tudományos értekező stílus ismérvei; Jegyzetelés formái; Tanulásmódszertani alapismeretek; Tanulási stílusok; A prezentációk típusai, felépítése és módszerei; Előadásra felkészülés és előadásmód.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
A diplomadolgozat tartalmi és formai követelményei. A Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke hallgató számára készített jegyzet. (szoc.tanszek.unideb.hu) Balogh László (2000): Tanulási stratégiák és stílusok, a fejlesztés pszichológiai alapjai. Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó Bíró Mária (2006): Prezentációs és íráskészségfejlesztés. Budapest Mező Ferenc (2002): A tanulás stratégiája: diákoknak és felnőtteknek. Debrecen, Pedellus Eco, Umberto: Hogyan írjunk szakdolgozatot? (1991) Ford. Kuklon Beatrix. Budapest, Gondolat	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása - ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéséhez az általános alapokat képezik - ismeri a kutatáshoz szükséges legfontosabb társadalomtudományi adatbázisokat, és elektronikus forrásokat	

⁷⁶ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁷⁷ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷⁸ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁷⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

b) képességei

- összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat,
- kezeli és használja a társadalomtudományi adatbázisokat, a hagyományos és az elektronikus szakirodalmi forrásokat

c) attitűdje

- kommunikációs készségének a fejlesztésére törekszik
- elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik

d) autonómiája és felelőssége

- felelősen betartja a kutatásetikai és publikációs normákat

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd

6(1.) Tantárgy neve: Szociológia V. (A survey technika alapjai: adatgyűjtés)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ⁸⁰ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 26 az adott félévben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁸¹ <i>(ha vannak):</i>	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁸²): gyakorlati jegy Az ismeretlenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁸³ <i>(ha vannak):</i>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak):</i> nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók résztvevőként megismerjék a kérdőíves kutatási adatfelvétel lehetőségeit és korlátait. A megfelelő elméleti alapozást követően a hallgatók egy konkrét kérdőíves kutatás során (student fieldwork) a gyakorlatban sajátítják el az adatgyűjtés folyamatát (adatfelvétel, terepmunka) Az előkészítő szakaszokra (konceptualizálás, operacionalizálás) építve, a kismintás hallgatói kérdőíves kutatás középpontjában a survey technikával megközelíthető kérdésfeltevések tisztázása, kutatási terv készítése, a kérdőív operacionalizálásának és előkészítésének módszertani követelményei, a mintavétel logikája, valamint az instruktori és kérdezőbiztosi munka technikai eljárásai állnak. A tárgy további célja: a hallgatók legyenek képesek kutatási tervet készíteni és elvégezni az adott problémához megfelelő operacionalizációs és konceptualizációs feladatokat.</p> <p>A tantárgy minimum követelményei:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A kérdőíves adatfelvétel struktúrája, folyamata. ▪ A mintavétel logikája. ▪ A kérdőív típusok, kérdés típusok. ▪ Konceptualizálás és opracionalizálás a survey során. ▪ A kérdezőbiztos feladata, szerepe a survey kutatásokban. ▪ Az instruktor feladata a kérdőíves kutatásokban. 	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	

⁸⁰ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁸¹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁸² pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁸³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Babbie, E. (2003): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest, Balassi Kiadó.

Fischer, Gy. (2001): Hihetünk-e a közvélemény-kutatásoknak? Budapest, Bagolyvár Kiadó.

Scipione, P. A. (1994): A piackutatás gyakorlata. Budapest, Springer-Verlag.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb., *KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Megismeri és elmélyíti a társadalomkutatás módszertanának egyik fontos kutatási módszerét, ill. a kutatás lefolytatásához szükséges munkafolyamat lépéseit.
- A gyakorlati elemzés szintjén átlátja a szociológiai kutatás survey technikájának folyamatát.
- Megismeri és megérti a szociológia által vizsgált társadalmi jelenségek fontosabb működési mechanizmusait és normatív rendszereit, a társadalmi alrendszerek kapcsolódási viszonyait.
- A survey kutatási technika adatgyűjtési szakaszának során a hallgatóknak lehetőségük nyílik a kutatás során vizsgált problémán keresztül helyi társadalmi problémák és fejlesztési lehetőségek feltárására.

b) képességei

- Önálló kutatás tervezése és elvégzése
- Közös munka elsajátítása, részfeladatok felosztása
- Közreműködik a kutatási problémához illő kutatási módszerek kiválasztásában és alkalmazásában
- Össze tudja gyűjteni és feldolgozni a szociológiailag releváns információkat, ill. alapszinten használni képes a korszerű informatikai szoftvereket

c) attitűdje

- gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztése.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Márton Sándor, egy. adjunktus, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

Dr. Murányi István, egyetemi docens, PhD

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: A projektmunka alapjai
A tantárgy kódja: BTSZA 3060BA
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA, nappali

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a projekt munka alapjait. A cél, hogy a hallgatók a félév végére önállóan tudjanak mini-projekteket tervezni, menedzselni és végrehajtani.

A tantárgy minimum követelményei

A projekt fogalmának, elemeinek, jellemzőinek, szereplőinek, fázisainak ismerete.

A projekt szerkezetének és időtervének ismerete.

A projekt zárásának és kommunikációjának ismerete.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

A projekt fogalma, elemei. A projektek jellemzői, szereplői.

A projekt életciklus modell

A projekt megvalósíthatósága

A projekt szerkezete

Pályázat és projekt

A Gantt-diagram

A projekt kockázatai

A projekt kivitelezése

Projektkommunikáció

A projekt zárása, értékelése

Vizsgára bocsátás feltételei

A tárgy gyakorlati jegy megszerzésével zárul, melyet a szorgalmi időszakban kell a hallgatónak teljesítenie. A szemináriumokról maximum három hiányzás engedélyezett.

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

A félév során egy darab zárthelyi dolgozat eredményes megírása, a tantárgyhoz kapcsolódó témában egy darab prezentáció eredményes megtartása, gyakorlati órákon való részvétel és a gyakorlati órákhoz kapcsolódó feladatok órai megoldása.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint) -

Kötelező irodalom

Dr. Henczi Lajos – Murvai László (2012): Projekttervezés és projektmenedzsment. SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt. Budapest

Projektmenedzsment útmutató 5. kiadás. (2013) Akadémiai Kiadó, Budapest

Eric Verzuh (2006): Projektmenedzsment. HVG Könyvek Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom

Dr. Sebes József (2013): Stratégia – Projekt – Beruházás. Controlling kapcsolata és összefüggései. Aura Kiadó, Budapest

Dr. Kárpáti László (2006): Az Európai Unió projekt pénzügyi menedzsmentje. Szaktudás Kiadó Ház Rt., Budapest

Az Európai Unió 2014 és 2020 közötti többéves pénzügyi kerete. Európai Tükör, XVII. évf. 1. szám, 5-36. p.

A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli): Terepgyakorlat II. (A helyi társadalmi viszonyok elemzése)
kreditértéke: 3
időtartama teljes idejű képzésben: heti/2 óra, **részidejű képzésben:** --- hét/óra

jellege: összefüggő **tantervi helye:** 3. félév

tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

Tartalmi leírás:

A tantárgy célja szakmai gyakorlatszerzés olyan szervezetek körében, melyek tevékenységeiken keresztül kapcsolódnak a terület és településfejlesztés/helyi társadalmi problémák megismerése témakörhöz. A terepgyakorlat általános célja, hogy a hallgatók a félév során e témakörökben elsajátított elméleti ismereteiket felhasználva, készségeiket, képességeiket integrálva önálló feladatokat vagy részfeladatokat végezzenek el a terephelyen.

The aim of the course is to acquire professional experience within organizations that are linked to the areas of community development, problems of the local society. Students should be able to independently perform tasks on the field using and integrating their theoretical knowledge with their knowledge and abilities.

Szakmai követelmények, szabályok:

Terep-szervezetek irányában követelmény, hogy a következő szakterületekhez kapcsolódjon tevékenységük: terület és a településfejlesztés, regionalizáció társadalmi következményei, a globalizáció területi összefüggései, társadalmi egyenlőtlenségek, migrációs folyamatok, hazai fejlesztési projektek, sajátos helyi értékek megőrzése, lokális fejlesztések, közösségi tervezés, közösségfejlesztés.

Hallgatók irányában követelmény a következő kompetenciák fejlesztése és tudás elsajátítása:

társadalmi problémák iránti érzékenység, nyitottság, a szociokulturális különbségek ismeretén alapuló empátia és tolerancia, rendszerszemléletű gondolkodásmód, a szervezeti jelenségek iránti nyitottság, együttműködő, kapcsolatteremtő képesség, a szervezetekre és klienseikre irányuló információk gyűjtésének és feldolgozásának képessége, társadalmi integrációt támogató projektek szervezésére vonatkozó ismeretek. A hallgató közgondolkodásnál mélyebben értse a társadalmi összefüggéseket.

A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei

A félévet gyakorlati jegy zárja. A gyakorlat értékelése a tereptanárral közösen történik, a terepnapló, a jelenléti ív, a tereptanár által elkészített értékelő lap (igazolás szakmai gyakorlatról), ill. a terephelyről készített és bemutatott prezentáció során nyújtott teljesítmény alapján.

A szakmai gyakorlólóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött

A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke 50 szervezettel kötött keretszerződést szakmai gyakorlatok megvalósítására (rendszeres tevékenységként, határozatlan időtartamra). Ezen túl a Tanszék, közel 80-100 szervezettel működik együtt speciális szakterülethez illeszkedő, alkalmasszerűen megvalósított gyakorlatok szervezése céljából.

A helyi társadalom megismerése témájú terepgyakorlatok megszervezése a következő típusú terephelyeken történik:

- A terület és településfejlesztés intézményrendszere: regionális fejlesztési ügynökségek, projekteket menedzselő szervezetek, irányító hatóságok, önkormányzatok, stb.(pl. HBM Fejlesztési Ügynökség, Széchenyi Programiroda, stb.)
- Társadalmi egyenlőtlenségek következményeinek kezelését célzó programok megvalósítását, szolgáltatások nyújtását végző állami, civil és nonprofit szervezetek. (pl. Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal intézményei: Igazságügyi Hivatal, Foglalkoztatási Főosztály, CSAT Egyesület, BIT Egyesület, stb.)
- Helyi erőforrások mozgósításával közösségfejlesztést, közösségi tervezést végző szervezetek (DIALOG Egyesület, Életfa Egyesület, Nemzeti Művelődési Intézet)
- Társadalomtudományi kutatást végző szervezetek

A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése

A DE Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke kiterjedt terepgyakorlati hálózata működésének szabályait a „Terep-vezérfonal” c. dokumentum részletezi. Tartalma: jogszabályi háttér, terepgyakorlatok megszervezésének szabályai, a gyakorlat szereplői és azok jogosultságai és kötelezettségei, dokumentáció, stb.) A dokumentum a Tanszék honlapján hozzáférhető. A gyakorlatok szakmai tapasztalatait, hatékony módszertanát, és a terephelyek bemutatását két könyv összegzi:

3. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.
4. Terepgyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Írta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.

A szakmai gyakorlatokat a terepkoordinátor szervezi és ellenőrzi. Az adott félév tematikája és a hallgatók érdeklődése mentén szervezett, jól képzett tereptanárok által irányított (kiválasztási szempontok: humán diploma +min. 5 év szakterületen szerzett tapasztalat), a szociológia által érintett szakterületek széles körét érintő szakmai gyakorlatok helyszíneit félév elején a terepkoordinátor meghirdeti. A gyakorlat időbeli ütemezését a Terep-vezérfonal rögzíti. A gyakorlat kötelező feltételeinek megvalósulását a terepszerződés (Megállapodás) garantálja. A tereptanárok szakmai munkáját a gyakorlatot kísérő feldolgozó órák oktatója is figyelemmel kíséri és a tapasztalatokat közvetíti a terepkoordinátor és rajta keresztül a Tanszékvezető irányába. A hallgatók értékelőlapon adnak visszajelzést a gyakorlati helyekről.

Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató

(1.) Tantárgy neve: Szociológia VI. (A survey technika alapjai: adatfeldolgozás, adatelemzés)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : (kredit%)	
A tanóra ⁸⁴ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁸⁵ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁸⁶): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁸⁷ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): BTSA 305	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései: A kurzus célja: a társadalomtudományi kutatások során leginkább alkalmazott kvantitatív kutatási módszer során alkalmazott adatfeldolgozás bemutatása és gyakorlati megismerése. A korábbi BA kurzusokon megszerzett metodológiai és statisztikai alapismeretekre támaszkodva, a hallgatók megismerik a gyakorlatban alkalmazott egy- és kétváltozós statisztikai elemzési módszerekre épülő elemzési lehetőségeket. A szeminárium során az SPSS segítségével mutatjuk be az elemi statisztikai módszereket - előkészítve a későbbi MA adatelemzési kurzusokat.</p> <p>A tantárgy minimum követelményei:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A survey adatelemzés struktúrája, folyamata. ▪ A változók jellemzői: típusok és mérési szint. ▪ A szignifikancia fogalma, a szignifikancia teszt. ▪ Egy- és kétváltozós elemzések. 	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<ul style="list-style-type: none"> - Sajtos László-Mitev Ariel: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea Kiadó, Budapest, 2007. - Earl Babbie: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata, Balassi Kiadó, Budapest, 1996. - Héra Gábor-Ligeti György: Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Könyvkiadó, Budapest, 2005. - Horváth György: Vélemények mérlegen. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996. 	

⁸⁴ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁸⁵ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁸⁶ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁸⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- Moksony Ferenc: Gondolatok és adatok. Társadalomtudományi elméletek empirikus ellenőrzése. Osiris, Budapest, 1999.
- Barna Ildikó - Székelyi Mária: Túlélőkészlet az SPSS-hez. Többváltozós elemzési technikáról társadalomkutatók számára. Typotex Kiadó, Budapest, 2008.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., *KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A survey technika adatelemzési alapjainak megismerése során a hallgatóknak lehetőségük nyílik a leíró és kauzális gondolkodás fejlesztésére, a releváns kutatási/elemzési kérdések kialakítására.
- Megismeri és érti a szociológia által vizsgált társadalmi jelenségek fontosabb működési mechanizmusait és normatív rendszereit, a társadalmi alrendszerek kapcsolódási viszonyait.

b) képességei

- Közös munka elsajátítása, részfeladatok felosztása
- Közreműködik a kutatási problémához illő kutatási módszerek kiválasztásában és alkalmazásában
- Össze tudja gyűjteni és feldolgozni a szociológiailag releváns információkat, ill. alapszinten használni képes a korszerű informatikai szoftvereket

c) attitűdje

- gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztése.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Márton Sándor, egy. adjunktus, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Murányi István, egyetemi docens, PhD

(1.) Tantárgy neve: Számítógépes statisztikai elemzés I. (SPSS I.)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : (kredit%)	
A tanóra ⁸⁸ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁸⁹ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁹⁰): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁹¹ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a társadalomkutatás, általában az empirikus vizsgálódások matematikai statisztikai alapjainak, egyszerűbb statisztikai eljárásainak a megismerését.</p> <p>A cél, hogy a hallgató önállóan képes legyen egyéni kutatásokat végezni, azok adatbázisát megfelelő statisztikai módszerekkel elemezni az SPSS statisztikai programcsomag használatával.</p> <p>A tantárgy minimum követelményei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miért tanulunk statisztikát, statisztikai gondolkodás, leíró és következtető statisztika, statisztika és hiba, paraméteres és nemparaméteres statisztika, mérési szintek. - SPSS program működési elve, működése, gyakorlati hasznosítása a szociológia elemzéseknél. - Adatbázis készítés, feltöltés - Alapvető statisztikák készítése - Adatkonvertálás, új változók készítése a meglévőkből - Alminták készítése, elemzése (leválogatás) - Az adatok grafikus ábrázolása 	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<ul style="list-style-type: none"> - Babbie, E.: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi K., Budapest, 1998. - Kolosi Tamás-Rudas Tamás: Empirikus problémamegoldás a szociológiában. TÁRKI-OMIKK, Budapest, 1988. 	

⁸⁸ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁸⁹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁹⁰ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁹¹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- Rudas Tamás: Hogyan olvassunk közvélemény-kutatásokat? Új Mandátum, 1998
- Ketskeméty László - Izsó Lajos : Bevezetés az SPSS programrendszerbe. Bp., Gondolat Kiadó., 2004
- Sajtos László-Mitev Ariel: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea Kiadó, Budapest, 2007.
- Székelyi Mária - Barna Ildikó: Túlélőkészlet az SPSS-hez. Többváltozós elemzési technikákról társadalomkutatók számára. TYPOTEX Kiadó, Bp. 2002.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., *KKK 8. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

e) tudása

- A gyakorlati elemzés szintjén átlátja a statisztikai elemzés folyamatát.
- Megismeri és megérti a szociológia által vizsgált társadalmi jelenségek fontosabb működési mechanizmusait és normatív rendszereit, a társadalmi alrendszerek kapcsolódási viszonyait.
- A survey kutatási technika adatgyűjtési szakaszának során a hallgatónak lehetőségük nyílik a kutatás során vizsgált problémán keresztül helyi társadalmi problémák és fejlesztési lehetőségek feltárására.

f) képességei

- Önálló kutatás tervezése és elvégzése
- Közreműködik a kutatási problémához illő statisztikai módszerek kiválasztásában és alkalmazásában
- Össze tudja gyűjteni és feldolgozni a szociológiailag releváns információkat, ill. alapszinten elemezni tudja azokat

c) attitűdje

- gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztése.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Márton Sándor, egy. adjunktus, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

<p>A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli): Terepgyakorlat III. (összefüggő nyári terepgyakorlat) kreditértéke: 6 időtartama teljes idejű képzésben: heti/4 óra, részidejű képzésben: --- hét/óra</p>
<p>jellege: <u>összefüggő</u> tantervi helye: 5. félév</p>
<p>tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok</p> <p>Tartalmi leírás: A terepgyakorlat és a kapcsolódó felkészítő kurzus (lásd a vonatkozó tematikát) célja végigvezetni a hallgatókat a szociológiai kutatás egyes lépésein. A nyári gyakorlatok során általában a régiókban lévő kistérség kisebb településein folytatunk kérdőíves és interjúk kutatást, melyben elvárt a diákok aktív részvétele. Feladat az önálló kutatómunka lépéseinek elsajátítása: a kutatási terv készítésétől, az empirikus kutatás előkészítésén át a konkrét kutatás végrehajtásáig. A gyakorlat során összetett módszertan (interjú, kérdőív lekérdezése, résztvevő megfigyelés, dokumentumelemzés) alkalmazásával érjük el a várható eredményt, egy esettanulmány elkészítését adott témakörben.</p> <p><i>The aim of the field work and the related course (see the attached thematic) to guide students through the individual steps of sociology research. During the summer courses we usually perform quantitative (questionnaires) and qualitative (interviews) research in smaller settlements within our subregion where active student participation is expected. They need to learn the steps of own research from the preparation of the research plan and the empirical plan to the actual research implementation. During the field work students use a complex methodology (interview, questionnaire, observation, document analysis) in order to prepare a case study.</i></p> <p>Szakmai követelmények: Hallgatókkal szemben támasztott követelmények a gyakorlat során, ill. eredményeként: -A gyakorlati elemzés szintjén átlátja a szociológiai kutatás folyamatát. -Ismeri a társadalomkutatás módszertanának alapelveit, a legfontosabb kutatási módszereket és az alapvető adatelemzési eljárásokat. -Ismeri a kutatáshoz szükséges legfontosabb társadalomtudományi adatbázisokat, és elektronikus forrásokat. -Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket. -Munkáját kapcsolatteremtés és -fenntartás, konfliktusmegoldási készség, problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, kooperáció, segítő attitűd és fejlett kommunikációs készség jellemzi.</p>
<p>A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei</p> <p>A félévet gyakorlati jegy zárja. A jegyadás feltétele: részvétel a nyári gyakorlaton, kérdőív lekérdezés és interjúkészítés a követelmények szerint, esetleg adatrögzítés, interjú transzkribálás, és egyéb feladatok (pl. elemző szemináriumi dolgozat megírása) teljesítése.</p>
<p>A szakmai gyakorlólé hely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött</p> <p>A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke az adott félév kutatásához kapcsolódó partnerekkel köt megállapodásokat (pl. helyi önkormányzat, a témához kapcsolódó tevékenységekhez köthető civil és állami szervezetek) eseti jelleggel, az adott félévben aktuális konkrét kutatás megvalósításához kapcsolódóan.</p>
<p>A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése</p> <p>A kutatás szervezését a Tanszék tantárgyért felelős oktatója végzi a terepkoordinátor segítségével. A terepen dolgozó kutatók, esetleg külső gyakorlatvezetők szakmai munkáját a gyakorlatot is irányító kutatásvezető ill. a terepgyakorlat előkészítő szeminárium oktatója is figyelemmel kíséri a tapasztalatokat közvetítik a Tanszékvezető irányába.</p>
<p>Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató</p>

(1.) Tantárgy neve: Terepgyakorlat (III.) előkészítő és feldolgozó szeminárium	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ :(kredit%)	
A tanóra ⁹² típusa: gyakorlatés óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:-) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁹³ : kiselőadás/prezentáció készítése, videofilm, irányított beszélgetés, tapasztalatcsere	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁹⁴): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁹⁵ : dolgozat készítése	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A Terepgyakorlat előkészítő és feldolgozó szeminárium előkészíti az egyhetes nyári összefüggő terepgyakorlatot. A kurzus célja egy konkrét kutatási témán keresztül végigvezetni a hallgatót a szociológiai kutatás lépésein, felkészíteni a kutatás elvégzésére és lefolytatására. A szeminárium keretében kiselőadások formájában feldolgozásra kerül a választott téma elméleti szakirodalmi háttere, a hallgatók összegyűjtik a releváns társadalomstatistikai adatokat, valamint lehetőség szerint sor kerül a kérdőív és vagy interjúvázlat közös összeállítására.	
Témakörök: Problémaelemzés; Szakirodalom feldolgozás; Társadalomstatistikai adatok gyűjtése és feldolgozása; Mérhetség dimenziói és forrásai; Kérdőív és vagy interjúvázlat összeállítása	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Earl Babbie (1996): A társadalomkutatás gyakorlata. Budapest, Balassi Kiadó Héra Gábor-Ligeti György (2005): Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Budapest, Osiris Könyvkiadó Nemzetközi Szociológiai Társaság (ISA) etikai kódexe http://www.szociologia.hu/tudomanyos_etika/ Solt Ottilia (1998): Interjúzni muszáj. In: Solt Ottilia: Méltóságot mindenkinek. Összegyűjtött írások I. Budapest, Beszélő: 29-48.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	

⁹² Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁹³ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁹⁴ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁹⁵ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

a) tudása

- a gyakorlati elemzés szintjén átlátja a szociológiai kutatás folyamatát,
- ismeri a társadalomkutatás módszertanának alapelveit, a legfontosabb kutatási módszereket és az alapvető adatelemzési eljárásokat,
- ismeri a társadalomkutatás módszertanának alapelveit, a legfontosabb kutatási módszereket és az alapvető adatelemzési eljárásokat,
- ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket

b) képességei

- összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat,
- kezeli és használja a társadalomtudományi adatbázisokat, a szakirodalmi forrásokat,
- közreműködik a kutatási problémához illő kutatási módszerek kiválasztásában és alkalmazásában

c) attitűdje

- érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a hátrányos helyzetű csoportok iránti szolidaritás, az interkulturális tudatosság és tolerancia,
- nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaival kapcsolatban,
- elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik
- lokális és globális problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, kooperáció, segítő attitűd és fejlett kommunikációs készség jellemzi

d) autonómiája és felelőssége

- megfelelő önállósággal és felelősséggel szervezi munkáját
- aktívan és felelősen vesz részt szociológiai kutatásokban vagy társadalmi problémák megoldására létrehozott csoportok munkájában, együttműködésre törekszik más tudományok, szakmák, intézmények képviselőivel
- felelősen áll ki a jogi, etikai és szakmai normák következetes érvényesítése és védelme érdekében
- felelősen betartja a kutatásetikai és publikációs normákat
- szakmai munkáját állampolgári tudatosság és aktivitás, szolidaritás, közéleti részvétel, az esélyegyenlőség támogatása, a társadalompolitikai kérdések iránti felelősség jellemzi

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: A projektmunka alapjai II.
A tantárgy kódja: BTSZA 408
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA, nappali

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A félév során a hallgatók elsajátítják a projektek és pályázatok tartalmi és formai elkészítésének alapvető ismereteit, melynek részleteit a félév tematikája tartalmazza. Külön hangsúlyt fektetünk a projektek és pályázatok pénzügyi forrásainak megismertetésére. A félév lehallgatásánál a környezeti feltételek, a támogatási háttér, a kockázatelemzés, a pályázati dokumentáció összeállítása és a támogatási szerződés is szerepet kap.

A tantárgy minimum követelményei

A témakör alapvető szakirodalmának ismerete.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

A projektek környezete (társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális)

A projektek támogatási háttere: pénzügyi források, az EU támogatási rendszere

Forráskeresési lehetőségek, pályázati lehetőségek

A projekt érdekeltségei: stakeholderek, partnerségi hálók

Problémaelemzés, célelemzés

Kockázatmenedzsment

A logikai keretmátrix módszere és alkalmazása

A projekt és a pályázati rendszer folyamata, elemei

A pályázatok alapvető formai és tartalmi jellemzői, pályázati dokumentáció összeállítása

A pályázatok értékelésének szempontjai, a támogatási szerződés

Vizsgára bocsátás feltételei

A tárgy gyakorlati jegy megszerzésével zárul, melyet a szorgalmi időszakban kell a hallgatónak teljesítenie. A szemináriumokról maximum három hiányzás engedélyezett.

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

A félév során egy darab zárthelyi dolgozat eredményes megírása, a tantárgyhoz kapcsolódó témában egy darab prezentáció eredményes megtartása, gyakorlati órákon való részvétel és a gyakorlati órákhoz kapcsolódó feladatok órai megoldása.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint)

A tárgy előfeltétele a Projekt I., BTSZA306BA kurzus.

Kötelező irodalom

Project Management Institute (2013): Projektmenedzsment útmutató. PMBOK® Guide. 5. kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest 488 p.

Eric Verzuh (2006): Projektmenedzsment. HVG Könyvek Kiadó, Budapest, 424 p.

Dr. Henczi Lajos – Murvai László (2012): Projekttervezés és projektmenedzsment. SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt. Budapest, 184 p.

Ajánlott irodalom

Kőnig Éva (szerk). (2011): Stratégiai tervezés a szociális munkában. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen

Az Európai Unió 2014 és 2020 közötti többéves pénzügyi kerete. Európai Tükör, XVII. évf. 1. szám, 5-36.

(1.) Tantárgy neve: SPSS II. (Számítógépes statisztikai elemzés II.)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ⁹⁶ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁹⁷ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁹⁸): Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁹⁹ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): SPSS I.	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Kurzus célja: A leíró és magyarázó statisztikai modellek futtatása és értékelése az SPSS program segítségével. Önálló adatelemzés tervezése és megvalósítása saját és másodelemzésre alkalmaz adatbázisok használatával. A tantárgy minimum követelményei: Hipotézisvizsgálat kategoriális változókkal: Khi-négyzet próba a kontingenciatábla szerkesztése, Khi-négyzet eloszlás, Khi-négyzet és illeszkedés, Khi-négyzet és mintanagyság. Alacsony mérési szintű változók asszociációs mérőszámai, asszociáció fogalma, iránya, nagysága. Kétféltváltozós korreláció és regresszió, sokváltozós korreláció és regresszió, parciális korreláció, logikája, kiszámítása. Sok változós regresszió, a regressziós egyenlet kiterjesztése, együtthatók, standardizált együtthatók, számítógépes példa, és eredménylista értékelése	
A 2-5 legfontosabb kötelező , illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<ul style="list-style-type: none"> - Babbie, E.: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi K., Budapest, 1998. - Kolosi Tamás-Rudas Tamás: Empirikus problémamegoldás a szociológiában. TÁRKI-OMIKK, Budapest, 1988. - Rudas Tamás: Hogyan olvassunk közvélemény-kutatásokat? Új Mandátum, 1998 - Ketskeméty László - Izsó Lajos : Bevezetés az SPSS programrendszerbe. Bp., Gondolat Kiadó., 2004 - Sajtos László-Mitev Ariel: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea Kiadó, Budapest, 2007. - Székelyi Mária - Barna Ildikó: Túlélőkészlet az SPSS-hez. Többváltozós elemzési technikákról társadalomkutatók számára. TYPOTEX Kiadó, Bp. 2002. 	

⁹⁶ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁹⁷ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁹⁸ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁹⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

-
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség stb., KKK 8. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>
<p>g) tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> - A gyakorlati elemzés szintjén átlátja a statisztikai elemzés folyamatát. - Megismeri és megérti a szociológia által vizsgált társadalmi jelenségek fontosabb működési mechanizmusait és normatív rendszereit, a társadalmi alrendszerek kapcsolódási viszonyait. - A survey kutatási technika adatgyűjtési szakaszának során a hallgatóknak lehetőségük nyílik a kutatás során vizsgált problémán keresztül helyi társadalmi problémák és fejlesztési lehetőségek feltárására. <p>h) képességei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Önálló kutatás tervezése és elvégzése - Közreműködik a kutatási problémához illő statisztikai módszerek kiválasztásában és alkalmazásában - Össze tudja gyűjteni és feldolgozni a szociológiailag releváns információkat, ill. alapszinten elemezni tudja azokat <p>c) attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none"> - gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztése.
<p>Tantárgy felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Márton Sándor, egy. adjunktus, PhD</p>
<p>Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>):</p>

<p>A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli): Terepgyakorlat IV. (projektmenedzsment) kreditértéke: 6 időtartama teljes idejű képzésben: heti/4 óra, részidejű képzésben: --- hét/óra</p>
<p>jellege: <u>összefüggő</u> tantervi helye: V. félév</p>
<p>tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok</p> <p>Tartalmi leírás: A szakmai gyakorlat során feladat: ismeretek szerzése piaci, állami és civil szervezetek körében (stratégiai, operatív, projekt) menedzsment témakörben. A terepgyakorlat során a hallgatók – terephelyük tevékenységi köréhez illeszkedően - jártasságot szereznek: állami, piaci és nonprofit szervezetek menedzsmentje, fejlesztési projektek tervezése, megírása, megvalósítása, önkormányzati politika, közösségi tervezés, közösségfejlesztés, humán erőforrás-menedzsment témakörökben. A terepgyakorlat általános célja, hogy a hallgatók a félév során e témakörben elsajátított elméleti ismereteiket felhasználva, készségeiket, képességeiket integrálva önálló feladatokat vagy részfeladatokat végezzenek el a terephelyen.</p> <p><i>The aim of the course is to acquire practical (strategic, operational, project) management knowledge among private, public and non-governmental organizations.</i> <i>In the course of the field work, students acquire skills: management of state, market and nonprofit organizations, designing, writing and implementation of development projects, local government policy, community planning, community development, human resource management topics (matching their field practise place of activity).</i> <i>Students should be able to independently perform tasks on the field using and integrating their theoretical knowledge with their knowledge and abilities.</i></p> <p>Szakmai követelmények, szabályok:</p> <p><u>Terep-szervezetek irányában</u> követelmény, hogy a következő szakterületekhez kapcsolódjon tevékenységük: projektek menedzselése, terület és a településfejlesztés, társadalmi integráció elősegítése hátrányos helyzetű régiókban ill. és csoportok körében, sajátos helyi értékek megőrzése, lokális fejlesztések, közösségi tervezés, közösségfejlesztés, szervezetfejlesztés, humán erőforrás-menedzsment.</p> <p><u>Hallgatók irányában</u> követelmény a következő kompetenciák fejlesztése és tudás elsajátítása: társadalmi problémák iránti érzékenység, nyitottság, a szociokulturális különbségek ismeretén alapuló empátia és tolerancia, rendszerszemléletű gondolkodásmód, a szervezeti jelenségek iránti nyitottság, együttműködő, kapcsolatteremtő képesség, a szervezetekre és klienseikre irányuló információk gyűjtésének és feldolgozásának képessége, pályázati források feltárásában történő jártasság, pályázatírási és menedzselési, ismeretek, különös tekintettel a társadalmi integrációt támogató projektek szervezésére.</p>
<p>A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei</p>
<p>A félévet gyakorlati jegy zárja. A gyakorlat értékelése a tereptanárral közösen történik, a terepnapló, a jelenléti ív, a tereptanár által elkészített értékelő lap (igazolás szakmai gyakorlatról) alapján.</p>
<p>A szakmai gyakorlólé hely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött</p>
<p>A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke 50 szervezettel kötött keretszerződést szakmai gyakorlatok megvalósítására (rendszeres tevékenységként, határozatlan időtartamra). Ezen túl a Tanszék, közel 80-100 szervezettel működik együtt speciális szakterülethez illeszkedő, alkalmasszerűen megvalósított gyakorlatok szervezése céljából.</p> <p>A projektek menedzsmentje témájú terepgyakorlatok megszervezése a következő típusú terephelyeken történik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A terület és településfejlesztés intézményrendszere: regionális fejlesztési ügynökségek, projekteket menedzselő szervezetek, irányító hatóságok, önkormányzatok, stb.(pl. HBM Fejlesztési Ügynökség, Széchenyi Programiroda, stb.) • Társadalmi egyenlőtlenségek következményeinek kezelését célzó projektek megvalósítását végző állami, civil és nonprofit szervezetek. (pl. Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási

Főosztálya, Hajdúsági Hallgatókért és Civilekért Egyesület, AVP Hungary Egyesület, Igazgyöngy Alapítvány, stb.)

- Projektek megvalósítása keretében közösségfejlesztést, közösségi tervezést végző szervezetek (Közösségfejlesztők Egyesülete, Nemzeti Művelődési Intézet, Debreceni Művelődési Központ)
- Társadalomtudományi kutatást végző szervezetek
- Felsőoktatási Intézmények projekteket menedzselő osztályai

A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése

A DE Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke kiterjedt terepgyakorlati hálózata működésének szabályait a „Terep-vezérfonal” c. dokumentum részletezi. Tartalma: jogszabályi háttér, terepgyakorlatok megszervezésének szabályai, a gyakorlat szereplői és azok jogosultságai és kötelezettségei, dokumentáció, stb.) A dokumentum a Tanszék honlapján hozzáférhető. A gyakorlatok szakmai tapasztalatait, hatékony módszertanát, és a terephelyek bemutatását két könyv összegzi:

5. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.
6. Terepgyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Irta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.

A szakmai gyakorlatokat a terepkoordinátor szervezi és ellenőrzi. Az adott félév tematikája és a hallgatók érdeklődése mentén szervezett, jól képzett tereptanárok által irányított (kiválasztási szempontok: humán diploma +min. 5 év szakterületen szerzett tapasztalat), a szociológia által érintett szakmaterületek széles körét érintő szakmai gyakorlatok helyszíneit félév elején a terepkoordinátor meghirdeti. A gyakorlat időbeli ütemezését a Terep-vezérfonal rögzíti. A gyakorlat kötelező feltételeinek megvalósulását a terepszerződés (Megállapodás) garantálja. A tereptanárok szakmai munkáját a gyakorlatot kísérő feldolgozó órák oktatója is figyelemmel kísérik és a tapasztalatokat közvetítik a terepkoordinátor és rajta keresztül a Tanszékvezető irányába.

Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató

(1.) Tantárgy neve: Terepgyakorlat IV. előkészítő és feldolgozó szeminárium	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : 70% gyakorlat (kredit%)	
A tanóra ¹⁰⁰ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: heti/2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: :--.....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁰¹ : előadás és az ehhez kapcsolódó vita, irányított beszélgetés, tapasztalatcsere, ismeretszerzés – építve a résztvevők meglévő tapasztalataira, tudására, aktív részvételére, brainstorming, videofilm megtekintése	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹⁰²): A félévet gyakorlati jegy zárja. A jegyadás feltételei: a terephelyről szóló prezentáció (félév során 1 alk.), egy előre megadott szempontok szerint készített, a gyakorlati hely tevékenységéhez kapcsolódó pályázati anyag és az órai aktivitás. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ¹⁰³ (ha vannak): -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek: nincs	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
<p>Tantárgy célja piaci, állami és civil szervezetek körében gyakorlati (stratégiai, operatív, projekt) menedzsment ismeretek szerzése.</p> <p>Cél, a szakmai gyakorlat során szerzett tapasztalatok egyéni feldolgozásán túl, azok csoportos megvitatása, értékelése, a több különböző szakmai területen szerzett tudás-tapasztalat megosztása a csoportban.</p> <p>A szemináriumi órák keretében, - kapcsolódva a hallgatói prezentációkhoz és a gyakorlati tapasztalatokhoz - a következő témakörök feldolgozása történik meg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intézmények menedzsmentje: stratégiai és operatív menedzsment, humánpolitika, HR osztályok tevékenysége • Projekt tervezés, pályázatírás – projektek menedzselése • Pályázati rendszerek kezelése, működtetése – fejlesztési stratégiák • Civil szervezetek működtetése <p><i>The aim of the course is to acquire practical (strategic, operational, project) management knowledge among private, public and non-governmental organizations.</i></p> <p><i>In addition, the aim is beyond the individual processing of the experience gained during the internships, their group discussion, evaluation, and the sharing of the knowledge experience in several different professional fields in the group.</i></p> <p><i>Within the seminar hours, the following topics will be processed (linked to student presentations and</i></p>

¹⁰⁰ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁰¹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁰² pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹⁰³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

practical experience):

- *Management of institutions: strategic and operational management, human policy, HR department activity*
- *Project planning, tender writing - project management*
- *Management and operation of application systems - development strategies*
- *Operation of civil organizations*

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

- 1.) Közösségi módszerekkel támogatott álláskeresési technikák – In.: „Munka-Kör“ Csoportos módszerek, közösségi innovációk a támogatott álláskeresésben. (Irta : Boda Margit – Diebel Andrea – Prókai Orsolya), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2008. pp. 7 – 139
- 2.) „Kincskereső“ Gyermekek –és ifjúságpolitikai projektek /Szöveggyűjtemény/, (Szerk: Ábrahám Katalin, Lektorálta: Diebel Andrea-Prókai Orsolya), Kiadó: Debreceni Egyetemi Kiadó, 2012.
- 3.) Görög Mihály: *Általános projektmenedzsment*, Aula Kiadó, Budapest, 2001.: pp.90-108.
- 4.) Vörös Mihály László: *Versenyképes projektek és pályázatok*, TRIU-MESTER Bt., Tatabánya, 2004.: pp. 103-149. és 207-217.
- 5.) Verzuh, Eric: *Projektmenedzsment*, HVG, Budapest, 2006.: pp. 103-130.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb., *KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

i) tudása:

- Ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.
- Ismeri a társadalmi integráció erősítését, a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programokat.
- Jártas pályázati források feltárásában, rendelkezik pályázatírási és menedzselési, ismeretekkel, különös tekintettel a társadalmi integrációt támogató projektek szervezésére.

j) képességei:

- Közreműködik az egyenlőtlenségek következményeinek csökkentésében, a hátrányos helyzetűek integrációját szolgáló komplex programok kidolgozásában és megvalósításában.

k) attitűdje:

- Munkáját kapcsolatteremtés, konfliktus-megoldási készség, problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, fejlett kommunikációs készség jellemzi.
- Következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét.
- Önálló és konstruktív az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):--

(1.) Tantárgy neve: Álláskeresési ismeretek és készségek	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹⁰³: 80% gyakorlat (kredit%)	
<p>A tanóra¹⁰⁴ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 30 (heti/2) az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: :--.....)</p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők¹⁰⁵: előadás és az ehhez kapcsolódó vita, irányított beszélgetés, tapasztalatcsere, gyakorlatorientált készségfejlesztő tréningjátékok, ismeretszerzés – építve a résztvevők meglévő tapasztalataira, tudására, aktív részvételére, szerepjáték, brainstorming, videofilm megtekintése</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb¹⁰⁶): A félévet gyakorlati jegy zárja. A jegyadás feltételei: állás-pályázati anyag elkészítése mellékletekkel együtt, interjúhelyzet megoldása szituációs gyakorlat keretében.</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok¹⁰⁷ (ha vannak): -</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>Cél: a hallgatók munkaerőpiaci integrációjának elősegítése - előkészítése. Cél ezen túl egyrészt, hogy a résztvevők munkavállaláshoz, álláskereséshez szükséges kulcsképeségeiket – kommunikációs, kooperációs, problémamegoldó, konfliktuskezelő, tervező stb. – fejlesszék és az álláskeresési technikák területén ismereteket szerezzenek, másrészt olyan komplex ismereteket kapjanak a magyarországi munkaerőpiac jellemzőiről, amelyek segítik őket az álláskeresés során.</p> <p>Feldolgozott témák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Különböző munkanélküli csoportok, rétegek szükségleteinek megismerése - A munkaerőpiac általános jellemzői - Munkaerőpiaci piramis, Nyílt és rejtett állásinformációs források - Önéletrajz, kísérőlevél, motivációs levél, referencia levél – típusok, tartalma, formája, megírása - A spontán/kopogtató álláskeresés – elmélet, szituációs gyakorlatok - Az interjú típusai - Internetes álláskeresés technikái - Állásmegtartás módszerei <p><i>The aim is to promote and integrate students into the labor market. In addition, it aims to develop participants' ability to work, job search (communication, co-operation, problem-solving, conflict management, planning, etc.). Students receive job-searching techniques and characteristics of the Hungarian labor market to get complex knowledge that helps them in finding a job.</i></p> <p>Processed Topics:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Understanding the needs of different unemployed groups and layer</i> 	

¹⁰⁴ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁰⁵ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁰⁶ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹⁰⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- *General characteristics of the labor market*
- *Labor market pyramid, open and hidden job information resources*
- *Curriculum Vitae, cover letter, motivation letter, reference letter (types, content, form, writing)*
- *Spontaneous / knocking job search - theory, situational exercises*
- *Types of interview*
- *Internet job search techniques*
- *methods of job keeping*

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

1. Közösségi módszerekkel támogatott álláskeresési technikák – In.: „Munka-Kör“ Csoportos módszerek, közösségi innovációk a támogatott álláskeresésben. (Írta : Boda Margit – Diebel Andrea – Prókai Orsolya), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2008. pp. 7 – 139
2. Állástalálók Klubja: Motivációs, álláskeresési és hálózatépítési technikák a 45 év fölötti tartós munkanélküliek segítésére, (Szerk: Csoba Judit és Sipos Flórián) Kiadó: Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen, 2010.
3. A Társas érintkezés pszichológiája, (Írta: Forgács József) Kiadó: Kairosz kiadó, Budapest, 2007.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

A tantárgy keretében elsajátított ismeretek:

- A hatékony álláskereséshez szükséges kommunikációs és problémamegoldó technikák.
- Az álláskeresés során alkalmazásra kerülő írásos pályázati anyagok színvonalas összeállításához szükséges ismeretek.
- Ismeri az álláskeresés során alkalmazható legfontosabb adatbázisokat, portálokat és más elektronikus forrásokat.
- A telefonos és szóbeli interjútechnikák hatékony alkalmazásához szükséges információk és tudás megléte.

b) képességei

- Munkáját kapcsolatteremtés és -fenntartás, konfliktusmegoldási készség, problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, kooperáció, segítő attitűd és fejlett kommunikációs készség jellemzi.
- Nyitott a kritikus önértékelésre.
- Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik.
- Önálló és konstruktív az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): -

(1.) Tantárgy neve: Informatikai ismeretek, módszerek	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : (kredit%)	
A tanóra ¹⁰⁸ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁰⁹ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹¹⁰): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ¹¹¹ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy általános célja és részletes leírása:</p> <p>A hallgató megismerje a társadalomtudományi és szociális szférában használatos szoftvereket, adatbázisokat. Sajátítsa el az interneten hozzáférhető szakmai adatbázisok, kormányzati, ill. pályázati honlapok használatát, betekintést nyerjen a térinformatikai programok használatának előnyeibe.</p> <p>A tantárgy tartalma:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Irodai szoftverek (szövegszerkesztők, táblázatkezelők, prezentációs programok) bemutatása, használatuk elmélyítése. Az ingyenes és a profi, de kisebb önkormányzatok által nehezen megvásárolható szoftverek összehasonlítása. - Az Internet használata, speciális honlapok keresése, pályázati források, lehetőségek felkutatása, a modern kapcsolattartás (elektronikus levelezés, elektronikus konferencia szervezés, stb.) elsajátítása. - Könyvtári rendszerek bemutatása, használata. - Információs társadalom problémái - Adat, adatkezelés, adatvédelem, statisztikai adat főbb szabályai a szociális területen - Nemzeti dokumentumok, jogszabályok keresése - Európai uniós dokumentumok, jogszabályok keresése - Hazai szakmai portálok (TÁRKI, KSH, KÖZTÁR, TEIR) 	

¹⁰⁸ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁰⁹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹¹⁰ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹¹¹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

- Bedekovics László: eKormányzat, eKözigazgatás, eDemokrácia. Debrecen, 2005
- Budai Balázs Benjámin: E-közigazgatás. Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Kar, 2008
- Csáki Gyula Balázs: Az elektronikus közigazgatás tartalma és egyes gyakorlati kérdései. Budapest : HVG-ORAC, 2010
- Herendy Csilla: E-ügyfélképzés : útmutató elektronikus szolgáltatások használatához; Budapest : E-Government Alapítvány a Közigazgatás Modernizációjáért, 2009
- László József: Internet a világhálózat : Net, Web meg a többiek; Budapest : ComputerBooks, 2007

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb., *KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Megismeri a szakmai területhez kapcsolódó pszichológiai, jogi, pedagógiai, egészségügyi, szociológiai tudományok szociális munkához kapcsolódó adataihoz való hozzáférést

b) képességei

- Képes eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében.
- Össze tudja gyűjteni és feldolgozni a szociológiailag releváns információkat, ill. alapszinten használni képes a korszerű informatikai szoftvereket

c) attitűdje

- Nyitott az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra; elkötelezett a korszerű szociális munka tudományos és gyakorlati eredményeinek megismerésére és alkalmazására.
- Nyitott a szakmai továbbképzés formáira, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Márton Sándor, egy. adjunktus, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

(1.) Tantárgy neve: Konfliktuskezelési gyakorlatok	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹¹³ : (kredit%)	
A tanóra ¹¹² típusa: ea. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹¹³ :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹¹⁴): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ¹¹⁵ :.	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A csoportalkalmak középpontjában a konfliktusok és kezelésük állnak. A hatékony kommunikációt a gyakorlatban fejlesztjük, önismereti munkára alapozva.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
RUDAS JÁNOS (2007): <i>Delfi örökösei. Önismereti csoportok – elmélet, módszer, gyakorlat.</i> Lélekben Otthon Kiadó, Budapest. RUDAS JÁNOS (2011): <i>Javne örökösei. Fejlesztő tréningcsoportok – Elvek, módszerek, gyakorlatcsomagok.</i> Oriold és Társai Kft, Budapest.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
1)Attitűdje - Munkáját kapcsolatteremtés és -fenntartás, konfliktusmegoldási készség, lokális és globális problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, kooperáció, segítő attitűd és fejlett kommunikációs készség jellemzi.	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kerekes Noémi, egyetemi tanársegéd	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):	

¹¹² Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹¹³ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹¹⁴ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹¹⁵ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: A projektmunka alapjai III.
A tantárgy kódja: BTSZA 5090BA
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA (N)

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A kurzus célja, hogy a korábbi félévek (Projekt I-II.) során elsajátított projektmenedzsment elméleti ismereteit a gyakorlatban is elmélyítsék a résztvevők. A hallgatók érdeklődésüknek megfelelő pályázati felhívásokhoz készítenek pályázatokat a szemináriumok során meghatározott szakmai irányelveknek megfelelően, amelyekhez kapcsolódó részfeladatokból folyamatosan referálnak a szorgalmi időszakban.

A félév tematikája

Pályázatkeresés módszerei

Pályázati felhívások elemei

A pályázatok formai és szakmai követelményei

A pályázatkészítés folyamata

A pályázati vállalások megvalósításának folyamata

Projekt és kommunikáció

A projektben érdekelt szereplők együttműködése

A projekt eredményességének mérési lehetőségei

Projektkontroll, monitoring, ellenőrzés

Projektdokumentáció és adminisztráció

Szakmai jelentések készítése

Napjainkban működő fejlesztési projektek

A félév értékelése

A szeminárium teljesítésének feltétele az órákon való aktív részvétel, a feladatok és gyakorlatok színvonalas teljesítése. A hallgatók prezentációkat készítenek a pályázatkészítéshez kapcsolódó különböző feladatok bemutatása érdekében a megadott formai és tartalmi követelményeknek megfelelően. A félév gyakorlati jeggyel zárul, ezért legfeljebb három hiányzásig teljesíthető.

Irodalom:

Ábrahám Katalin (szerk.) (2012): „Kincskereső“ Gyermek – és ifjúságpolitikai projektek. Szöveggyűjtemény. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen

Czibere Ibolya - Kovách Imre (szerk.) (2013): Fejlesztéspolitika – Vidékfejlesztés. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen

Egri Imre: Projektmenedzsment

http://www.nyf.hu/gtk/sites/www.nyf.hu.gtk/files/Letol_tananyag/Projektmenedzsment-Egri%20Imre.pdf

Henczi Lajos – Murvai László (2012): Projekttervezés és projektmenedzsment. SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt., Budapest

Nagy Zsolt: Projektmenedzsment alapjai

<http://ttk.nyme.hu/fmkmmk/tamop412/Documents/Tananyagok/%C3%81tkonvert%C3%A1lt%20tananyagok%20pdf-exportja/Projektmenedzsment%20alapjai.pdf>

T.Kiss Judit – Balla Tibor – Kiss Tibor (2015): Projektmenedzsment és kontrolling

http://old.eng.unideb.hu/gepesz/wpcontent/uploads/2016/03/Projektmenedzsment_es_kontrolling.pdf

Széchenyi 2020

<https://www.palyazat.gov.hu/>

Verzuh, Eric (2006): Projektmenedzsment. HVG Könyvek Kiadó, Budapest

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Kutatószeminárium
A tantárgy kódja: BTSZA6090BA
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA (N)

Kurzus leírása

A kurzus során egy helyi társadalmi problémát dolgozunk fel, alkalmazva az eddig elsajátított módszereket, a forrásfeldolgozástól a kvalitatív és kvantitatív módszerekig. A kurzus során a módszertani elmélyülés mellett a szociológiai nézőpont erősítése történik, s arra törekszünk, hogy a társadalmi kérdések iránti érzékenység tovább növekedjen.

Követelmények

- órai aktivitás
- interjúvázlat elkészítése, benyújtása és a szükséges javítások megtétele
- kérdőív elkészítése, lekérdezése
- egyéni interjú elkészítése
- csoportban elkészült tanulmány határidőre való elkészítése

Értékelés

Órai aktivitás 10% + mérőeszköz elkészítése 30% + tanulmány 60%
A csapatmunkában való aktív részvétel alapvető.

Tematika

Kutatási kérdésfelvetés

Forrásfeldolgozás

Kvalitatív és kvantitatív mérőeszközök elkészítése

Kutatás, eredmények rögzítése, feldolgozása

Tanulmányírás

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: A művelődésszociológia alapjai
A tantárgy kódja: BTSZA1091BA
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A szociológiai ismeretek megalapozásával párhuzamosan a társadalom és a kultúra néhány összefüggésének bemutatása, az alapfogalmak (kultúra, civilizáció, művelődés, társadalmi egyenlőtlenségek jelentkezése és az állami intézményrendszer szerepe, a digitális világ kihívásai) mellett a szakszociológiák: oktatás, szabadidő, film, olvasás kutatási eredményeinek megismerése.

A tantárgy minimum követelményei

Szakirodalmi tájékozottság, az általános művek mellett egy választott szakszociológia alapos ismerete, ebből a szóbeli vizsgán bibliográfia bemutatása. Vizsga a tematika alapján.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

1. A művészet, művelődés és a kultúra fogalmainak történeti és társadalmi aspektusai
2. Tömegkultúra és autonóm kultúra a művelődési folyamatokban
3. Kulturális örökség és globalizáció, a hazai médiumok
4. A műalkotások befogadásának társadalmi összefüggései, társadalmi rétegek esélyei
5. A mai magyar társadalom kulturális állapota
6. Kulturális közvetítőrendszer és a digitalizáció
7. Globalizáció és új kultúraközvetítők, szerepek változásai
8. Szabadidő és életmódkutatások
9. Az irodalom- és filmszociológia érték- és magatartásközvetítő szerepe
10. Kutatási módszerek a művelődésszociológiában, a hazai vizsgálatok

Vizsgára bocsátás feltételei

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

- Választott témából, legalább öt műből annotált bibliográfia készítése, benyújtása a félév utolsó óráján.
- Szóbeli vizsga a tematika alapján, az ott felsoroltak szerint.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint)

A művelődésszociológiai ismereteket az első órán áttekintjük, annak tudatában, hogy ezek részben irodalmi, részben történelmi ismeretekből származhatnak.

Kötelező irodalom

1. Antalóczy–Füstös–Hankiss: Mire jó a kultúra I–II. Magna Produkció, Budapest, 2010.
2. Antalóczy Timea (ed.): Határtalan médiakultúra. Wolters Kluwer 2015.
3. Erdősi Péter–Sonkoly Gábor: A kulturális örökség. L'Harmattan, 2004.
4. Hauser Arnold: A művészet és irodalom társadalomtörténete. Gondolat, 1968.

Ajánlott irodalom

- Kovács János Mátyás: A zárva várt Nyugat. Kulturális globalizáció Magyarországon. Budapest, Sik Kiadó, 2002.
- Wessely Anna: A kultúra szociológiája. Osiris, 2003.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: A táblázatkezelés alapjai
A tantárgy kódja: BTSZA6061BA
A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A gyakorlat alapvető célja, hogy a hallgatók a félév során megismerjék a Microsoft Excel olyan adatbeviteli, adatfeldolgozási és vizuális megjelenítési funkcióit, amelyek segíthetik az ezekhez kapcsolódó feladatok minél hatékonyabb és színvonalasabb megoldását későbbi tanulmányaik során. A kurzus a legalapvetőbb ismeretektől indulva a napi gyakorlatban alkalmazható, a munkát megkönnyítő és felgyorsító módszerek bemutatásával stabil alapszintű adatkezelési, illetve táblázat- és diagramszerkesztési készségek elsajátítására törekszik.

A félév tematikája

A félév folyamán tárgyalt fontosabb témakörök:

- A Microsoft Excel felépítése (funkciók, megjelenés, navigáció, nézetek, ablakkezelés, keresés és csere stb.)
- Adatbevitel (adatérvényesítés, automatikus és villámkitöltés, sorozatok készítése)
- Cellatípusok (szöveg, szám, dátum, speciális stb.)
- Cellák és táblázatok formázása, másolási és beillesztési lehetőségek
- Feltételes formázás
- Adatok rendezése (oszlopokban és sorokban, egyéni sorrend használatával)
- Adatok szűrése (automatikus szűrés, irányított szűrés, szeletelő)
- Alapvető függvények felhasználási lehetőségei
- Kimutatások (Pivot táblák) és kimutatásdiagramok készítése, beállításai, formázása
- Értékgörbék és diagramok készítése (típusok, adatforrás, elhelyezés, diagramelemek szerkesztése és formázása)

Értékelés

- A kurzus gyakorlati jeggyel zárul, ezért teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatás (legfeljebb három hiányzás elfogadható).
- Aktív órai részvétel.
- A félévet lezáró, az oktató által a tananyagra épülően meghatározott gyakorlati feladatok önálló és eredményes végrehajtása.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Digitális Szociológia

Kódja: BTSZA5111BA

Képzés: Szociológia BA (nappali)

A tárgy típusa: szeminárium/előadás/gyakorlat

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A kurzus célja, hogy bevezetést nyújtson a digitális kultúra és a social média szociológiamegismeréséhez. Ennek során bemutatjuk a digitális szociológia főbb aspektusait az idevágóelméleti megközelítésekkel, kutatási irányokkal együtt.

A tantárgy minimum követelményei:

- A digitális kultúra alapvető ismerete, a digitális médiaeszközök használata

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- A DSZ megismerése annak kapcsán, hogy a digitális technológiák hogyan befolyásolják magát a tudományos, pontosabban a szociológiai gyakorlatot.

A tantárgy részletes leírása:

1. témakör:

- A DSZ definíciója, elméleti megközelítése

2. témakör:

- FAKENEWS . Álhírek a közösségi médiákban.

3. témakör:

- Érzések a digitális térben: ismerkedés, párkapcsolat, féltékenység.

4. témakör

- A zaklatás terei és formái a digitális világban. Megelőzéstől az esetkezelésig.

5. témakör

- Digitális kalandozás az internet és jog világában

6. témakör

- Digitális egyenlőtlenségek Magyarországon

7. témakör

- Az internet veszélyei

8. témakör

- Közösségi médiák szerepe

9. témakör

- Fiatalok az online térben és eltérő generációk között - a Covid előtt, alatt

Értékelés: Írásbeli vizsga: egy rövid önálló kutatáson alapuló dolgozatot kell leadni. A kutatás vonatkozhat bármilyen témakörre, amiről az órákon szó volt (akár azon felül is), a lényeg hogy a hallgató egy egyszerű de összeszedett módon demonstrálja az elméleti és módszertani ismereteit.

Kötelező/Ajánlott irodalom:

Dessewffy Tibor: Az információs társadalom lehetőségei Magyarországon, Médiakutató, 2002.

Dessewffy Tibor: Digitális szociológia, Typotex, 2019.

Fehérvári Anikó: Digitális egyenlőtlenségek Magyarországon, Educatio, 2021 június

Lupton, Deborah: Digital Sociology, Routledge, 2019

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szakdolgozati szeminárium I.

Szakdolgozati szeminárium II.

Szakdolgozat

A tantárgy kódja: BTSZA5080BA, BTSZA6070Ba, BTSZA7000BA

A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA (nappali)

Felelős oktató: témavezető

A tantárgy formája: szeminárium, gyakorlati jegy

A SZAKDOLGOZATI SZEMINÁRIUMOKON ZAJLÓ FELADATOK ÜTEMEZÉSE:

- A szakdolgozat vázlatának elkészítése (a konzulens támogatásával)
- A szakdolgozat elméleti fejezetének elkészítése
- A szakdolgozat témájának társadalomtörténeti és/vagy jelenkori összegzése
- A kutatás módszertanának meghatározása, a kutatási terv elkészítése (mintavétel, célcsoport, kutatási kérdések, kutatási helyszínek)
- A kutatás megszervezése
- Az adatfelvétel lebonyolítása
- Adatrögzítés
- Adatelemzés és diszkusszió

ELVÁRÁSOK:

- folyamatos kapcsolattartás a konzulenssel, a téma véglegesítése (a téma feleljen meg a szak által meghatározott követelményeknek, és illeszkedjen az oktatói témakiírásokhoz)
- minden félévben minimum öt személyes konzultáció a témavezetővel, ennek írásos dokumentálása a kiadott formanyomtatványon
- a témavezető jóváhagyása a tanulmányi félévek sikeres zárásáról
- a leadási határidő előtt 15 nappal a kész dolgozat bemutatása a témavezetőnek
- a témavezető jóváhagyó nyilatkozata a dolgozat benyújthatóságáról
- a kész szakdolgozat benyújtása